



# T.C. DIŞİŞLERİ BAKANLIĞI 2011 FAALİYET RAPORU



## İÇİNDEKİLER

### ÜST YÖNETİCİ SUNUŞU

|  |    |
|--|----|
| <b>I. GENEL BİLGİLER</b> .....   | 1  |
| A. Misyon ve Vizyon .....  | 1  |
| B. Görev, Yetki, İlke ve Sorumluluklar .....   | 2  |
| C. İdareye İlişkin Bilgiler .....  | 4  |
| 1. Tarihçe .....   | 4  |
| 2. Fiziksel Yapı .....   | 5  |
| 3. Teşkilat Yapısı .....   | 7  |
| 4. İnsan Kaynakları .....  | 9  |
| 5. Haberleşme ve Teknolojik Alt Yapı.....  | 10 |
| 6. Yönetim ve İç Kontrol Sistemi .....   | 11 |
| <b>II. AMAÇLAR VE İZLENECEK TEMEL SİYASALAR</b> .....                                      | 13 |
| A. Başlıca Dış Politika Amaçlarımız .....  | 13 |
| B. Dış Politika Amaçları Doğrultusunda İzlenecek Temel Siyasalar.....                      | 14 |
| C. İnsan Kaynakları, Fiziksel ve Teknik Altyapı İle Bütçe Konularındaki Öncelikler.....    | 16 |
| 1. İnsan Kaynaklarımızı Yeterli Düzeye Yükseltmek.....                                     | 16 |
| 2. Teşkilatımızın Fiziksel Altyapısını Güçlendirmek .....                                  | 16 |
| 3. Bilişim Ve Teknoloji Altyapımızı Geliştirmek.....                                       | 17 |
| 4. Bütçemizin Yeterli Düzeye Yükseltilmesini Sağlamak, Etkin Bir Mali Yönetim Oluşturmak17 |    |
| <b>III. 2011 YILI FAALİYETLERİNE İLİŞKİN BİLGİ VE DEĞERLENDİRMELER</b> .....               | 19 |
| A. Mali Bilgiler .....   | 19 |
| 1. Bütçe Uygulama Sonuçları .....  | 19 |
| 2. Mali Denetim Sonuçları ve Mali Kontrol İşlemleri .....                                  | 24 |
| B. Performans Bilgileri.....   | 25 |
| 1. İnsan Kaynakları Alanında Atılan Adımlar .....  | 25 |
| 2. Fiziki Yapının İyileştirilmesi Alanında Atılan Adımlar .....                            | 27 |
| 3. Siyasi, Kültürel, Konsolosluk ve Eğitim Faaliyetleri.....                               | 31 |
| Avrupa Birliği.....  | 31 |
| Amerika Birleşik Devletleri.....   | 32 |
| Rusya Federasyonu.....   | 33 |
| Avrupa Ülkeleri .....  | 33 |
| Balkanlar.....   | 39 |
| Yunanistan.....  | 42 |

|  |           |
|--|-----------|
| Kıbrıs .....   | 42        |
| Orta Doğu .....  | 44        |
| Güney Kafkasya .....   | 52        |
| Orta Asya.....   | 54        |
| Güney Asya .....   | 55        |
| Asya Pasifik.....  | 57        |
| Avustralya Ve Yeni Zelanda: .....                                    | 58        |
| Asean ve Paf Ülkeleriyle İlişkiler:.....                             | 58        |
| Afrika.....  | 59        |
| Latin Amerika ve Karayipler .....                                    | 61        |
| Birleşmiş Milletler ve Uluslararası Siyasi Kuruluşlar .....          | 62        |
| Nato .....   | 63        |
| Karadeniz’de Deniz Güvenliği .....                                   | 64        |
| Avrupa Konseyi ve İnsan Hakları .....                                | 64        |
| Agit, Silahsızlanma ve Silahların Kontrolü.....                      | 65        |
| Uluslararası ve Bölgesel Ekonomik Örgütler .....                     | 67        |
| Enerji Koridorları .....   | 69        |
| Çevre ve Su.....   | 70        |
| Terörizmle Uluslararası Mücadele .....                               | 70        |
| Kültür ve Tanıtma Faaliyetleri .....                                 | 71        |
| Yurtdışında Yaşayan Vatandaşlarımız .....                            | 75        |
| Konsolosluk Konuları.....  | 77        |
| Stratejik Araştırmalar Merkezi (Sam) .....                           | 79        |
| Diplomasi Akademisi Başkanlığı .....                                 | 82        |
| Enformasyon Hizmetleri Ve Kamu Diplomasisi .....                     | 84        |
| Büyükelçiler Konferansı.....   | 86        |
| <b>IV. KURUMSAL KABİLİYET VE KAPASİTENİN DEĞERLENDİRİLMESİ .....</b> | <b>87</b> |
| A. Güçlü Yönlerimiz .....  | 87        |
| B. Güçlendirilmesi Gereken Yönlerimiz.....                           | 89        |

## **V. EKLER**

EK-1 Mali Hizmetler Birim Yöneticisinin Beyanı

EK-2 Üst Yöneticinin İç Kontrol Güvence Beyanı

## ÜST YÖNETİCİ SUNUŞU

Türkiye, uluslararası sistemde yaşanan köklü değişimler çerçevesinde, kendi imkân ve kabiliyetlerindeki artışı da dikkate alarak, dış politikasını geçmişe nazaran çok daha kapsamlı ve dinamik bir şekilde yürütmekte, bölgesinde ve ötesinde barış, istikrar, güvenlik ve refahın yaygınlaştırılması çabalarında aktif bir rol oynamaktadır. Ülkemiz bu kapsamda, ortak değerler ve çıkarlar doğrultusunda karşılıklı işbirliğini öne çıkaran vizyoner politikalar izlemekte ve tüm dünya genelinde dostluğu ve işbirliği artan şekilde aranan bir ülke profili çizmektedir.

Nitekim, gelişen ikili ilişkilerimizin yanı sıra, bölgesel örgütler ve uluslar arası kuruluşlar nezdinde de Türkiye giderek genişleyen bir faaliyet alanı içinde hareket etmekte ve günümüzde birçok bölgesel ve küresel girişime öncülük etmektedir. Bu dış politika vizyonumuz, Türkiye'yi aynı zamanda küresel anlamda yeni dünya düzeninin parametrelerini yönlendirebilen ve insanlığın ortak yararına hizmet edebilen etkin bir aktör konumuna getirmektedir.

Bu çerçevede, yakın çevremizden başlamak kaydıyla, Afrika'dan Latin Amerika'ya ve Asya-Pasifik bölgesine kadar uzanan geniş bir coğrafyada siyasi diyalogun ilerletilmesi, ekonomik karşılıklı yararın derinleştirilmesi ve kültürel anlayışın güçlendirilmesi amaçlarına yönelik olarak aktif bir çalışma temposu içine girilmiştir.

Tabiatıyla, dış politikamızın bu vizyon ve hedefleriyle uyum içinde Bakanlığımızın dış teşkilatı da son 20 yılın en kapsamlı genişleme sürecinden geçmektedir. 2009, 2010 ve 2011 yıllarında faaliyete geçen veya kararnamesi çıkmış olup önümüzdeki dönemde faaliyete geçecek olan 40'ı aşkın yeni temsilcilikle birlikte, Bakanlığımızın yurtdışı teşkilatını oluşturan toplam temsilcilik sayısının 214'e ulaşması öngörülmektedir. Bunlardan 123'ü Büyükelçilik, 11'i Daimi Temsilcilik ve 80'i Başkonsolosluktur. Söz konusu temsilciliklerin hâlihazırda 196'sı aktif durumdadır.

Bu kapsamda 2009 yılında Tanzanya (Darüsselam), Malta (Valetta), Fildişi (Abidjan) Büyükelçilikleri ve Basra (Irak), Sao Paulo (Brezilya), Mumbai (Hindistan), Toronto (A.B.D.) Başkonsoloslukları olmak üzere toplam 7; 2010 yılında Kamerun (Yaounde), Gana (Akra), Mali (Bamako), Peru (Lima), Uganda (Kampala), Kolombiya (Bogota), Angola (Luanda), Madagaskar (Antananarivo) Büyükelçilikleri ve Boston (A.B.D.), Gence (Azerbaycan), Erbil (Irak) Başkonsoloslukları olmak üzere toplam 11 yeni temsilcilik açılmıştır. Bunlara ek olarak 2011 yılında Zambiya (Lusaka), Mozambik (Maputo), Moritanya (Nuakşot), Zimbabve (Harare), Somali (Mogadişu) Büyükelçiliklerimiz ile Juba (Sudan) ve Guangzhou (Çin) Başkonsolosluklarımız faaliyete geçirilmiştir. 2011 yılı içinde Güney Sudan'ın bağımsızlığını ilan etmesini takiben, Juba'daki temsil düzeyimiz Başkonsolosluktan Büyükelçiliğe çıkarılmış ve böylece Afrika'daki temsilcilik sayımız 29'a ulaşmıştır.

Ülkemizin artan küresel sorumluluklarını layıkıyla yerine getirebilecek kurumsal bir yapıya kavuşturulması amacıyla hazırlanan ve 2010 yılı Ağustos ayında yürürlüğe giren Yeni Teşkilat Yasası, Bakanlığımıza, liyakat ve şeffaflık esaslarına dayalı, hukuk devletinin gereklerine ve çağdaş yönetim anlayışına uygun bir yapı kazandırmıştır.

2011 yılı içinde, sözkonusu yasayla öngörülen yönetmelikleri kapsayan ikincil mevzuatın önemli bir kısmı yürürlüğe konulmuş olup halen mezkûr yasayla öngörülen diğer yönetmeliklerin çıkarılması için çalışmalar sürmektedir. Teşkilat Yasası'ndaki değişiklikler sonucunda hem yurtiçinde hem de yurtdışında görev yapan personelimizin özlük haklarında önemli gelişmeler sağlanmıştır. Personelimizin gelirlerinin yükseltilmesi yanında özellikle dış görev süreleri içinde ailelerine tanınan imkânlar geliştirilmiştir. Böylelikle, mütevazı bir kadroyla hizmet vermekte olan teşkilatımızın personel ihtiyacının giderilmesi yönünde önemli adımlar atılmış ve başarılı gençler tarafından daha fazla tercih edilmesini sağlayacak koşullar oluşturulmuştur.

Bakanlığımızın ve yurtdışı temsilciliklerimizin fiziki altyapısının geliştirilmesine yönelik çalışmalarımız 2011 yılında da devam etmiştir. Bu bağlamda yatırım harcamaları ödeneğimiz dış politika önceliklerimize göre belirlenen yıllık yatırım programımızdaki hedeflerin hayata geçirilmesi için kullanılmıştır. Bu bağlamda hizmete giren 6 yeni dış temsilciliğimiz [Mogadişu (Somali), Nuakşot (Moritanya), Lusaka (Zambiya), Maputo (Mozambik), Harare (Zimbabve) Juba (Güney Sudan) Büyükelçiliğimiz] için yapılan harcamalar yıllık yatırım programımızdaki en önemli kalemi teşkil etmiştir.

Bunun yanı sıra, 2011 yılında Astana Büyükelçiliğimiz kaçıllarya, ikametgâh ve memur konutu binaları ile Bişkek Büyükelçiliğimiz kaçıllarya binasının inşaatı tamamlanmış; inşaatları devam eden Saraybosna Büyükelçiliğimiz kaçıllarya ve ikametgâh binaları ile Abuja ve Doha Büyükelçiliğimiz ve Nahçıvan Başkonsoloslüğümüzün kaçıllarya, ikametgâh ve memur konutu binalarına ait ödemeler gerçekleştirilmiştir. Ayrıca Ulanbator Büyükelçiliğimiz ikametgâh binası inşaat ihalesi neticelendirilmiş ve Berlin’de temel inşaatına başlanmıştır. Diğer taraftan, 2011 yılı içerisinde dış temsilciliklerimizce kullanılan resmi binaların ihtiyaç duyduğu bakım/onarım çalışmalarının önemli bir kısmı tamamlanmıştır.

Bakanlığımızın genişleyen yapısına uygun olarak kalıcı bir yerleşkeye kavuşturulabilmesini teminen Karakusunlar semtindeki arsamız üzerinde inşa edilecek yeni yerleşke binamızın proje çalışmaları onay aşamasına gelmiştir. Aynı arsada yapılmakta olan Bakanlığımız Arşiv binasının inşaatı ise tamamlanarak faaliyete geçirilmiştir.

Terör saldırılarının yoğun olarak görüldüğü bölgeler başta olmak üzere farklı tehditler altında görev yapan personelimizin güvenliğini temin etmek ve görevlerini aksatmadan gerçekleştirebilmelerini sağlamak için 2011 yılında güvenlik önlemleri 15 taşıt satın alınmıştır. Ayrıca, yurtdışı teşkilatımızda kullanılan ve 10 yaşını aşmış araçlar, bakım/onarım çalışmaları giderlerinin Bakanlığımız bütçesine ciddi bir mali yük getirmekte olmasından dolayı süratle elden çıkarılarak yerlerine yenileri satın alınmıştır.

Ülkemizin dış dünyayla olan resmi haberleşmesini yürütmekte olan Bakanlığımızın, merkez ve yurtdışı teşkilatının kullandığı haberleşme sistemlerinin bilişim ve iletişim teknolojilerindeki hızlı gelişmelere paralel olarak güncellenmesi çalışmalarına 2011 yılında da devam edilmiştir.

Bu çerçevede, yurtiçi ve yurtdışı teşkilatımızdaki bilgisayar ve diğer elektronik aksam, yapılan ihtiyaç değerlendirmesine uygun olarak yenilenmiş; ihtiyaç duyulan yazılımlar satın alma yoluyla karşılanmış veya Bakanlığımız özkaynaklarıyla geliştirilmiştir.

Gelişen teknoloji ve mevzuat çerçevesinde yeniden hazırlanan belge ve arşiv yönetimi programı BelgeArşiv.Net uygulamasında, elektronik imza kullanımı için TÜBİTAK’la geliştirilen işbirliği programı dâhilinde Bakanlığımız imza yetkili personeline Nitelikli Elektronik Sertifika tahsisi çalışmasına devam edilmiştir. Bu bağlamda, gerekli yazılım ve lisans çalışmaları son aşamaya gelmiştir. Elektronik imzaya geçişle birlikte aynı seviyeye ulaşmış diğer kurum ve kuruluşlarla elektronik ortamda hızlı bir biçimde haberleşme mümkün olacaktır.

Merkez ve yurtdışı teşkilatımızın faaliyetlerinde bilgi paylaşımı ve eşgüdümün artırılması için Bakanlığımız bilişim altyapı sistemi içerisinde kullanılmakta olan BelgeArşiv, Bilgi Bankası, Medya Arşiv, E-Konsolosluk, Konsolosluk.Net, Analitik Bütçe, Personel, Bakanlık internet, Dış temsilcilikler internet sitelerinin “Dışişleri.Net” adıyla tek bir çatı altında (portal) toplanabilmesi için çalışmalar yapılmıştır.

Başta yurtdışında yaşayan vatandaş ve soydaşlarımız ile işadamlarımız olmak üzere, insanımızın sorunlarıyla birebir ilgilenen ve çözüm üreten bir dış politika anlayışı Bakanlığımızın en büyük önceliğini teşkil etmektedir.

Bu kapsamda, 2011 yılında birçok ülke ile vize uygulamasının kaldırılmasının yanı sıra vatandaşlarımızın işlemlerinin hızlı bir biçimde yürütülebilmesini sağlayan önemli gelişmeler yaşanmıştır. 2005 yılında hazırlıklarına başlanan otomasyon sisteminin ileri bir aşaması olan Konsolosluk.Net sistemi 2011 yılında devreye sokulmuştur. Mezkûr sistemle uyumlu olarak “e-Konsolosluk” adlı internet sitesi de yenilenmiştir. Ayrıca, 1 Haziran 2010 tarihi itibarıyla başlanılan, ICAO standartlarına uygun olarak hazırlanmış e-Pasaport uygulamasına sorunsuz şekilde devam edilmiştir.

Diğer taraftan, vatandaşlarımızın telefon aracılığıyla yaptıkları bilgi taleplerini karşılamak amacıyla kurulan Konsolosluk Çağrı Merkezi, konsolosluk mevzuatı konusunda eğitilmiş yabancı dil bilen 20 uzman personelle Türkçe’nin yanı sıra, beş dilde (İngilizce, Fransızca, Almanca, İtalyanca ve Flamanca) yurtdışındaki vatandaşlarımıza 7 gün 24 saat yardımcı olmaktadır.

Bakanlığımız, “2011 Bütçe Kanunu”yla tahsis edilen 1.171.014.700 lira büyüklüğündeki bütçesiyle faaliyetlerini yürütmeye öncelik vermiş ancak döviz kurlarındaki önemli dalgalanmalar ve fiyat artışları nedeniyle geçmiş yıllarda olduğu gibi yedek ödenek kullanmak zorunda kalmıştır. Bu bağlamda, bütçemiz, 250.690.047 Lira değerinde ek ödenekle takviye edilmiştir.

Bakanlığımızın 2011 yılı faaliyetleri kapsamında, önceki yıllarda olduğu gibi genel bütçeden tahsis edilen kaynakların kullanılmasında 5018 sayılı Kamu Mali Yönetimi ve Kontrol Kanunu çerçevesinde etkinlik, verimlilik ve ekonomiklik ilkelerine uygun olarak ve azami tasarruf anlayışıyla hareket edilmiş, merkez ve yurtdışı teşkilatımızın harcamalarında mali disiplinin sağlanması ve etkili bir ön kontrol sisteminin yerleştirilmesine yönelik çalışmalarımıza da devam edilmiştir.

Yukarıda kısaca değinilen çalışmalarımıza ilişkin ayrıntılı bilgileri içeren 2011 yılı Faaliyet Raporumuz, ilgili kurumlarımızca yapılacak değerlendirmeler için takdim kılınmıştır.

Saygılarımla.



Feridun Hadi SİNİRLİOĞLU

Büyükelçi

Müsteşar

## I. GENEL BİLGİLER

### A. Misyon ve Vizyon

#### Misyon

Cumhuriyetimizin 100. kuruluş yıldönümü olan 2023 yılında Türkiye Cumhuriyeti'nin Avrupa Birliği üyesi olmuş, komşu ülkelerle ortak güvenlik havzaları ve ortak ekonomik alanlar halinde bütünleşmiş, bu ülkelerle ve geniş bir coğrafyada çok sayıda ülkeyle mal, hizmet, sermaye, insan ve düşünce hareketliliğini sağlamış, ulusal çıkarlarımızı ilgilendiren bütün havzalarda düzen kurucu bir rol üstlenmiş, küresel alanda aktif faaliyet gösteren ve sorunlara çözüm oluşturabilen, dünyanın her köşesinde temsil edilen, uluslararası örgütlerde belirleyici rol oynayan, siyasi, ekonomik ve kültürel alanlarda dünyanın en etkili 10 ülkesi arasına girmiş, küresel medeniyete Türkiye'nin özgün ulusal katkısını getirebilen, güçlü ve saygın bir ülke olmasını sağlamaktır.

#### Vizyon

- Tüm ülkelerin, halkların ve bireylerin güvenlik içinde yaşama hakkı çerçevesinde “herkes için güvenlik” sağlanması,
- Güç kullanımından ve gerginliği tırmandırıcı uygulamalardan kaçınılarak, sorun ve ihtilafların “siyasi diyalog” yoluyla çözülmesi,
- Bölge ülkeleri arasında her ülkenin ve halkların karşılıklı yararına olacak şekilde “karşılıklı ekonomik bağımlılık” yaratılması,
- Kültürel uyum ve karşılıklı saygı oluşturulması,
- Diğer ülkelerle bu vizyonla gerçekleştirilmekte olan temasların ana itici gücünü ise, bir yandan Türkiye'nin hak ve menfaatlerini savunurken, diğer yandan da özellikle yakın çevremizde siyasi diyalog zeminini güçlendirmek, ekonomik ilişkileri pekiştirmek ve farklı kültürler arasında karşılıklı anlayışı teşvik etmek yoluyla, barışçıl ve istikrarlı bir düzenin kurulmasına katkıda bulunmak saiki oluşturmaktadır.

## B. Görev, Yetki, ilke ve Sorumluluklar

7 Temmuz 2010 tarihinde TBMM Genel Kurulunda kabul edilen ve 12 Ağustos 2010 tarihinde yürürlüğe giren 6004 sayılı “Dışişleri Bakanlığının Teşkilat ve Görevleri Hakkında Kanun”un 2. maddesinde Dışişleri Bakanlığının görev, yetki, ilke ve sorumlulukları aşağıdaki gibi sıralanmaktadır:

### Görev ve Yetkiler

- Türkiye Cumhuriyetinin dış politikasının tespiti için hazırlık çalışmaları yapmak ve tekliflerde bulunmak, Hükümet tarafından tayin ve tespit edilen hedef ve esaslara göre dış politikayı uygulamak ve koordine etmek,
- Türkiye Cumhuriyetini ve Hükümetini yabancı devletler ve uluslararası kuruluşlar nezdinde yetkili makam olarak temsil etmek, yabancı devletler ve uluslararası kuruluşlarla temas ve müzakereleri ilgili kurum ve kuruluşlarla işbirliğinde bulunmak suretiyle yürütmek, Türkiye Cumhuriyetinin dış ilişkilerini tüm boyutlarıyla ve ilgili kurum ve kuruluşlarla işbirliğinde bulunmak suretiyle tesis etmek, yürütmek, yönlendirmek, geliştirmek ve ülkenin çıkarlarını korumak,
- Devlet organlarının uluslararası temaslarının yürütülmesinde bu organlara yardımcı olmak,
- 5/5/1969 tarihli ve 1173 sayılı Milletlerarası Münasebetlerin Yürütülmesi ve Koordinasyonu Hakkında Kanun çerçevesinde, diğer kamu kurum ve kuruluşlarınca dış politika ile bağlantılı olarak yurtdışında yürütülen faaliyetlerin Hükümetçe saptanan dış politikaya uygunluğunu gözetmek, bu faaliyetleri koordine etmek ve bunlara katılım sağlamak,
- Hükümeti dış dünyadaki gelişmeler ve değişen şartlar konusunda bilgilendirmek,
- Türkiye Cumhuriyeti hakkında yurtdışında bilgilendirici faaliyetler yürütmek,
- Yurtdışında yaşayan vatandaşların hak ve menfaatlerini korumak ve yaşam kalitelerinin yükseltilmesine yönelik çalışmalar yürütmek, ülke dışındaki vatandaşlara ve Türkiye Cumhuriyeti uyrukluğunu taşıyan tüzel kişilere destek, yardım ve konsolosluk himayesi sağlamak,
- 31/5/1963 tarihli ve 244 sayılı Milletlerarası Antlaşmaların Yapılması, Yürürlüğü ve Yayınlanması ile Bazı Antlaşmaların Yapılması İçin Bakanlar Kuruluna Yetki Verilmesi Hakkında Kanun çerçevesinde, diğer devletlerle ve uluslararası kuruluşlarla akdedilen antlaşmalara ilişkin temas, müzakere, yetki belgesi, imza, *onay ve tescil* süreçlerini ilgili kamu kurum ve kuruluşları ile işbirliği içinde yürütmek, bu antlaşmaları veya tescil edilmiş kopyalarını muhafaza etmek ve sicillerini tutmak, antlaşma taslaklarının mevzuata uygunluğunu incelemek ve görüş bildirmek,



- Uluslararası hukukun ve uluslararası hukuk içtihadının gelişimine yönelik süreçleri takip etmek ve bu süreçlere iştirak etmek,
- Türkiye Cumhuriyetinin tarafı olduğu siyasi nitelikli uluslararası davaları ve Adalet Bakanlığı ile işbirliği yapmak suretiyle Avrupa İnsan Hakları Mahkemesindeki davaları ikame ve takip etmek,
- Türkiye Cumhuriyetini temsil yetkisine sahip olarak Bakanlar Kurulu kararı ile belli bir geçici görevle görevlendirilen temsilciler ve temsil heyetlerine Türkiye Cumhuriyetini bağlayan hususlarda Hükümetin talimatlarını iletmek, bu temsilci ve temsil heyetlerinin ihtisasa dair hususlarda ihtiyaç duyacakları talimatları ilgili bakanlıklar ile istişare suretiyle tespit edip onlara iletmek, heyetlerin başkanları diğer bakanlıklardan ise bu heyetlerde temsilci bulundurmak,
- Kamu kurum ve kuruluşları tarafından yurtdışı teşkilatı kurulması ve dış temsilcilik açılması konusunda görüş bildirmek,
- Mali, iktisadi ve diğer teknik konularda ilgili kurum ve kuruluşlarca yürütülmesi gereken veya statülerinde, üyelerinin ve ortaklarının belirli bakanlık veya merci vasıtasıyla işlem yapacağı belirtilen uluslararası kuruluşlarla yürütülen dış temas ve müzakerelerin dış politikaya uygun olarak yürütülmesini gözetmek, gerekirse bunlara katılmak,
- Türkiye Cumhuriyetinin Devlet ve dışişleri protokolünü düzenlemek ve yürütmek,
- Diplomasi ve konsolosluk ilişkilerinin yürütülmesi ile bağlantılı olarak uluslararası antlaşmalardan kaynaklanan iş ve görevleri yerine getirmek,
- Uluslararası kuruluşlarla işbirliğini geliştirmek,
- Kanunlarla verilen diğer görevleri yapmak,

### **İlke ve Sorumluluklar**

- Bölgesinde ve dünyada barışçıl, adil ve kalkınmaya imkân tanıyan bir ortamın kalıcı şekilde tesisi ve güçlendirilmesi.
- Ulusal hak ve çıkarların savunulması ve korunması.
- Her türlü toplumsal yaşamın temelini oluşturan insan haklarının ve demokratik değerlerin savunulması ve ileriye götürülmesi, dil, ırk, renk, cinsiyet, siyasi düşünce, felsefi inanç, din, mezhep ve benzeri sebeplerle yapılan her türlü ayrımcılık ile mücadele edilmesi.
- İnsanlığın kültürel mirasının, çevrenin ve yerkürenin doğal yaşam alanlarının korunması.
- Uluslararası hukukun ve ona olan saygının geliştirilmesi ve güçlendirilmesi.

## C. İdareye İlişkin Bilgiler

### 1.Tarihçe

Türkiye Cumhuriyeti Dışışleri Bakanlığı, uzun bir geçmişe dayanan köklü Osmanlı diplomasisi geleneği üstüne kurulmuştur.

19. yüzyıla kadar Osmanlı İmparatorluğu'nun harici işleri Reisülküttap'ın yönetiminde idare edilmiştir. 1793'te III. Selim döneminde ilk sürekli Büyükelçilik Londra'da açılmış ve Yusuf Ağâh Efendi ilk sürekli Osmanlı Büyükelçisi olarak atanmıştır.

Harici işlerin çok artmış ve önem kazanmış olması sebebiyle, Reisülküttaplık makamı 1835 yılında nezaret seviyesine yükseltilmiştir. Son Reisülküttap Yozgatlı Akif Efendi, müşirlik rütbesiyle ilk Umur-ı Hariciye Nazırı yapılmıştır.

Cumhuriyet dönemi dış politikamızın temelleri Milli Mücadele yıllarında atılmıştır. 23 Nisan 1920'de Türkiye Büyük Millet Meclisinin açılışının hemen ardından oluşturulan ilk Milli Hükümetle birlikte "Hariciye Vekâleti" de 2 Mayıs 1920 tarihinde resmen kurulmuş ve başına Bekir Sami Bey getirilmiştir.

Cumhuriyetin kurulmasının ardından Hariciye Vekâleti, hem iç hem de dış teşkilatını geliştirmeye başlamıştır. 1927 yılında Hariciye Vekâleti teşkilatına dair ilk kapsamlı hukuki düzenleme yapılmış ve 1154 sayılı Kanunla Bakanlığımızın günümüzdeki yapısının temelleri atılmıştır.

I. Dünya Savaşı sonrasında oluşan uluslararası ortam ve giderek yaygınlaşan uluslararası siyasi ve ekonomik işbirliği ve örgütlenme çabalarına uygun olarak, ikili ilişkilerin yürütülmesinin yanında, Bakanlığımızın işlevleri arasında çok taraflı siyasi ve ekonomik işler de ağırlıklı bir yer almıştır. Çok taraflı diplomasi faaliyetlerinin ve uluslararası örgütlerin çoğalması çerçevesinde Daimi Temsilciliklerimizin sayısı da arttırılmıştır.

1970'li yıllarla birlikte dış teşkilatımızda görevli memurlarımızı ve aile mensuplarını hedef alan planlı ve organize Ermeni terörizmi yaşanmıştır. Ermeni terör örgütü ASALA'nın gerçekleştirdiği suikastlara, Yunanistan'da faaliyet gösteren 17 Kasım terör örgütüne hedef olan Türk diplomat ve görevlilerimiz de eklendiğinde, Dışışleri şehitlerimizin sayısı beşi Büyükelçi olmak üzere 39'u bulmaktadır.

Soğuk Savaşın bitişi sonrasında ortaya çıkan yeni devletlerle birlikte dış misyonlarımızın sayısı artmış, uluslararası alanda yaşanan gelişmeler Bakanlığımız teşkilatlanmasında yapısal değişikliklere gidilmesini zorunlu kılmıştır.

2011 yılı sonu itibarıyla yurtdışında 196 Dış Temsilcilikle temsil edilen Türkiye Cumhuriyeti, 1923 yılında kuruluşundan bu yana büyük önder Atatürk'ün görüş ve ilkelerini Türk Dış Politikasının yürütülmesinde rehber edinmiş, bu bağlamda "Yurtta barış, dünyada barış" özdeyişi dış politika faaliyetlerimizin temel hedefini oluşturmuştur.

## 2. Fiziksel Yapı

### a. Merkez Teşkilatı

Dışişleri Bakanlığının Merkez Teşkilatı hizmetlerini DESİYAB (Kalkınma Bankası) binası olarak inşa edilmiş olan ve 1988 Mayıs ayında taşınılan Bakanlığımız ana hizmet binası ile yapımı 2004 yılında tamamlanan ek binada sürdürmektedir.

Bununla birlikte yer sorunu nedeniyle, bir Genel Müdürlüğümüz ve bağlı birimleri (Çok Taraflı Siyasi İşler Genel Müdürlüğü), 1997 yılından beri hizmetlerini Bakanlığımıza yaklaşık 100 metre mesafede bulunan kiralık bir binada yerine getirmektedir.

Ana hizmet binası 13,675 m2, ek hizmet binası 25,920 m2, kiralık bina ise 2,570 m2 kullanım alanına sahiptir.

Yukarıda bahsi geçen hizmet binalarımıza ilave olarak Dışişleri Bakanlığı faaliyetlerinde aşağıda kayıtlı binalardan da yararlanılmaktadır:

**Arşiv Binası:** Yeni yerleşkenin yapılacağı arsa üzerinde inşaatı tamamlanan Arşiv Binası 2012 yılı içerisinde kullanıma açılması öngörülmektedir. Toplam 18.071 m2 kapalı alana sahip olan arşiv binasında, yeni yerleşke inşa edilinceye dek, Diplomatik Arşiv Dairesi (DİAD) haricinde bir kısım merkez birimlerinin de hizmet vermesi öngörülmektedir.

**Ankara Palas Devlet Konukevi:** Maliye Bakanlığı Milli Emlak Genel Müdürlüğü tarafından Bakanlığımıza tahsis edilen Ankara Palas Devlet Konukevi, Devlet Konukevi olarak kullanılması ve işletilmesi amacıyla, 1982 yılında Bakanlığımız adına Bayındırlık ve İskân Bakanlığı tarafından restore edilmiş ve 29 Ekim 1983 günü hizmete açılmıştır.

**Orta Doğu ve Balkan İncelemeleri Vakfı Binası:** Merhum Lola Habib Edip TÖREHAN tarafından hibe edilen İstanbul/Salacak'taki bina, Maliye Bakanlığı Milli Emlak Genel Müdürlüğünce 1984 yılında Bakanlığımıza tahsis edilmiş olup "Orta Doğu ve Balkan İncelemeleri Vakfı" tarafından kullanılmıştır.

**Müsteşarlık Konutu:** Bakanlığımıza tahsis edilmiş olan Müsteşarlık Konutu, Ankara'da Cinnah Caddesi 49/2 adresinde mukim olup, iki apartman dairesinden meydana gelmektedir.

### Yurtiçi İrtibat Büroları

Bakanlığımız 13.10.2011 tarih ve 28083 sayılı resmi gazetede yayınlanan "Dışişleri Bakanlığı Yurtiçi İrtibat Büroları Yönetmeliği" uyarınca yurtiçinde temsilcilik sayısını 5'e çıkarmayı planlamıştır. İstanbul ve İzmir'den sonra üçüncü olarak Edirne ilinde temsilcilik açılması öngörülmüştür.

**İstanbul İrtibat Bürosu:** Bakanlar Kurulunun 200/874 sayılı kararı ile onaylanan, "Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Karadeniz Ekonomik İşbirliği Örgütü Arasındaki Merkez Andlaşması" ile İstanbul/İstinye'deki **Müşir Fuat Paşa Yalısı**, Karadeniz Ekonomik İşbirliği Örgütü'nün (KEİ) kullanımına tahsis edilmiştir. Yalının ikinci katındaki iki oda, ülkemizi ziyaret eden yabancı konuklara protokol hizmeti sunmak amacıyla oluşturulan Bakanlığımız İstanbul Temsilciliğince kullanılmaktadır.

**İzmir İrtibat Bürosu:** EXPO 2015 İzmir Fuarı adaylığımız sırasında yapılan çalışmalar meyanında İzmir'de Bakanlığımıza bağlı bir temsilcilik ofisi açılması kararlaştırılmış ve bu hususta gerekli çalışmalar Bakanlığımızca başlatılmıştır. EXPO 2015 İzmir Sekreteryası tarafından kullanılmış olan Konak İlçesi, Üçkuyular Mahallesi, Mithatpaşa Caddesi, 1119 No'da kain gayrimenkul, Bakanlığımız ile Başbakanlık Gençlik ve Spor Genel Müdürlüğü arasında imzalanan 03.03.2010 tarihli tahsis protokolü uyarınca 11 yıllığına Bakanlığımıza tahsis edilmiştir.

**Edirne İrtibat Bürosu:** 2011 yılında Bakanlığımıza İrtibat Bürosu olarak kullanılmak üzere Edirne Valiliği tarafından tarihi Paşa Kapısı Güney Köşkü tahsis edilmiştir. 2012 yılında resmi olarak irtibat bürosunun faaliyete geçmesi planlanmaktadır. Söz konusu binanın restorasyon çalışmaları Bakanlığımızca yürütülmektedir.

**Arsalar:** Ankara'da Bakanlığımız adına tahsisli bir arsa bulunmaktadır. 132,651 m2 brüt alanı bulunan Balgat Karakusunlar'da ki arsa üzerinde Bakanlığımızın yeni yerleşkesinin inşası planlanmıştır.

## b. Yurt Dışı Teşkilatı

Türkiye Cumhuriyeti, 2011 yılı sonu itibarıyla yurt dışında 196 Dış temsilcilikle temsil edilmektedir. Yeni dış temsilcilikler açılmasında, maliyet, gereklilik ölçütleri ve ulusal çıkarlarımız göz önünde bulundurulmaktadır. Bu çerçevede, 2011 yılında Lusaka, Maputo, Nuakşot, Harare, Mogadişu, Juba, Banjul Büyükelçiliklerimiz ve Guangzhou Başkonsolosluklarımız faaliyete geçmiştir.

Dış temsilciliklerimizin niteliklerine göre sayısal ve oransal dağılımının yer aldığı Tablo 1'den de görüleceği üzere, Dış temsilciliklerimizin 114'ü Büyükelçilik, 11'i Daimi Temsilcilik, 71 tanesi Başkonsolosluktur. Coğrafi dağılım (Tablo 2) bakımından, 196 Dış Temsilciliğimizin 91'i Avrupa ülkelerindedir. Avrupa'yı 53 temsilcilikle Asya, 19 temsilcilikle Amerika, 29 temsilcilikle Afrika, 4 temsilcilikle Okyanusya izlemektedir.

**Tablo 1 - Dış Temsilciliklerimizin Türlerine Göre Dağılımı:**

| Temsilcilik Türü  | Sayısal Dağılım | Oransal Dağılım (%) |
|-------------------|-----------------|---------------------|
| Büyükelçilik      | 114             | 58                  |
| Daimi Temsilcilik | 11              | 6                   |
| Başkonsolosluk    | 71              | 36                  |
| <b>TOPLAM</b>     | <b>196</b>      | <b>100</b>          |

**Tablo 2 - Dış Temsilciliklerimizin Coğrafi Dağılımı:**

| Temsilcilik Türü  | Avrupa    | Asya      | Amerika   | Afrika    | Okyanusya | Toplam     |
|-------------------|-----------|-----------|-----------|-----------|-----------|------------|
| Büyükelçilik      | 41        | 34        | 10        | 27        | 2         | <b>114</b> |
| Başkonsolosluk    | 41        | 19        | 7         | 2         | 2         | <b>71</b>  |
| Daimi Temsilcilik | 9         | 0         | 2         | 0         | 0         | <b>11</b>  |
| <b>TOPLAM</b>     | <b>91</b> | <b>53</b> | <b>19</b> | <b>29</b> | <b>4</b>  | <b>196</b> |

### 3. Teşkilat Yapısı

6004 sayılı Dışişleri Bakanlığının Kuruluş ve Görevleri Hakkında Kanun'un 3. maddesine göre Dışişleri Bakanlığı, Merkez ve Yurtdışı Teşkilatından meydana gelir.

**Merkez Teşkilatı:** Bakanlık merkez teşkilatı ana hizmet, danışma ve denetim birimleri ile yardımcı hizmet birimlerinden oluşur. **Ana Hizmet Birimleri;** 7 Müsteşar Yardımcılığı, 25 Genel Müdürlük, 50 Genel Müdür Yardımcılığı ve 5 Müstakil Daire Başkanlığı'ndan meydana gelir. **Danışma ve Denetim birimleri;** Dış Politika Danışma Kurulu, Teftiş Kurulu Başkanlığı, Strateji Geliştirme Başkanlığı, Stratejik Araştırmalar Merkezi Başkanlığı, Hukuk Müşavirliği ve Bakanlık Müşavirleridir. **Yardımcı Birimler;** İnsan Kaynakları Dairesi Başkanlığı, Diplomasi Akademisi Başkanlığı, İdari ve Mali İşler Dairesi Başkanlığı, Bilişim Teknolojileri Dairesi Başkanlığı, Diplomatik Arşiv Dairesi Başkanlığı, Tercüme Dairesi Başkanlığı, Özel Kalem Müdürlüğü, Özel Müşavirlik ve Bakanlık Komisyonundan oluşmaktadır.

**Yurtdışı Teşkilatı:** Bakanlığımızın yurtdışı teşkilatı; Büyükelçilikler, Daimi Temsilcilikler, Başkonsolosluklar, Büyükelçilik Konsolosluk Şubeleri ile Fahri Başkonsolosluk ve Fahri Konsolosluklardan meydana gelmektedir. İhtiyaç olması halinde, elçilik, konsolosluk, irtibat ofisi, büyükelçilik bürosu, başkonsolosluk bürosu, muavin konsolosluk ve konsolosluk ajanlığı ile diplomatik temsil ve konsolosluk hizmeti amaçlı benzer temsilcilikler, Bakanlığımızın teklifi üzerine Bakanlar Kurulu kararı ile kurulabilir.

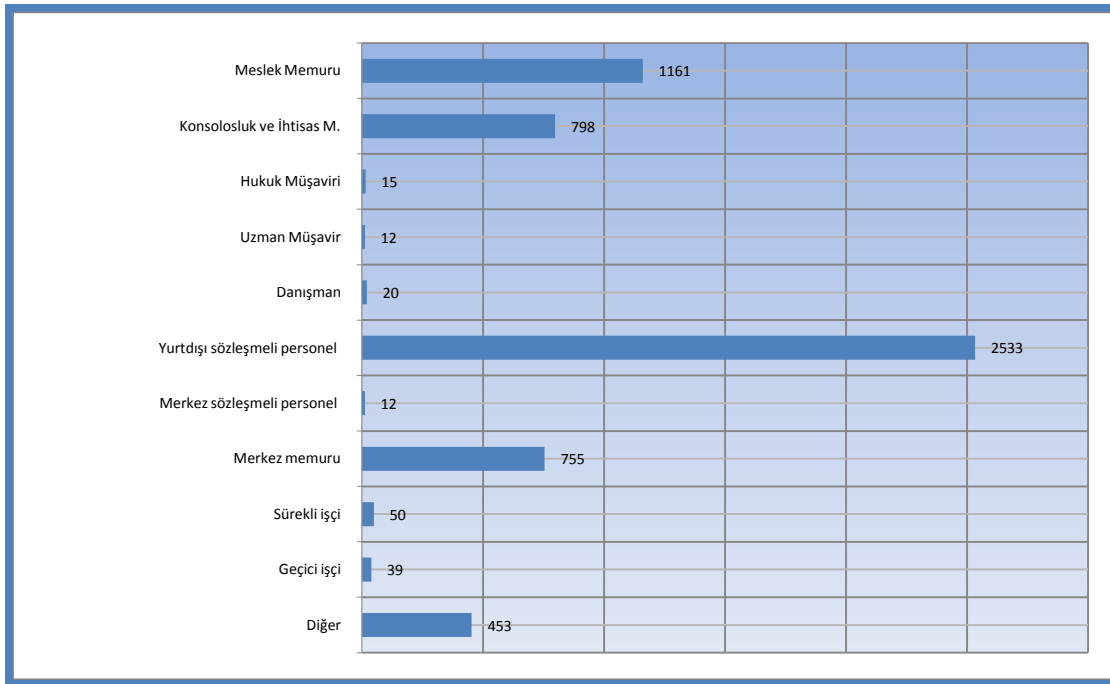


#### 4. İnsan Kaynakları

Ülkemizin coğrafi ve stratejik konumu ile Türkiye'yi yakından ilgilendiren bölgesel ve uluslararası gelişmeler, dış politikamızın yürütülmesinde asli sorumluluk taşıyan Dışişleri Bakanlığının üstlendiği hassas görevleri en iyi şekilde yerine getirebilmesi için, Merkez ve Yurtdışı Teşkilatımızın, insan kaynakları açısından yeterli imkân, kabiliyet, donanım ve esnekliğe sahip olmasını zorunlu kılmaktadır.

Bakanlığımız üstlendiği görevlere kıyasla oldukça mütevazı bir kadroyla çalışmaktadır. 2011 yılı sonu itibariyle Bakanlığımızın tüm kategorilerdeki toplam personel sayısı **5848**'dir. Bakanlığımız personelinin statüleri itibariyle dağılımı Tablo 3'te sunulmaktadır.

**Tablo 3 - Dışişleri Bakanlığı Personelinin Statüleri İtibariyle Dağılımı:**



2011 yılı sonu itibariyle toplam personel sayısı: **5848**

Faaliyete geçen, hukuki süreci tamamlanan ancak henüz faaliyete geçmeyen veya kurulmasına ilişkin karar süreci devam eden yeni temsilciliklerimiz ile birlikte, Bakanlığımızın ilave personel ve kadro ihtiyacı daha da büyümekte ve aciliyet kazanmaktadır. Buna paralel olarak, 2011 yılı içerisinde 91 Meslek Memuru, 106 Konsolosluk ve İhtisas Memuru Bakanlıkta memuriyete başlamıştır. 2011 yılındaki personel alımına ilişkin bilgiler Tablo 4'te sunulmuştur.

**Tablo 4 - 2011 yılında Dışişleri Bakanlığı'nda Memuriyete Başlayan Personel:**

|                                 | <b>Yeni Memur Sayısı</b> | <b>Ulaşılan Toplam Sayı</b> | <b>Artış Oranı (2010 -2011)</b> |
|---------------------------------|--------------------------|-----------------------------|---------------------------------|
| Meslek Memuru                   | 91                       | 1161                        | % 6,2                           |
| Konsolosluk ve İhtisas Memuru   | 106                      | 798                         | % 6,6                           |
| <b>Toplam Yeni Memur Sayısı</b> | <b>197</b>               | <b>1959</b>                 | <b>% 7</b>                      |

Bakanlığımıza yeni katılan tüm genç memurlarımız için, ileride üstlenecekleri görev ve sorumluluklara hazırlanmaları amacıyla, Bakanlığımız Diploması Akademisi'nde kapsamlı bir eğitim programı uygulanmaktadır. Eğitim programı Merkez Birimlerimiz ile Yurtdışı Temsilciliklerimizde kısa süreli stajlar ile yurtiçi ve yurtdışı çeşitli gezi programlarını da kapsamaktadır. Ayrıca, personelin gelişimine ve yetişmesine süreklilik kazandırmak amacıyla ülkemizde ve yurtdışında kısa ve uzun dönemli çeşitli eğitim, yüksek lisans ve doktora programlarına katılımları teşvik edilmekte, bunun için gerekli imkânlar oluşturulmaktadır.

Bakanlığımızın insan kaynağı alanında edindiği mesleki birikim, ihtiyaç duyulan durumlarda, diğer kamu kurum ve kuruluşlarıyla da paylaşılmaktadır. Bakanlığımız mensupları, diğer kamu kurum ve kuruluşlarınca düzenlenen kurs ve seminerlere katkı sağlamakta, dış politika konularında brifingler vermektedir.

## 5. Haberleşme ve Teknolojik Altyapı

Ülkemizin dış dünyayla olan resmi haberleşmesi Bakanlığımız tarafından yürütülmektedir. Bu itibarla Merkez ve Yurtdışı Teşkilatımızın haberleşme sistemlerinin bilişim ve iletişim teknolojilerindeki hızlı gelişmelere paralel olarak güncellenmesi haberleşme güvenliği ve sürekliliği açısından gereklidir.

Bu amaçla, teknolojik gelişmeler takip edilmekte, haberleşme altyapımızın teknolojik gelişmeler doğrultusunda güncellenmesi ve yenilenmesi yönündeki çalışmalarımız aralıksız sürmektedir. Bu çerçevede, yurtiçi ve yurtdışı teşkilatımızdaki bilgisayar ve diğer elektronik aksam mümkün olduğunca yenilenmekte; ihtiyaç duyulan yazılımlar ya satın alınmakta ya da Bakanlığımız özkaynaklarıyla geliştirilmektedir.

Haberleşme güvenliği için gerekli önlemlerin mümkün olan ölçüde milli olması gereğinden hareketle, başta TÜBİTAK ve TÜRSAT olmak üzere milli kuruluşlarla yakın işbirliği yapılmakta; ortak projeler geliştirilmeye devam edilmektedir.

Çevrimiçi bilgisayar ağıımızda merkez ve 211 yurtdışı temsilciliğimiz dâhil olmak üzere toplam (yaklaşık) 500 sunucu, 5.200 bilgisayar ve kullanıcı mevcuttur. Çevrimdışı misyonlarımızla birlikte yaklaşık 5.800 bilgisayar / kullanıcıya hizmet verilmektedir.



Gelişen teknoloji ve mevzuat çerçevesinde yeniden hazırlanan belge ve arşiv yönetimi programı BelgeArşiv.Net uygulamasında elektronik imza kullanımı için TÜBİTAK'la işbirliği yapılmakta olup, Bakanlığımız imza yetkili personeline Nitelikli Elektronik Sertifika tahsisi yapılmaktadır. Bu bağlamda, gerekli yazılım ve lisans çalışmaları son aşamaya gelmiştir. Elektronik imzaya geçişle birlikte diğer kurum ve kuruluşlarla elektronik ortamda haberleşme mümkün olacaktır.

İçişleri Bakanlığı ve Hazine Müsteşarlığı ile yapılan ortak çalışma çerçevesinde, 1 Haziran 2010 tarihi itibarıyla başlanılan, ICAO standartlarına uygun olarak hazırlanmış e-Pasaport uygulamasına sorunsuz şekilde ve hizmet alanları genişletilerek devam edilmektedir.

Bakanlığımızın Merkez ve Dış Temsilcilikleri arasında kurye hizmetleri Dış Temsilciliklerimizde görev alan Başbakanlık, Genelkurmay Başkanlığı, Milli Savunma Bakanlığı ve Milli Eğitim Bakanlığı gibi diğer kurum ve kuruluşların ihtiyaçlarına da cevap verecek şekilde yürütülmektedir. Ayrıca, verilen hizmet sadece kuryeyle sınırlı kalmayıp Bakanlığımızla Temsilciliklerimiz arasındaki diplomatik kargo işlemini de kapsamaktadır.

## 6. Yönetim ve İç Kontrol Sistemi

Bakanlığımız İç Kontrol ve Ön Mali Kontrol işlemleri usul ve esasları, 14 Mart 2006 tarih ve 104569 sayılı Genelge ile 5018 sayılı Kamu Mali Yönetimi ve Kontrol Kanunu uyarınca hazırlanan ve 31.03.2006 tarihinde yürürlüğe giren "Dışişleri Bakanlığı İç Kontrol ve Ön Mali Kontrol İşlemleri Yönergesi" ile belirlenmiştir. Söz konusu Yönerge değişen koşullara göre, 06 Mart 2007 tarih ve 57651 sayılı Onay ile güncellenmiştir.

Bakanlığımızda 2011 yılında gerçekleştirilen İç Kontrol İşlemleri aşağıda belirtilmiştir.

### İç Kontrol İşlemleri:

- Bakanlığımızda mevcut bulunan kontrol sisteminin kamu iç kontrol standartlarına uyumunu sağlamak üzere 26.12.2007 tarih ve 26738 sayılı Resmi Gazetede yayınlanan "Kamu İç Kontrol Standartları Tebliği" ile 04.02.2009 tarih ve 1205 sayılı Maliye Bakanlığı yazıları ekinde yer alan "kamu iç kontrol standartlarına uyum eylem planı rehberi" kapsamında 2009 yılında başlanan çalışmalara devam edilmiştir.
- 04.03.2010 tarihli Müsteşarlık Makamı Oluruyla İç kontrol alanında yapılan çalışmalarda koordinasyon ve izleme faaliyetlerini yürütmek, çalışmalara yön vermek üzere "**iç kontrol izleme ve yönlendirme kurulu**" ile fiilen çalışmaları yürütmek üzere "**iç kontrol çalışma grubu**" kurularak çalışmalara başlanmıştır.
- Bakanlığımız iç kontrol sisteminin oluşturulması aşamalarında görevli olan personelin eğitilerek deneyim sahibi olmaları, iş süreçlerinin yeniden yapılandırılması ve boşluk analizlerinin yapılarak en iyi uygulamalar seviyesine nasıl çıkarılabileceğine dair bir eylem planının hazırlanması amacıyla bu alanda önemli bilgi ve tecrübeleri bulunan Price Waterhouse Coopers firmasının Türkiye temsilciliğini yapan Başaran Nas Bağımsız Denetim ve Serbest Muhasebeci Mali Müşavirlik A.Ş.'den danışmanlık

hizmeti alınması Müsteşarlık Makamınının 27.05.2010 tarihli oluru ile uygun görülmüş ve çalışmalara başlanmıştır.

- Danışmalık firmasıyla 15.06.2010 tarihinde başlayan çalışmalar kapsamında bilgilendirme, eğitim, izlenecek yöntem, mevcut durum analizleri ve tarama faaliyetleri olarak toplam 11 toplantı gerçekleştirilmiştir. Toplantılarda Bakanlığımız uygulamalarının kamu iç kontrol standartları karşısındaki mevcut durumunun tespiti amacıyla ilgili birim katılımcılarından bilgiler alınmıştır. Ayrıca, katılımcılara ve ilgili birim yöneticilerine sözkonusu uygulamaların uluslararası kabul görmüş iyi uygulama örnekleri hakkında bilgiler verilmiştir.
- Aralık 2010 ayında çalışmalar tamamlanmış ve Eylem planı ve iş süreçleri ile Bakanlığımız faaliyetlerinin kamu iç kontrol standartları karşısındaki mevcut durumunu gösteren, iç kontrol sisteminin yeniden yapılandırılmasını ve iyileştirme önerilerini kapsayan rapor taslak olarak hazırlanmıştır.
- Hazırlanan taslak eylem planı ve rapor 03.06.2011 tarihli Olur Belgesi ekinde üst yönetim, İç Kontrol İzleme ve Yönlendirme Kurulu ve ilgili birimlerimizle paylaşılmıştır. İlgili birimlerimizce yapılacak değerlendirmeler ve öneriler doğrultusunda taslak halindeki eylem planında gerekli düzeltmelerin yapılmasının ardından nihai eylem planının hazırlanması ve bu eylem planında öngörülecek faaliyetlerin hayata geçirilmesi planlanmaktadır.
- Maliye Bakanlığı ile diğer bakanlıkların iç kontrol alanında yapmış oldukları çalışmalar takip edilmiş ve iyi uygulama örneklerinden faydalanılmıştır.
- Diploması Akademisi Başkanlığı tarafından düzenlenen idari ve mesleki eğitim seminerlerine eğitici olarak personelimiz tarafından destek verilmiştir.
- Bakanlığımız idari hesap programı olan MFA.Net programının hazırlanma ve uygulama aşamalarında mevzuat desteği sağlanmıştır.

## II. AMAÇLAR VE İZLENECEK TEMEL SİYASALAR

### A. Başlıca Dış Politika Amaçlarımız

1. Ülkemizin barış, istikrar, güvenlik ve refahına katkı yapacak uluslararası ortamın temini;
2. Yurtdışındaki tüm vatandaşlarımızın hak ve menfaatlerini korumak ve onların yaşam kalitelerinin yükseltilmesine yardımcı olmak;
3. Türkiye'nin çevresindeki çatışma ve gerilim noktalarının bertaraf edilmesini, sorunların barışçı yollardan çözülmesini ve beşeri kalkınmayı hızlandıracak bir istikrar, güvenlik ve refah kuşağı oluşturulmasını sağlamak;
4. Türkiye'nin Avrupa Birliğine (AB) diğer üyelerle eşit koşullarda tam üyeliğini sağlamak;
5. Türkiye'yi, başta Afro-Avrasya havzası olmak üzere, bölgesel ve küresel ölçeklerde etkisi ve saygınlığı giderek artan, siyasi, ekonomik ve kültürel alanlardaki gelişmelere yön verebilen, etrafına refah ve istikrar yayan, uluslararası sistemin kilit ülkelerinden biri haline getirmek;
6. İkili ve bölgesel planda, komşularımız ve Türk Cumhuriyetleri başta gelmek üzere, tüm ülkelerle ilişkilerimizi güçlendirmek; bölgesel işbirliği için yeni dinamikler yaratılmasına öncülük etmek; bugüne kadar ilişkilerimizin istenilen seviyeye ulaşamadığı bölgelere diplomatik açılımlarda bulunmak;
7. Dış politikamızın çok boyutlu niteliğinin bir göstergesini oluşturan uluslararası kuruluşlarla ilişkilerimizde ülkemizin menfaatlerini en iyi şekilde savunmak; bu kuruluşların yönetim ve karar organlarında sorumluluk üstlenmek;
8. Küresel planda, sosyal uyumun ve refahın yerleşmesine, barışın korunmasına, evrensel düzeyde bir dayanışmanın oluşmasına katkıda bulunmak;
9. Üçüncü ülkelerin aralarındaki sorunları çözmelerinin bölgesel ve küresel barışa katkı sağlayacağı ve bunun ulusal çıkarlarımızla örtüşeceği bilincinden hareketle, bu ülkelerin aralarındaki sorunları gidermeleri için kolaylaştırıcı faaliyetlerde bulunmak;
10. İnsanlığın ortak yaşam alanı olan yerkürenin korunmasına yardımcı olmak ve bununla bağlı tehditlerle mücadele etmek;
11. Ülkemizin toplum ve ülke olarak kültürel zenginliklerini yurtdışında tanıtmaktır.

## B. Dış Politika Amaçları Doğrultusunda İzlenecek Temel Siyasalar

1. AB'ye tam üyelik sürecimiz çerçevesinde katılım müzakerelerimizi makul bir zaman dilimi içinde sonuçlandırmak;
2. Gerek komşularımızla, gerek bölgesel ve küresel düzeylerde ikili ilişkilerimizi mevcut düzeyinden daha ileriye götürmek için, siyasi diyalogun artırılması, ekonomik karşılıklı bağımlılığın geliştirilmesi ve karşılıklı kültürel anlayışın kuvvetlendirilmesi ilkeleri doğrultusunda somut adımlar atmak;
3. Transatlantik bağların güçlenerek devamı için gerekli adımları atmak ve bu çerçevede, ABD'yle ilişkilerimizi "Model Ortaklık" kavramı çerçevesinde daha da çeşitlendirirken, NATO İttifakı içindeki yüksek profilimizi muhafaza etmek ve örgütün etkinliğinin artmasına yardımcı olmak;
4. Türkiye'nin, Cumhuriyetimizin kuruluşunun 100. yıldönümü olan 2023 yılına kadar dünyanın en büyük 10 ekonomisi arasına girmesi hedefi doğrultusunda, dış ticari ve ekonomik ilişkilerimizi sürekli geliştirmek;
5. Bölgesel ihtilafların önlenmesinde ve barışçı yollardan çözümünde, ihtilafın tarafları arasında diyalogu teşvik etmek, barışın tesisine ve barış sonrası yeniden imar çabalarına etkin katkıda bulunmak; bu bağlamda,
  - Orta Doğu ve Kuzey Afrika bölgesinde kalıcı barışın sağlanmasına ve evrensel demokratik değerlerin yaygınlaşmasına katkıda bulunmak;
  - Balkanlar ve Kafkasya bölgelerindeki ihtilafların çözümüne yardımcı olmak;
  - Karadeniz, Ege ve Akdeniz havzalarında işbirliği alan ve konularının genişletilmesini sağlamak, gerektiğinde bu yöndeki girişimlere önderlik etmek;
6. Türkiye'yi Orta Asya, Hazar ve Orta Doğu petrol ve doğalgazı için, çevre mülahazalarına dikkat ederek, güvenilir, güvenli ve istikrarlı bir geçiş, toplama ve dağıtım merkezi haline getirmek;
7. Terörizmle mücadelede daha etkin bir uluslararası işbirliği ortamının yaratılması için, bu alandaki deneyimlerimizin de ışığında ikili ve çok taraflı tüm platformlarda aktif çaba göstermek;
8. Demokrasi, hukukun üstünlüğü, insan haklarına saygı, çoğulculuk, katılımcılık, iyi yönetim ve hesap verebilirlik değer ve ilkelerinin yaygınlaştırılması çabalarına katkıda bulunmak;
9. Uluslararası hukuk düzeninin güçlendirilmesine ve devletlerarası ilişkilerde uluslararası hukuk normlarına saygılı olunmasını sağlamaya yönelik çabalara destek olmak;

- 10.** Kitle imha silahlarının yayılması, iklim değişikliği, fakirlik, salgın hastalıklar, doğal afetler, örgütlü suçlar, ırkçılık, İslam karşıtlığı, antisemitizm ve yabancı düşmanlığı gibi küresel tehditlerle mücadele çabalarına katılmak, bu konularda uluslararası toplumun ve insanlığın yararına sonuçlar alınmasına katkıda bulunmak;
- 11.** Kalkınma ile güvenlik arasındaki ilişkinin bilinci içinde, ülkemizin gelişen ekonomik imkânlarını da verimli şekilde kullanmak suretiyle, küresel kalkınma diplomasisinde etkin rol oynamak ve gerek insani gerek kalkınma yardımları bakımından son yıllarda artan etkinliğimizi devam ettirmek;

## **C. İnsan Kaynakları, Fiziksel ve Teknik Altyapı ile Bütçe Konularındaki Öncelikler**

Türkiye'nin 21. yüzyılda çıkarlarını etkin bir biçimde korumak, belirlediği hedeflerine ulaşmasını sağlamak için Bakanlığımızı günümüz şartlarında en verimli ve kaliteli hizmeti sunacak, Bakanlık mensuplarına en uygun çalışma ve yaşam koşullarını sağlayacak bir konuma getirmek temel politikamızdır.

Bu temel politikamız çerçevesinde belirlenmiş olan 2011 yılı önceliklerimiz aşağıda sıralanmıştır:

### **1. İnsan Kaynaklarımızı Yeterli Düzeye Yükseltmek:**

- İnsan kaynakları yönetiminde insan odaklı bir yaklaşım benimsemek; bu amaca uygun politika ve uygulamalar belirlemek;
- Amir-memur ilişkisinde astları teşvik eden, destekleyici lider-çalışan anlayışını yerleştirmek;
- En fazla verimi alabilmek için etkili bir performans değerlendirmesi yapmak, bu maksatla somut ölçütler belirlemek;
- Ehliyet ve liyakat koşulları saklı kalmak kaydıyla, kadın-erkek eşitliğini her seviyede gözetmek;
- Tayin ve terfilerde objektif kıstaslar uygulamak ve liyakati esas almak;
- Personelin yetişmesine ve gelişmesine katkı sağlamak amacıyla, yurtiçinde ve yurtdışında çeşitli eğitim, yüksek lisans ve doktora programlarına katılmasını teşvik etmek ve bunun için gerekli imkânları oluşturmak;
- Uluslararası kuruluşların yazmanlıklarında memurlarımızın görevlendirilmesini desteklemektir.

### **2. Teşkilatımızın Fiziksel Altyapısını Güçlendirmek:**

- Merkez birimlerimizin ana ve ek hizmet binalarının ihtiyacı karşılayamaması nedeniyle yeni bir Bakanlık binası inşa edilmesine yönelik çalışmaları sürdürmek;
- Dış temsilciliklerimizin mümkün olduğunca devlet malı yerleşim düzenine kavuşturulmasını sağlamak;
- Dış temsilciliklerimizin binalarında güvenlik donanımı bakımından eksiklikleri gidermek; mevcut güvenlik donanımını yenilemek ve güçlendirmek;
- Bakanlığımızın ve dış temsilciliklerimizin sayıca yetersiz olan ve eskiyen araç sayısını bir plan dâhilinde, yeterli sayıya yükseltmek; eskiyenleri yenileriyle değiştirmek.

### 3. Bilişim ve Teknoloji Altyapımızı Geliştirmek:

- Bakanlığımızda ve temsilciliklerimizde çevrim içi bilgisayar ağı üzerinden sunulan çalışma ortamının geliştirilmesine ve yaygınlaştırılmasına yönelik faaliyetlerimizi, bilgisayar ağı altyapısının güçlendirilmesi, merkezi kontrol ve destek hizmetlerinde imkân ve kabiliyetlerin artırılarak etkinlik kazandırılması çalışmalarımızı sürdürmek,
- Teknolojik gelişmeleri izlemek ve Bakanlığımız bilgisayar sistemlerine entegrasyonunu sağlamak,
- Bilgi ve iletişim güvenliği konularına ağırlık vermek, sistem güvenilirliğini artırmak ve çalışma ortamında kesintisizliği sağlamak,
- Envanterimizde mevcut eski kullanıcı bilgisayar ve çevre birimlerini yenilemek, kullanıcı bilgisayar ve çevre birimleri parkını arzu edilen yaş ortalamasına kavuşturmak olarak belirlenmiştir.

### 4. Bütçemizin Yeterli Düzeye Yükseltilmesini Sağlamak, Etkin Bir Mali Yönetim Oluşturmak:

Bakanlığımızın genişleyen dış politika faaliyetleri kapsamında gerek yurtiçi gerekse yurtdışı teşkilatımızın ödenekleri yetersiz kalmakta, öngörülen faaliyetlerin arzu edildiği şekilde gerçekleştirilebilmesini teminen bütçemizin artırılarak genel bütçe içindeki payının yükseltilmesi gerekmektedir.

Nitekim, başta mal ve hizmet alımları olmak üzere personel giderleri ve katkı payları cari transferler kalemindeki ödeneklerimiz yeterli olmadığı cihetle yıl içinde ek ödenek sağlanması yoluna gidilmiştir.

Yukarıda ana başlıklar altında belirtilen kalemlerde yılın başında gereken miktarda ödenek tahsis edilememesinin, sağlıklı mali planlama ile mümkün olabilecek çağdaş bir mali kontrol mekanizmasının kurulmasının önünde engel teşkil ettiği değerlendirilmektedir. Etkin ve verimli bir bütçe yönetimi için Bakanlığımız bütçe ödeneklerinin ihtiyaçları karşılayacak seviyeye getirilmesi gerekmektedir.

#### **Ödeneklerimizin yetersiz kalmasına yol açan unsurlara kısaca aşağıda değinilmiştir:**

- a. Yeni temsilcilikler açılması, bu temsilciliklerin güvenlik unsurları dâhil gerekli fiziki koşul ve imkânlara kavuşturulması ihtiyacı ve iç çalışma şartları ve dış görünüşleri nedeniyle ülkemizin görüntüsü hakkında olumsuz kanaat oluşmasına yol açan binalarımızda yaptırılması gereken kapsamlı onarımlar,
- b. Dış politika faaliyetlerimizin kapsamının genişlemesinin Bakanlığımız insan kaynağının muhtelif kategorilerde sayıca takviye edilmesini, mesleki formasyonunun çeşitlendirilmesini ve bazı alanlarda ihtisaslaşmasını gerekli kılması,
- c. Mali konuların tüm teşkilatımızı içerecek şekilde hazırlanacak bir yazılım programı vasıtasıyla takip edilmesine duyulan ihtiyaç,

- d.** Halen hizmetlerini kiralık binalarda sürdüren dış temsilciliklerimizin, devlet bütçesinin etkin ve ekonomik kullanılması ilkesi çerçevesinde devlet malı binalara geçmeleri zorunluluğu,
- e.** Küresel düzeyde izlenen aktif dış politika sonucu giderek yoğunlaşan karşılıklı ziyaretlerin ve istişarelerin yanısıra ülkemizde düzenlenen üst düzey toplantı, konferans ve zirvelerin temsil ve ağırlama ödeneklerine duyulan ihtiyacı artırması,
- f.** Yurtdışında vatandaşlara sunulan hizmetin kalitesinin artırılabilmesini ve daha sağlıklı çalışma ortamları yaratılabilmesini teminen özel firmalardan alınan temizlik ve bakım hizmetlerinin giderek artması,
- g.** Bakanlığımızın hizmetindeki araçlardan kullanım ömürlerini doldurmuş olanlarının yenilenmesi, ayrıca yeni açılan ve önümüzdeki dönemlerde açılması planlanan temsilciliklerimizin ihtiyaçları için yeni taşıt alımları ve onarımları ihtiyacı,
- h.** Küresel terör tehdidi karşısında dünya genelinde yaygınlaşan özel güvenlik hizmetine dış temsilciliklerimizde de ihtiyaç duyulması.

Diğer taraftan, kamudaki mali yönetimin temelini ve yasal çerçevesini oluşturan 5018 sayılı Kamu Mali Yönetimi ve Kontrol Kanunu'nun 2006 yılında yürürlüğe girmesiyle birlikte, Bakanlığımızın esasen yıllardan beri üzerinde özenle durduğu etkin bir mali yönetim sağlanması yönündeki çalışmalar ivme kazanmıştır. Kanunun Bakanlığımızda daha etkin uygulanmasını teminen her düzeydeki personele mesleki eğitimler verilmekte, ayrıca, hazırlanan yazı ve genelgelerle stratejik yönetim anlayışının yerleştirilmesine çalışılmaktadır.

Bu kapsamda, özellikle bir sonraki yılın bütçe çalışmaları yapılırken harcama birimlerimizin bütçe tekliflerini gerçek ihtiyaçlarını dikkate alarak ve faaliyetlerini doğru ve eksiksiz bir şekilde öngörerek hazırlamaları üzerinde titizlikle durulmaktadır.

Harcamaların gerçekleştirilmesi sürecinde de, Kanunun öngördüğü ilkelerin ve idari, mali ve hukuki sorumlulukların yerine getirilmesi için iç kontrol mekanizmaları işletilerek gerekli yönlendirmeler yapılmaktadır.



### III. 2011 YILI FAALİYETLERİNE İLİŞKİN BİLGİ VE DEĞERLENDİRMELER

#### A. Mali Bilgiler

##### 1. Bütçe Uygulama Sonuçları

2011 yılı için 1.515.497.900 TL bütçe teklifi veren Bakanlığımıza Merkezi Yönetim Bütçe Kanunu ile 1.171.014.700 TL ödenek tahsis edilmiştir. Teklifimizin karşılama oranı % 77 olup, bu oranın 2010 yılında % 52 olduğu dikkate alınırsa 2011 yılı karşılama oranında geçtiğimiz yıla kıyasla artış olduğu görülmektedir.

Anılan ödeneğin 718.448.700 TL'lik kısmı dış temsilciliklerimize tahsis edilmiş olup Bakanlığımız bütçesindeki payı % 61,35'dir. Dış Temsilciliklerimizin tüm harcamaları ön ödeme (avans) suretiyle ve döviz kurları esas alınarak yapılmakta olup, döviz kurlarındaki önemli dalgalanmalar başlangıç ödeneklerinin yetersiz kalmasına neden olmaktadır. Bu durum ek ödenek kullanılarak telafi edilmektedir.

Bakanlığımız 2011 yılı bütçe ödeneğinin "Genel Bütçe" içerisindeki payı binde 3,8 konsolide bütçe içindeki payı ise binde 3,7 olarak gerçekleşmiştir.

2007–2011 dönemi Bakanlığımız bütçesinin genel bütçe içerisindeki payı Tablo 5'de gösterilmektedir.

**Tablo 5 - Yıllara Göre Dışişleri Bakanlığı Bütçesinin Genel Bütçe İçerisindeki Payı**

| Yıl  | MYBK / Genel Bütçe (TL) | Dışişleri Bakanlığı Bütçesi (TL) | Genel Bütçeye Oranı (Binde) |
|------|-------------------------|----------------------------------|-----------------------------|
| 2007 | 200.902.066.401         | 690.636.000                      | 3,4                         |
| 2008 | 218.284.732.372         | 707.973.000                      | 3,2                         |
| 2009 | 257.742.143.488         | 816.935.000                      | 3,2                         |
| 2010 | 281.907.405.110         | 920.137.000                      | 3,3                         |
| 2011 | 306.648.678.330         | 1.171.014.700                    | 3,8                         |

2011, dış politikamızda önemli gelişmelerin yaşandığı ve ülkemizin, özellikle Afrika, Kuzey ve Güney Amerika ile Asya'daki mevcudiyetinin artırılmasına yönelik adımların ivme kazandığı bir yıl olmuştur. Bu çerçevede, sözkonusu coğrafyalarda yeni temsilcilikler açılması ve bu temsilciliklerin, süratle dış politika hedeflerimize hizmet edebilmek üzere gerekli fiziki koşul ve imkânlarla kavuşturulması çabalarına ağırlık verilmiştir. Bu çalışmaların, özellikle imkânların kısıtlı olduğu bölgelerde daha da yüksek bir maliyeti bulunmaktadır.

**Tablo 6 - 2011 Yılı Bütçe Ödeneğinin Harcama Kalemleri İtibariyle Dağılımı ve Bakanlığımızın Bu Harcama Kalemleri İçin Talepleri (TL):**

| <b>Ana Harcama Kalemleri</b>    | <b>2011 Yılı Bakanlık Teklifi</b> | <b>2011 Yılı Bütçe Ödeneği</b> | <b>2011 Yılı Teklif Farkı</b> | <b>Teklifin Karşılama Oranı (%)</b> |
|---------------------------------|-----------------------------------|--------------------------------|-------------------------------|-------------------------------------|
| <b>Personel Giderleri</b>       | 474.340.300                       | 423.600.000                    | -50.740.300                   | 89                                  |
| <b>Sosyal Güvenlik Prim Gd.</b> | 57.770.000                        | 34.836.000                     | -22.934.000                   | 60                                  |
| <b>Mal ve Hizmet Alım Gd.</b>   | 331.259.300                       | 175.502.700                    | -155.756.600                  | 52                                  |
| <b>Cari Transferler</b>         | 301.368.300                       | 336.000.000                    | 34.631.700                    | 111                                 |
| <b>Sermaye Giderleri</b>        | 350.350.000                       | 200.600.000                    | -149.750.000                  | 57                                  |
| <b>Borç Verme</b>               | 410.000                           | 476.000                        | 66.000                        | 116                                 |
| <b>GENEL TOPLAM</b>             | <b>1.515.497.900</b>              | <b>171.014.700</b>             | <b>-344.483.200</b>           | <b>77</b>                           |

Suriye, Cezayir, Libya, Bulgaristan, Lübnan, Meksika, İran, Malezya, Çin, Birleşik Arap Emirlikleri, Hindistan, Pakistan gibi ülkelerde konvertibl olmayan konsolosluk hasılatından elde edilen gelirler Bütçe kanunlarına konan özel hükümler gereği, Bakanlığımıza “6” finans koduyla “özel ödenek” olarak kaydedilebilmektedir. Yaklaşık 70 dış temsilciliğimizin konsolosluk gelirleri “Konvertibl Olmayan ve Transfer Edilemeyen Konsolosluk Gelirleri” kapsamındadır.

2011 yılında özel ödenek olarak gerçekleşen 41.255.004 TL'nin harcama kalemleri bazında dağılımı Tablo 7’te sunulmuştur.

**Tablo 7 - 2011 Yılı Bütçemize Özel Ödenek Olarak Kaydedilen Miktar ile Gerçekleşen Miktarın Harcama Kalemleri Bazında Dağılımı (TL):**

| <b>Harcama Kalemi</b>               | <b>Bütçe Kanunu</b> | <b>2010 Yılından Devreden Ödenekler</b> | <b>Gerçekleşen</b> |
|-------------------------------------|---------------------|---|--------------------|
| <b>Geçici Personel Giderleri</b>    | 250.000             | 154.750,91                              | 404.751            |
| <b>Mal ve Hizmet Alım Giderleri</b> | 24.000.000          | 3.221.712,86                            | 27.221.713         |
| <b>Sermaye Giderleri</b>            | 7.100.000           | 6.337.401,99                            | 13.437.402         |
| <b>Borç Verme</b>                   | 150.000             | 41.138,26                               | 191.138            |
| <b>Toplam</b>                       | <b>31.500.000</b>   | <b>9.755.004,02</b>                     | <b>41.255.004</b>  |

#### **a. Personel Giderleri**

Personel giderleri harcama kaleminden 2011 yılı için 474.340.300 TL olan ödenek teklifimiz 423.600.000 TL olarak karşılanmıştır. Bu rakam teklifimizin %89’una tekabül etmektedir. Ödeneğimiz yıl içerisinde yetersiz kaldığından 24.902.600 TL ödenek eklenmiştir.

### b. Mal ve Hizmet Alım Giderleri:

Dışişleri Bakanlığının tüketime yönelik mal ve malzeme alımları, iç ve dış seyahat harcamaları, gerek merkezdeki hizmet birimlerinin, gerek Dış Temsilciliklerimizin temsil ve tanıtma giderlerinin tamamı Mal ve Hizmet Alım Giderleri tertibinden karşılanmaktadır.

Bu tertipte yer alan Hizmet Alımları kalemindeki ödeneğin önemli bir kısmı Dış Temsilciliklerimizin kira giderlerini karşılamakta kullanılmaktadır. 2011 yılında Dış Temsilciliklerimiz için ödenen bina kira giderleri toplam 33.417.710 ABD Doları (53.468.336 TL.) olarak gerçekleşmiştir. 83'ü kançılırya, 72'si ikametgah ve 7'si müşterek bina olmak üzere toplam kiralık bina sayımız 198'dir.

Dünyada ve bölgemizde meydana gelen gelişmeler çerçevesinde, dış politikamızın ilgi ve etki alanının giderek genişlemesi ve çeşitlenmesinin doğal sonucu olarak, Bakanlığımız son yıllarda enerji, ulaştırma ve dış ticaret gibi alanlarda yürütülen ve teknik niteliği ağır basan çalışmalar ile dış kalkınma yardımlarıyla ilgili hazırlık, eşgüdüm ve sonuçlandırma çalışmalarına daha etkin biçimde katılmaktadır. İnsan kaçakçılığı, uyuşturucu ve organize suçla mücadele, iklim değişikliği, çevre korunması gibi küresel gündemi meşgul eden konular da dış politika gündemimizde daha fazla yer bulmaktadır. Belirtilen nedenlerle, bütçemizin temsil ve tanıtım giderleri ile yolluklar harcama kalemlerindeki ödeneklerin, dış politika faaliyetlerimiz kapsamında gerçekleştirilen karşılıklı ziyaretlerin ve diğer ülkelerde düzenlenen toplantılara katılımın yoğunluğu, ülkemizde düzenlenen üst düzey toplantı, konferans ve zirvelerin sayısındaki artış dikkate alınarak belirlenmesi gerekmektedir.

Mal ve Hizmet Alımları harcama kalemimizde 2009, 2010 ve 2011 yılları itibariyle tahsis edilen ödenekler talebimizin sırasıyla % 49, %51 ve % 52 oranlarında gerisinde kalmıştır. Nitekim 2011 yılında anılan kalemdeki ödeneğimizin yetersiz kalması sonucunda 201.101.447,00 TL ödenek eklemek durumunda kalınmıştır. Yurtiçi ve Yurtdışı Teşkilatımızda mal ve hizmet alımları son yıllarda uygulanan tasarruf önlemleri nedeniyle de esasen en asgari düzeyde yapılabilmektedir. Son 3 yıla ait Mal ve Hizmet alımları harcama kalemimize ilişkin bilgiler aşağıda gösterilmektedir.

**Tablo 8 - Mal ve Hizmet Alım Giderleri (TL):**

| Yıl  | Bakanlığımızın Teklifi | Maliye Bakanlığının Belirlediği Miktar | Fark         | Teklifimizin Karşılama Oranı (%) |
|------|------------------------|--|--------------|----------------------------------|
| 2009 | 283.760.219            | 143.896.300                            | -139.863.919 | 51                               |
| 2010 | 313.027.956            | 154.435.000                            | -158.592.956 | 49                               |
| 2011 | 331.259.300            | 175.502.700                            | -155.756.600 | 52                               |

### c. Uluslararası Kuruluşlara Katkı Payları

Ülkemizin üye olduğu uluslararası ya da bölgesel kuruluşlara ödenmekte olan katkı payları cari transferler kaleminden karşılanmaktadır.

2011 yılında ödenmesi gereken katkı payları toplamı 132.681.700, 2010 yılında ödenmesi gereken katkı payları toplamı 101.154.681 TL, 2009 yılı için 105.410.832 TL ve 2008 yılı için ise 79.189.700 TL olarak hesaplanmıştır. 2011, 2010, 2009 ve 2008 yıllarına ilişkin katkı payları tekliflerimiz ve tahsis edilen ödenek miktarları aşağıdaki tabloda mukayeseli olarak gösterilmiştir.

**Tablo 9 - Uluslararası Katkı Payları (TL):**

| Yıl  | Bakanlığımızın<br>Teklifi | MYBK'nda<br>Belirlenen Miktar | Fark        | Teklifimizin<br>Karşılama<br>Oranı (%) |
|------|---------------------------|-------------------------------|-------------|--|
| 2008 | 79.189.700                | 53.696.000                    | -25.493.700 | 67,8                                   |
| 2009 | 105.410.832               | 70.641.000                    | -34.769.832 | 67                                     |
| 2010 | 101.154.681               | 94.000.000                    | -7.154.681  | 92,9                                   |
| 2011 | 132.681.700               | 140.000.000                   | +7.318.300  | 105,5                                  |

Katkı payları ödemelerimize ilişkin bütçe teklifimizle tahsis edilen miktar arasında 2008 ve 2009 ve 2010 yıllarında sırasıyla % 32,2 , % 33,0 ve % 7,1 oranında fark bulunmaktadır. 2011 yılında ise bütçeyle tahsis edilen miktar teklifimizin %5,5 üstündedir 2010 yılında Maliye Bakanlığınca tahsis edilen ek ödenekler ile toplam ödenek miktarı 120.252.000 TL olarak gerçekleşmiştir. Ek ödenek olarak tahsis edilen 26.252.000 TL ile talebimizin karşılama oranı %118,9 oranına yükselmiştir. 2011 yılında ise Maliye Bakanlığınca tahsis edilen 24.686.000,-TL ek ödenek ile birlikte toplam ödenek miktarı 164.686.000,-TL olarak gerçekleşmiştir. Bu durumda, sözkonusu ek ödenek ile birlikte talebimizin karşılama oranı % 124.1 olmuştur.

**Tablo 10 – 2011 Yılı Uluslararası Kuruluşlara Katkı Payı Raporu (TL.) :**

|                  |                |
|------------------|----------------|
| 2011 yılı tahsis | 140.000.000,00 |
| Ek ödenek        | 24.686.000,00  |
| Toplam ödenek    | 164.686.000,00 |
| Toplam harcama   | 143.418.003,87 |
| Bakiye           | 21.267.996,13  |

#### d. Sermaye Giderleri

Sermaye giderleri harcama kalemindeki ödeneğimiz Merkez'deki binalarımızın ve Dış Temsilciliklerimizin fiziki ve teknolojik altyapısının iyileştirilmesi, Dış Temsilciliklerimize Devlet malı binalarda hizmet sunmalarının sağlanması için bina satın alınması ya da inşa ettirilmesi, hizmetin gereği veçhile yerine getirilebilmesi bakımından büyük çaplı onarımdan geçirilmesi gereken Devlet malı binalarımızın onarımı, Bakanlığımızın bilişim altyapısının yenilenmesi ve geliştirilmesi amacıyla kullanılmaktadır.

2011 yılı Merkezi Yönetim Bütçe Kanunu ile Gayrimenkul Sermaye Üretim Giderleri için 66.600.000 TL, Gayri Menkul Büyük Onarım Giderleri için 60.000.000 TL., Gayri Menkul Alımları ve Kamulaştırma Giderleri için 50.000.000 TL., ve Mamul Mal Alımları için 24.000.000 TL. olmak üzere toplam 200.600.000.- TL. bütçemize yatırım harcamaları için ödenek tahsis edilmiştir.

#### e. Kamu Zararı

"Kamu Zararlarının Tahsiline İlişkin Usul ve Esaslar Hakkında Yönetmelik" hükümleri uyarınca Dışışleri Merkez Saymanlık Müdürlüğü, İnsan Kaynakları Dairesi Başkanlığı ve Sayıştay Başkanlığınca kontrol, denetim veya inceleme ile kesin hükme bağlama neticesinde 2010 yılı sonuna kadar açılan kamu zararı dosya sayısı 4.442, 2011 yılında açılan dosya sayısı ise 1.281 adet olmuştur.

Söz konusu dosyalardan 5.294 adedi tahsil edilerek kapatılmıştır. Tahsilatına devam edilen dosya sayısı 419'dur. Takip ve tahsili mümkün olmayan 10 adet dosya ise zamanaşımına uğradığından, terkin için Maliye Bakanlığına gönderilmiştir.

**Tablo 11 – Yıllar İtibariyle Kamu Zararı Tahsilatı**

|                                       |              |
|---------------------------------------|--------------|
| 2006 yılında açılan dosya sayısı      | 532          |
| 2007 yılında açılan dosya sayısı      | 631          |
| 2008 yılında açılan dosya sayısı      | 714          |
| 2009 yılında açılan dosya sayısı      | 983          |
| 2010 yılında açılan dosya sayısı      | 1.582        |
| 2011 yılında açılan dosya sayısı      | 1.281        |
| <b>Toplam</b>                         | <b>5.723</b> |
| Kapanan dosya sayısı                  | 5.294        |
| Tahsilatına devam edilen dosya sayısı | 419          |
| Terkin için bekleyen dosya sayısı     | 10           |

## 2. Mali Denetim Sonuçları ve Mali Kontrol İşlemleri

### a. Mali Denetim Sonuçları

Dışişleri Bakanlığı, Sayıştay'ın dış denetimine tabidir. Ancak 2011 yılına ait Sayıştay denetim sonuçları henüz bildirilmemiştir.

### b. Mali Kontrol İşlemleri

Bakanlığımız harcamalarının risk değerlendirmesi sonucunda 06.03.2007 tarih ve 57651 sayılı Onay ile yürürlüğe konulan Bakanlığımız "İç Kontrol ve Ön Mali Kontrol İşlemleri Yönergesi" gereğince;

- Bakanlığımızca yurtiçi ve yurtdışında gerçekleştirilen yatırımlarına ilişkin 23 adet ihale işlem dosyası ve sözleşme tasarıları kontrol edilmiştir. Kontrol sonucunda görüş yazısı düzenlenmiştir.
- Merkez birimlerimize ait ödenek gönderme ve ödenek aktarma belgeleri sürekli kontrole tabi tutulmuştur.
- Bakanlığımız personeline ödenen Tazminat ve Yan ödeme cetvelleri kontrol edilmiş ve vize işlemi gerçekleştirilmiştir.
- Bakanlığımız sözleşmeli personel sayı ve sözleşmeleri mali kontrole tabi tutulmuştur.
- Yurtdışında görevli 98 personelin kira katkısı talepleri değerlendirilerek görüş yazısı düzenlenmiştir.
- Bakanlığımız ile diğer kurumlar arasındaki evrak dağıtımını gerçekleştiren görevlilere ulaşımını sağlamak üzere verilecek seyahat kartlarına ilişkin liste Yönergenin 22 nci maddesi gereğince kontrol edilmiş ve uygun görüş yazısı düzenlenmiştir.
- Bakanlığımız yurtdışı teşkilatında görevli kadrolu ve sözleşmeli personele yapılmakta olan ödemelere ilişkin maaş bordroları dönemsel kontrole tabi tutularak görüş yazısı düzenlenmiştir.
- Mali mevzuat hükümlerinin uygulanmasında ortaya çıkan tereddütleri gidermek üzere Başkanlığımıza sorulan görüşlere cevap verilmiştir.
- Bakanlığımızca yurtiçinde ve yurtdışında gerçekleştirilen yatırımlar ile merkez harcama birimlerinin yapmış oldukları satın alma ve ihale işlemleriyle ilgili konularda mali katkı sağlamak üzere danışmanlık faaliyetleri yürütülmüştür.

## B. Performans Bilgileri

### 1. İnsan Kaynakları Alanında Atılan Adımlar

#### a. Bakanlığımızın Yeniden Yapılandırılması:

Yeni Teşkilat Yasamızın yürürlüğe girmesi ile birlikte merkez teşkilatımız ile yurtdışı temsilciliklerimizde görev yapan mensuplarımızın özlük haklarında iyileştirmeler sağlanmasına 2011 yılında da devam edilmiştir.

Personelimizin özlük hakları ile ilgili konularda yapılan çalışmalara ilişkin bilgiler aşağıda özetlenmiştir:

- 2010 yılında yürürlüğe giren yeni Teşkilat Yasamız uyarınca hukuk müşavirlerinin meslek memurluğuna geçiş yapabilmelerine imkân sağlanmıştır. Bu çerçevede, meslek memurluğuna geçebilmek için hizmet süresi itibarıyla özel yeterlilik sınavına katılma zorunluluğu bulunan hukuk müşavirlerimiz için Mayıs 2011’de bir sınav düzenlenmiştir. Sözkonusu sınavda başarılı olan 7 hukuk müşavirimiz hizmet yıllarına ve görev yerlerine uygun kadrolara atanmışlardır.
- Konsolosluk ve ihtisas memurluğu statüsündeki memurlarımız için Haziran 2011’de ilk kez düzenlenen “konsolosluk ve ihtisas memurluğu özel yeterlilik sınavı”nda başarılı olan 31 memurumuz başkâtip unvanına terfi etmişlerdir.
- 02.06.2011 tarih ve 632 sayılı Kanun Hükmünde Kararname uyarınca, Bakanlığımızda 657 sayılı DMK’nin 4/B maddesine istinaden sözleşmeli statüde görev yapmakta olan, mütercim, arşiv uzmanı, uzman (STRM), fiziki destek elemanı ve destek elemanı unvanlı toplam 78 personelimizin yine mütercim, uzman ve hizmetli unvanlarıyla kadrolu memur olarak atamaları gerçekleştirilmiştir.
- 6004 sayılı Teşkilat Kanunu uyarınca, idari memurlar tarafından kullanılan 220 uzman kadrosunun merkez memurlarına tahsis edilmesi sonrasında, 2011 yılı Haziran ayında yürürlüğe giren “Merkez Memurlarının Görevde Yükselme ve Unvan Değişikliği Yönetmeliği” uyarınca ilk uzmanlık eğitimi ve sınavı 2011 yılı içerisinde gerçekleştirilmiş ve sınavda başarılı olan 146 kişinin uzman olarak ataması yapılmıştır. Bununla bağlantılı olarak, sözkonusu personelin maaşlarında da nispi bir iyileşme gerçekleşmesi sağlanmıştır.
- 6004 sayılı Teşkilat Kanunu’nun geçici 5. maddesi uyarınca, Bakanlıkta görev yapmakta olan mali hizmetler uzmanlarının “ataşe” ve diğer merkez memurlarının da “ataşe yardımcısı” olarak üç yıl için yurtdışında (son iki gruptaki temsilciliklerde) görevlendirilmelerine ilişkin yıllık kotanın 10’dan 30’a çıkarılmasından sonra ilk uygulama 2011 yılı içerisinde gerçekleştirilmiş ve 30 merkez memurumuzun ataşe yardımcısı olarak atanması sağlanmıştır. Ayrıca, 6004 sayılı Teşkilat Kanunu’nun 11. maddesi uyarınca yine 2011 yılı içerisinde ilk kez KPDS’den “C” ve üzeri puan olan ve yapılan sınavda başarılı olan 2 merkez memurumuz da bölge sınırlandırmasına tabi tutulmadan “ataşe yardımcısı” olarak atanmıştır.

## b. Eğitim:

- Genç kariyer memurlarımıza yurtdışında yüksek lisans yapma imkânı sağlanması için Yeni Teşkilat Yasamıza eklenen maddenin uygulamasına yönelik olarak gerekli işlemler başlatılmış ve bu amaçla ilgili kuruluşlarımızın onayı alınmıştır. Bakanlar Kurulu'nun da uygun görmesi durumunda, ilk olarak 2012 yılında 20-35 civarında kariyer memurumuzun lisansüstü eğitim için yurtdışı üniversitelere gönderilmesi öngörülmektedir.
- İngilizce ve Fransızca dilleri dışında, dış temsilciliklerimizin bulunduğu önemli bölge ülkelerinin dillerini öğrenmeyi teşvik etmek amacıyla, başta Arapça, Farsça, Rusça, İspanyolca ve Çince olmak üzere, önemli yabancı dillerin eğitimini almaları için genç kariyer memurlarımıza mali destek sağlanmıştır. Bu amaçla ayrıca, Bakanlığımız ile TÖMER arasında bir işbirliği protokolü imzalanmıştır. Anılan protokolün 2012 yılında da yenilenmesi planlanmaktadır. Bu çerçevede, 2011 yılında dil eğitimi alan memurlarımızın sayısı 42 olmuştur.
- Ülkemizdeki üniversitelerin uluslararası ilişkiler bölümlerinde okuyan başarılı öğrencilere Bakanlığımızı tanıtmak amacıyla 2011 yılında ilk kez *Yaz Okulu* düzenlenmiştir. Yaz Okuluna gösterilen büyük ilgi üzerine bu çalışmanın üniversitelerin kış tatili sırasında *Kış Okulu* biçiminde de tekrarlanması kararlaştırılmıştır. Söz konusu çalışmalara üniversite öğrencilerinden yoğun bir rağbet olması memnuniyetle gözlemlenmektedir.

## c. Personelin Mali Haklarının İyileştirilmesi:

- 2010 yılında yürürlüğe giren yeni Teşkilat Yasamızda yer alan aile yardımı, teşvik ödeneği, çocukların eğitim giderlerine katkı ve sıla bileti ile ilgili düzenlemeler 2011 yılında tamamlanarak uygulamaya geçirilmiştir.
- Bakanlığımız kariyer memurlarının merkez ve yurtdışı maaş dereceleri uzun yıllardır görevlilerimizin unvanlarına endekslenmişti. 4 Nisan 2011 tarihinde gerçekleştirilen yeni bir düzenleme ile maaş derecelerinin unvan ile bağı kesilmiş, böylece maaşların hesaplanmasında Devlet Memurları Kanunu'nda yer alan genel esaslar uygulamaya geçirilmiştir. Bu uygulama sayesinde özellikle genç memurlarımızın maaşlarında önemli artışlar sağlanmıştır.
- Maliye Bakanlığı ile yapılan görüşmeler sonucunda, yurtdışı temsilciliklerimizde görevli sözleşmeli personelimizin maaşlarında % 5 ile % 35 arasında artış sağlanmıştır.
- Kariyer memurlarımız başta olmak üzere, merkezdeki görevlilerimizin maaşlarında iyileştirme sağlanması ve özlük haklarımızın benzer kamu kurumlarındaki görevlilerin düzeyine çıkarılması amacıyla gerçekleştirdiğimiz girişimler olumlu sonuçlanmış ve bulunan kadro derecesine göre merkez maaşlarımızda önemli ölçüde artış sağlanmıştır.



- Afrika'daki temsilciliklerimizde görevlendirilen kariyer memurlarına lojman sağlanması yönünde yaptığımız girişimler ilgili makamlarımız tarafından kabul edilmiş ve Afrika kıtasındaki 30 temsilciliğimizin her birinde ikişer kariyer memuruna kurum tarafından lojman kiralınması imkânı sağlanmıştır.

## 2. Fiziki Yapının İyileştirilmesi Alanında Atılan Adımlar:

### a. Merkez Teşkilatı:

Yeni Yerleşke Binaları: Ana ve ek hizmet binalarımızın Bakanlığımızın ihtiyacını tamamıyla karşılayamaması ve artan personel sayısı, yer ihtiyacını her yıl daha da önem kazanan bir sorun haline dönüştürmesi sonucunda Bakanlığımızın kullanımına tahsis edilmiş olan, Balgat/Karakusunlar'daki arsamız üzerinde yeni bir Dışişleri Bakanlığı yerleşkesi inşa edilmesi kararlaştırılmıştır.

Bu çerçevede, 2010 yılında Çevre ve Şehircilik Bakanlığı tarafından bir yarışma ile avan projeleri elde edilmiş olan yeni yerleşkenin uygulama projeleri 2011 sonu itibariyle onay aşamasındadır. Öte yandan, yeni yerleşkenin, yapılacak bir protokolle, TOKİ Başkanlığınca inşa edilmesine ilişkin süreç devam etmektedir.

### b. Dış Teşkilat

Yıl içerisinde dış temsilciliklerimize 3 Kançılara binası, 3 İkametgah binası, 1 bina (Türkevi inşası için arsası kullanılmak üzere) ve 2 arsa satın alınmıştır.

Yatırım harcamaları ödeneğimizle Dış Temsilciliklerimizde gerçekleştirilen ve devam eden inşaat işleri, onarım işleri, satın almalar ve kiralamalara ilişkin veriler ise aşağıdaki tablolarda gösterilmiştir.

**Tablo 12- 2011 Yılında Dış Temsilciliklerimizde Gerçekleştirilen ve Devam Eden İnşaat İşleri- Arsa / Bina Alımları İçin Tahsis Edilen Ödenekler**

| Misyon Adı                             | TL            | Açıklama                        |
|--|---------------|---------------------------------|
| <b><u>Tamamlanan İnşaat İşleri</u></b> |               |                                 |
| Astana Büyükelçiliği                   | 11.957.687,11 | Kançılara, İkametgah, Lojman B. |
| Bişkek Büyükelçiliği                   | 1.241.034,48  | Kançılara Binası                |
| <b><u>Devam Eden İnşaat İşleri</u></b> |               |                                 |
| Abuja Büyükelçiliği                    | 4.197.280,00  | Kançılara, İkametgah, Lojman B. |
| Berlin Büyükelçiliği                   | 38.766.060,00 | Kançılara Binası                |
| Nahçıvan Başkonsolosluğu               | 6.505.516,00  | İkametgah Binası İnşaatı        |
| Ulanbator Büyükelçiliği                | 6.986.457,00  | Kançılara, İkametgah, Lojman B. |

**Devam Eden Proje İşleri**

|                         |              |                                  |
|-------------------------|--------------|----------------------------------|
| Nairobi Büyükelçiliği   | 213.912,00   | Kançılarya, İkametgah, Lojman B. |
| İslamabad Büyükelçiliği | 182.568,00   | Lojman Binaları                  |
| Mainz Başkonsolosluğu   | 879.678,00   | Kançılarya, İkametgah Binaları   |
| Kiev Büyükelçiliği      | 851.839,20   | Kançılarya, İkametgah, Lojman B. |
| Hartum Büyükelçiliği    | 142.608,00   | Kançılarya ve Lojman Binaları    |
| Bağdat Büyükelçiliği    | 284.962,10   | Kançılarya, İkametgah, Lojman B. |
| Madrid Büyükelçiliği    | 312.785,14   | Kançılarya Binası                |
| Podgorica Büyükelçiliği | 115.008,12   | Kançılarya, İkametgah, Lojman B. |
| Strazburg BK/AVKONS DT  | 1.774.024,25 | Kançılarya, İkametgah, Lojman B. |
| Sana Büyükelçiliği      | 2.480,78     | Kançılarya, İkametgah, Lojman B. |
| Dakka Büyükelçiliği     | 1.293,19     | Kançılarya, İkametgah, Lojman B. |
| Prag Büyükelçiliği      | 1.103.627,53 | Kançılarya Binası                |
| Kişinev Büyükelçiliği   | 898.918,52   | Kançılarya ve İkametgah Binaları |

**Tamamlanan Onarım İşleri**

|                       |              |                                |
|-----------------------|--------------|--------------------------------|
| Abidjan Büyükelçiliği | 2.062.906,60 | İkametgah Binası Onarımı       |
| Bamako Büyükelçiliği  | 932.594,00   | Kançılarya / İkametgah Onarımı |

**Devam Eden Onarım İşleri**

|                            |              |                                   |
|----------------------------|--------------|-----------------------------------|
| Ulanbator Büyükelçiliği    | 6.107.357,00 | Kançılarya Binası Onarımı         |
| Belgrad Büyükelçiliği      | 30.324,00    | Kançılarya, Lojman Onarımı        |
| Moskova Büyükelçiliği      | 474.740,20   | Kançılarya, Lojman, Garaj Onarımı |
| Stuttgart Başkonsolosluğu  | 779.455,20   | Kançılarya Binası Onarımı         |
| Atina Büyükelçiliği        | 97.753,20    | Kançılarya Binası Onarımı         |
| Brüksel Büyükelçiliği      | 369.540,00   | Kançılarya Binası Onarımı         |
| Tahran Büyükelçiliği       | 395.564,00   | Kançılarya / İkametgah Onarımı    |
| Lahey Büyükelçiliği        | 987.022,00   | Kançılarya Binası Onarımı         |
| Boston Başkonsolosluğu     | 954.822,43   | Kançılarya Binası Onarımı         |
| Düsseldorf Başkonsolosluğu | 306.121,20   | Kançılarya Binası Onarımı         |
| Hamburg Başkonsolosluğu    | 135.280,97   | Kançılarya Binası Onarımı         |
| Gence Başkonsolosluğu      | 1.302.196,50 | Kançılarya Binası Onarımı         |

**Satın Alma**

|                          |               |                           |
|--------------------------|---------------|---------------------------|
| Podgorica Büyükelçiliği  | 985.069,00    | Arsa                      |
| Tirana Büyükelçiliği     | 15.562.812,00 | Arsa                      |
| Meksika Büyükelçiliği    | 4.876.060,00  | Kançılarya Binası         |
| New York Başkonsolosluğu | 8.843.925,00  | Bina(Türkevi inşası için) |
| Atina Büyükelçiliği      | 49.017.808,50 | Kançılarya Binası         |
| NATO Daimi Temsilciliği  | 7.339.030,00  | İkametgah Binası          |
| Boston Başkonsolosluğu   | 5.366.509,63  | İkametgah Binası          |
| Viyana Başkonsolosluğu   | 13.005.290,00 | Kançılarya Binası         |
| Hannover Başkonsolosluğu | 3.937.925,00  | İkametgah Binası          |

**Tablo 13- 2011 Yılında Yapılan Kiralamalar**

|   |  |
|---|--|
| BMTT Daimi Temsilciliği   | Ek Hizmet Binası                         |
| Nato Daimi Temsilciliği<br>(Nato Standardizasyon Ajansı Direktörlüğü) | Konut Binası                             |
| Akra Büyükelçiliği  | 2 Adet lojman Binası                     |
| Antananarivo Büyükelçiliği  | 2 Adet Lojman Binası                     |
| Bamako Büyükelçiliği  | Hizmet Binası – 2 Adet Lojman Binası     |
| Bratislava Büyükelçiliği  | Hizmet Binası                            |
| Dakar Büyükelçiliği   | 2 Adet Lojman Binası                     |
| Darüsselam Büyükelçiliği  | Hizmet Binası – Konut Binası             |
| Doha Büyükelçiliği  | Konut Binası                             |
| Harare Büyükelçiliği  | Hizmet Binası                            |
| Hartum Büyükelçiliği  | 2 Adet Lojman Binası                     |
| Juba Büyükelçiliği  | Hizmet Binası – Konut Binası             |
| Kampala Büyükelçiliği   | 2 Adet Lojman Binası                     |
| Kinşasa Büyükelçiliği   | 2 Adet Lojman Binası                     |
| Lusaka Büyükelçiliği  | Hizmet-Konut Binası-2 Adet Lojman Binası |
| Maputo Büyükelçiliği  | Hizmet-Konut Binası-2 Adet Lojman Binası |
| Nuakşot Büyükelçiliği   | Hizmet-Konut Binası-2 Adet Lojman Binası |
| Trablus Büyükelçiliği   | Geçici Ek Hizmet Binası                  |
| Ulanbator Büyükelçiliği   | Geçici Hizmet Binası-Geçici Konut Binası |
| Valetta Büyükelçiliği   | Konut Binası                             |
| Almatı Başkonsolosluğu (CICA Konutu)                                  | Konut Binası                             |
| Barcelona Başkonsolosluğu<br>(Akdeniz için Birlik Sekreterliği)       | Konut Binası                             |
| Gence Başkonsolosluğu   | Hizmet Binası – Konut Binası             |

**Taşıtlar:**

Dış temsilciliklerimizin ulaştırma ve temsil hizmetlerinde kullanılmakta olan taşıtlar gerektiğinde yurtdışına gerçekleştirdikleri ziyaretleri sırasında yüksek düzeyli devlet erkânına da tahsis edilmektedir. Özellikle güvenlik önlemleri taşıtların yarısından fazlasının 10 yaş ve üzerinde olması, ekonomik ömrünü doldurmuş olması, onlarca terör saldırılarında şehit düşmüş, çok sayıda ülkede terör tehdidine maruz kalan ve çatışma bölgelerinde görev yapan mensuplarımız açısından güvenlik zaafiyeti doğurmaktadır. Bu itibarla, bahse konu taşıtların güvenlik ve temsiline gerekleri ile devletimizin itibarına uygun nitelikte olmaları önem arz etmektedir.

**Tablo 14 - Dış Temsilciliklerimize Ait Taşıtlara İlişkin Veriler:****2010 Yılı İtibariyle Taşıtlar Tablosu**

| <b>Taşıtlar Türü</b>          | <b>Adet</b> |
|-------------------------------|-------------|
| Özel donanımlı binek otomobil | 214         |
| Özel donanımlı servis taşıtı  | 103         |
| Motosiklet                    | 43          |
| Binek otomobil                | 145         |
| Arazi Binek                   | 56          |
| Minibüs                       | 105         |
| Pikap                         | 8           |
| Traktör                       | 1           |
| <b>TOPLAM</b>                 | <b>675</b>  |

**237 Sayılı Taşıtlar Kanununa Göre 2011 Yılında Satın Alınan Taşıtlar:**

| <b>Taşıtlar Tipi</b>              | <b>Adet</b> | <b>Toplam Harcama (TL)</b> |
|-----------------------------------|-------------|----------------------------|
| Minibüs                           | 10          | 530.654,58                 |
| Arazi binek tipi                  | 5           | 292.660,20                 |
| Binek Taşıtlar                    | 5           | 437.237,32                 |
| Güvenlik Önlemlili Binek Taşıtlar | 9           | 6.847.966,07               |
| Güvenlik Önlemlili Servis Taşıtı  | 6           | 3.604.270,59               |
| Pick-Up                           | 1           | 31.645,85                  |
| Motorsiklet                       | 4           | 15.583,51                  |
| <b>Toplam</b>                     | <b>40</b>   | <b>11.760.018,12</b>       |

**Güvenlik Donanımları:**

Yatırım programımızdaki bir diğer zorunlu önceliği, geçmişte olduğu gibi günümüzde de farklı mahreçli terör örgütlerinin tehdidine maruz kalan ve bazı durumlarda savaş şartlarında görev yapan dış temsilciliklerimizin güvenlik ihtiyaçlarının karşılanması oluşturmaktadır. Bu çerçevede, gerek bina, gerek personel güvenliğinin sağlanması amacıyla Dış Temsilciliklerimizin güvenlik sistemlerinin düzenli bakım ve onarımı, mevcut sistemlerin ihtiyaç hâsıl olduğu takdirde yenilenmesi ve fiziki altyapımızın güçlendirilmesi gerekmektedir.

2011 yılında dış temsilciliklerimizin fiziki güvenlik ihtiyaçlarının karşılanması çerçevesinde, 38 temsilciliğimizin güvenlik sistemleri (CCTV - kapalı devre gözetleme sistemi, alarm sistemi, vb.) altyapılarıyla birlikte tamamen yenilenmiş; 68 temsilciliğimizin ise mevcut güvenlik sistemlerinde iyileştirilmeye gidilmiş ve diğer güvenlik malzemesi ihtiyaçları karşılanmıştır.

### **Haberleşme Ağı:**

Telefon santrallerinin kurulmasının Bakanlığımızca yapılması, ilk tesis maliyetlerinin düşüklüğü ve “VoIP” sisteminin sağladığı ücretsiz haberleşme imkânı nedeniyle elde edilen ekonomik faydalarının yanı sıra, güvenli bir haberleşme sistemine sahip olmak bağlamında, santrallerin sürekli olarak Bakanlığımız ilgili birimlerince kontrol edilebilmesine ve yönetilebilmesine olanak tanımaktadır.

Temsilciliklerimiz, telefon santraliyle birlikte kurulmuş “VoIP” sistemi sayesinde Bakanlığımız ve diğer “VoIP” kurulu temsilciliklerimizle ücretsiz haberleşme olanağına kavuşturulmaktadır. Klasik telefon hatlarıyla yapılan görüşmelerle karşılaştırıldığında görece güvenli bir haberleşme imkânı tanıyan “VoIP” sistemi, özellikle haberleşme altyapısı yetersiz ülkelerde bulunan temsilciliklerimizin telefon iletişiminde en önemli seçenek olmuştur.

Bu kapsamda, 2011 yılında, 21 temsilciliğimizin telefon santrali Bakanlığımızca yenilenmiş ve “VoIP” sistemi kurulu temsilcilik sayısı yılsonu itibarıyla 97’ye ulaşmıştır.

### **3. Siyasi, Kültürel, Konsolosluk ve Eğitim Faaliyetleri**

Geride bıraktığımız 2011 yılı yakın tarihimizin önemli dönüm noktalarından birini teşkil etmiştir. Nitekim geçtiğimiz yıl boyunca dünya kamuoyu, gerek ekonomik, gerek siyasi alanlarda yaşanan krizlerin ve değişim süreçlerinin yarattığı sarsıntılar karşısında atılması gereken adımların arayışı içinde olmuştur.

Ülkemizin dış politika gündemi de bölgesel ve küresel düzeyde yaşanan bu gelişmelere paralel olarak yoğunlaşmış olup, diplomatik faaliyetlerimizin çerçevesi ve derinliği her geçen gün artmaktadır.

Türkiye, dış politika faaliyetlerini, ülkemizin temel aldığı değerlerden taviz vermeden, bugüne kadar kurduğumuz stratejik ortaklık, dostluk ve ittifakları yeni ve daha güçlü bir zemine taşıyarak sürdürmektedir. Ülkemiz oluşmakta olan yeni dünya düzenine kendi özlü katkısını yapabilen, dostluğu ve işbirliği daha fazla aranan bir ülke olmanın bilinciyle hareket etmektedir.

Siyasi ilişkilerimiz bağlamında 2011 yılında gerçekleştirilen önemli faaliyetler aşağıda özetlenmiştir.

### **AVRUPA BİRLİĞİ**

Avrupa Birliği’ne katılım, bir devlet politikası ve Türkiye’nin stratejik hedefi olarak 2011 yılında da gündemin öncelikli bir maddesini oluşturmuştur. Türkiye, tam üyelik hedefi doğrultusunda 2005 yılında başlayan katılım müzakerelerini kararlılıkla sürdürmektedir. Nitekim, AB müktesebatına uyum süreci kapsamında TBMM çatısı altında tarihi nitelikte reformlar hayata geçirilmiştir. Yeni hükümet yapılanmasında, münhasıran AB Bakanlığı’nın ihdas edilmesi de, bu sürece atfedilen önemin somut bir göstergesini teşkil etmiştir.

Katılım sürecinde bugüne dek sadece 13 fasıl müzakerelere açılmış olup, bir fasıl geçici olarak kapatılabılmıştır. AB Komisyonu'nun ülkemize dair 2011 İlerleme Raporu 12 Ekim 2011 tarihinde yayımlanmıştır. AB Komisyonu tarafından 12 Ekim 2011 tarihinde yayınlanan Genişleme Strateji Belgesi'nde ise Türkiye ile AB arasında bir "pozitif gündem" oluşturulması önerilmiştir. 5 Aralık 2011 tarihli AB Genel İşleri Konseyi (GİK) sonunda yayınlanan ve daha sonra 9 Aralık tarihli AB Zirvesi'nde de kabul edilen Sonuçlar'ın ülkemize ilişkin bölümünde de, anayasa değişikliği sürecinin başlatılması dâhil olmak üzere, son yıllarda ülkemizde hayata geçirilen reform hamlelerinden olumlu biçimde söz edilmiştir.

Türkiye'nin AB'yle Gümrük Birliği kapsamında, ülkemizce şimdiye kadar AB'nin ortak ticaret politikasına uyum sağlama hedefiyle 18 ülkeyle Serbest Ticaret Anlaşması (STA) imzalanmış ve bunlardan 16'sı yürürlüğe girmiştir. Hâlihazırda Lübnan ve Morityus'la imzalanan anlaşmaların yürürlüğe girmesine yönelik süreçler devam etmektedir. Diğer yandan, AB'nin STA imzaladığı ya da müzakerede bulunduğu 13 diğer ülke/ülke grubuyla da gerek istikşafi gerek müzakere şeklinde STA anlaşmalarına yönelik görüşmeler yapılmaktadır.

## AMERİKA BİRLEŞİK DEVLETLERİ

Türkiye ve ABD güçlü iki müttefik ve ortaktır. ABD'yle ilişkilerimiz Irak ve Afganistan'daki durumdan Balkanlar'a, terörizmle mücadeleden kitle imha silahlarının yayılmasının önlenmesine kadar, önemli ve geniş bir yelpazeyi içermektedir. Nitekim iki ülke arasındaki bu amaca yönelik yakın istişare ve temaslar 2011 yılı içinde de her düzeyde devam etmiştir. Bu çerçevede, ABD Dışişleri Bakanı Clinton'ın 15-16 Temmuz 2011 tarihlerinde gerçekleştirdiği İstanbul ziyareti sırasında ikili, bölgesel ve çok taraflı konularda yapıcı görüşmeler gerçekleştirilmiştir.

Türk-Amerikan ilişkileri ayrıca, ekonomik bakımdan da daha kapsamlı ve dinamik bir içerik kazanma yönünde ilerlemektedir. Ekonomik ve Ticari Stratejik İşbirliği Çerçevesi (ETSİÇ) kapsamında kurulan Türkiye-ABD İş Konseyi'nin ilk toplantısı 19 Eylül 2011 tarihinde İstanbul'da yapılmıştır. Öte yandan, Ekonomik Ortaklık Komisyonu (EOK), 2-3 Mart 2011 tarihlerinde Vaşington'da, 3 Ekim 2011 tarihinde Ankara'da olmak üzere 2011 yılında iki kez toplanmıştır.

Türkiye'nin kaydettiği ekonomik gelişmelerin iki ülke ilişkilerinin küresel boyutu bakımından da yansımaları olmaktadır. İlkine ABD'nin ev sahipliği yaptığı Küresel Girişimcilik Zirvesi'nin ikincisinin bu yıl 3-4 Aralık 2011 tarihlerinde Türkiye'nin ev sahipliğinde düzenlenmiş olması, bu hususa örnek teşkil etmektedir.

Özetle, bulunulan noktada Türkiye ve ABD yönetimleri arasındaki ilişkilerin olumlu mecrada seyrettiği ve iletişim kanallarının iyi işlediği görülmektedir. ABD'yle ilişkilerimizin, bölgemizde ve ötesinde barış, refah ve istikrarın teminine yapıcı katkıda bulunma çabalarımız ve ulusal çıkarlarımız temelinde, "Model Ortaklık" kavramına yakışır bir şekilde her alanda daha da güçlendirilmesi, geliştirilmesi ve çeşitlendirilmesi yönündeki çalışmalar sürdürülecektir.

## RUSYA FEDERASYONU

Rusya Federasyonu'yla (RF) ilişkilerimiz ve işbirliğimiz çok boyutlu dış politikamızın en önemli unsurlarından biri olup, Türkiye ile RF arasındaki olumlu ilişkilerin tüm bölgenin barış, istikrar ve refahına katkıda bulunacağı değerlendirilmiştir, her iki ülke tarafından da paylaşılmaktadır.

2010 yılında kurulan Üst Düzey İşbirliği Konseyi'nin ikinci toplantısı Sayın Başbakanımızın 15-17 Mart 2011 tarihlerinde Rusya Federasyonu'nu ziyaretleri sırasında gerçekleştirilmiştir. Ziyaret sırasında, Türkiye ile Rusya Federasyonu arasında Vize Muafiyeti ve Geri Kabul anlaşmalarının yürürlük kazanması için Nota teatisi de yapılmış ve bu anlaşmalar 16 Nisan 2011 tarihinde yürürlüğe girmiştir.

Rusya Federasyonu'yla ticaret hacmimiz her yıl istikrarlı bir şekilde artmaktadır. Ticaret hacmimizde beş yıl içerisinde 100 milyar Dolar seviyesine ulaşılması hedeflenmektedir. Her iki ülkedeki karşılıklı yatırımlar da artmakta olup, sadece Türk müteahhitleri tarafından Rusya'da şimdiye kadar üstlenilen işlerin toplam değeri 32 milyar Dolar'dır. Öte yandan, Rusya'yla ticaretimizin daha dengeli bir yapıya kavuşturulması ve ürün bazında çeşitlendirilmesi ayrıca ikili ticaretin ulusal para birimleri üzerinden yapılmasının yaygınlaştırılmasına yönelik çalışmalarımız devam etmektedir.

Enerji kaynakları bakımından dünyanın en zengin ülkeleri arasında yer alan RF'yle bu alandaki işbirliğimiz ticari ilişkilerimizin önemli boyutlarından birini oluşturmaktadır. Mavi Akım doğal gaz boru hattı projesiyle stratejik bir seviyeye ulaşan enerji işbirliğimizin, önümüzdeki dönemde faaliyete geçmesi için üzerinde çalışılan Samsun-Ceyhan petrol boru hattı ve Akkuyu nükleer santrali projeleriyle daha da gelişmesi beklenmektedir.

Neticede Türkiye-RF ilişkileri ekonomik boyut başta olmak üzere her alanda gelişmeye devam etmekte, iki ülke arasında bölgesel ve kurumsal konulara dair yararlı bir diyalog ortamı tesis edilmiş bulunmaktadır. Türkiye'nin Rus turistler nezdinde en çok tercih edilen ülke konumunda olması ve 2010 yılında 3,1 milyon Rus turistini ülkemizi ziyaret etmesi de ilişkilerin sosyal vechesi dâhil geleceği için ümit verici bir unsur teşkil etmektedir.

## AVRUPA ÜLKELERİ

Almanya: Almanya Federal Cumhuriyeti'yle (AFC) ülkemiz arasındaki dostluk ve işbirliği köprüsü sağlam temellere dayanmakta; köklü ilişkilerimiz, ülkelerimiz arasındaki kapsamlı işbirliği potansiyelinin ikili, bölgesel ve uluslararası alanda değerlendirilmesine imkân sağlamaktadır. 2011 yılında karşılıklı üst düzey ziyaretlerde yakalanan ivme ilişkilerimizin ve işbirliğimizin daha da derinleştirilmesine imkân sağlamıştır.

Bu çerçevede, Sayın Cumhurbaşkanımız 18-21 Eylül 2011 tarihlerinde Almanya'yı ziyaret etmişlerdir. Türk ve Alman kamuoylarına olumlu bir şekilde yansımış olan ziyaret vesilesiyle ülkelerimiz arasında Çifte Vergilendirmenin Önlenmesi Anlaşması da imzalanmıştır. Sayın Başbakanımız da bu yıl içerisinde iki kez Almanya'yı ziyaret etmişlerdir. Bu ziyaretlerin ilki Türkiye'nin "ortak ülke" olduğu CebIT Uluslararası Bilişim Fuarı'nın açılışını Şansölye Merkel'le gerçekleştirmek üzere 27-28 Şubat 2011'de, ikincisi de Türkiye'den Almanya'ya işgücü göçünün 50. yılı vesilesiyle düzenlenen ana etkinliğe yine Şansölye Merkel'le birlikte katılmak üzere 1-2 Kasım 2011'de gerçekleştirilmiştir. Alman

Dışişleri Bakanı Guido Westerwelle de Türkiye'yi 1 Temmuz ve 13-14 Ekim 2011 tarihlerinde iki kez ziyaret etmiş, ayrıca çeşitli uluslararası toplantılar vesilesiyle de ülkemize gelmiştir. Sayın Bakanımız ise Almanya'da 2000-2006 yılları arasında sekiz Türk'ün katledilmesi olaylarının faillerinin Nasyonal Sosyalist Yeraltı (NSU) isimli aşırı sağcı bir terör örgütünün mensupları olduğunun ortaya çıkması üzerine, 1-5 Aralık 2011 tarihlerinde Almanya'ya bir ziyaret gerçekleştirmişler, Hamburg, Frankfurt, Münih, Berlin ve Köln/Bonn'da temas ve incelemelerde bulunmuşlardır.

İkili ilişkilerimizde bir diğer önemli konu terörizmle mücadeledir. Alman Federal Yargıtayı'nın PKK'yı uluslararası terör örgütü olarak tanıyan kararı bu konuda önemli bir adım olmuştur.

**İngiltere:** Ülkemizin Avrupa'da önde gelen ortakları arasında yer alan, ortak değerler ve vizyona dayanan köklü ilişkilerimiz bulunan İngiltere'yle 2010 yılında imzaladığımız Stratejik Ortaklık Belgesi güçlü siyasi ve ekonomik ilişkilerimizin yanısıra, bölgesel ve uluslararası konularda da işbirliğimizin geliştirilmesine önemli katkıda bulunmaktadır.

Türkiye'nin Avrupa'yla bütünleşmesi gerektiğini düşünen ve bu itibarla AB'ye üyeliğimizi destekleyen ülkelerin başında gelen İngiltere'yle terörizmle mücadele alanında da etkin bir işbirliği mekanizmamız mevcuttur.

Üst düzey ziyaretler ilişkilerimizin derinleştirilmesine önemli katkı sağlamaktadır. Bu çerçevede, Sayın Cumhurbaşkanımız 20-24 Kasım 2011 tarihlerinde Kraliçe II. Elizabeth'in davetine icabetle İngiltere'ye devlet ziyareti gerçekleştirmişlerdir. Ziyaret vesilesiyle ayrıca iki ülke arasında "Askeri İşbirliği Çerçeve Anlaşması" imzalanmıştır. Sayın Başbakanımız da 30-31 Mart 2011'de İngiltere'ye resmi bir ziyarette bulunmuştur. Dışişleri Bakanı düzeyinde de sık bir temas trafiği yaşanmaktadır.

Siyaset, bilim, sanat, medya ve iş çevrelerinden seçkin şahsiyetlerin iştirakiyle ilk toplantısı 7-9 Ekim 2011 tarihlerinde İngiltere'de düzenlenen "Türkiye-İngiltere Tatlıdil Forumu" da ilişkilere olumlu yeni bir boyut eklemiştir. Eş-başkanlıklarını eski Dışişleri Bakanı Sayın Yaşar Yakış ve İngiltere eski Dışişleri Bakanı Jack Straw'un yaptıkları ve iki ülkenin sivil toplum kuruluşları ile aydınlarını biraraya getiren Forum'a AB Dış İlişkiler ve Güvenlik Politikası Yüksek Temsilcisi Catherine Ashton da katılmıştır.

**Fransa:** Türkiye ile Fransa arasında kökleri 16. yüzyıla dayanan ilişkiler, günümüzde müttefiklik bağıyla pekişmiştir. İkili ilişkilerin derinliği ve geçmişi işbirliğimizin geliştirilmesi için uygun bir zemin teşkil etmektedir.

Yıl içinde gerçekleştirilen karşılıklı ziyaretler bu zemini pekiştirme amacını taşımıştır. Bu çerçevede, Fransa Cumhurbaşkanı Nicolas Sarkozy, Fransa'nın G-20 Dönem Başkanlığı kapsamında, 25 Şubat 2011 tarihinde ülkemizi ziyaret etmiştir. Sayın Başbakanımız da 3-4 Kasım 2011 tarihlerinde Cannes'da, Fransa'nın ev sahipliğindeki G-20 Liderler Zirvesi'ne katılmışlardır. Fransız Dışişleri ve Avrupa İşleri Bakanı Alain Juppé de 17-18 Kasım 2011 tarihlerinde Türkiye'yi ziyaret etmiştir. Bakan Juppé'nin ziyareti çerçevesinde, Fransa'nın AB müzakere sürecine ilişkin tutumunun kabul edilemez olduğu açıklıkla vurgulanmış, ayrıca 1915 Olayları bağlamında diğer hususlar meyânında, Ortak Tarih Komisyonu önerimiz de gündeme gelmiştir.



Öte yandan, İktidardaki Halk Hareketi için Birlik Partisi (UMP) Bouches du Rhône milletvekili Valérie Boyer'nin öncülüğünde UMP milletvekillerinden oluşan bir grup tarafından Fransa Ulusal Meclisi'ne sunulan "ırkçılıkla mücadele ve yasa tarafından tanınan soykırımların varlığının inkârının cezalandırılmasına" ilişkin yasa teklifi 7 Aralık 2011 tarihinde Ulusal Meclis Kanunlar Komisyonu'nda, 22 Aralık 2011 tarihinde ise Ulusal Meclis'te kabul edilmiştir. Ulusal Meclis tarafından atılan bu ilk adım ülkemizde büyük hayalkırıklığı yaratmış olup, konuya ilişkin çok taraflı girişimler gerçekleştirilmiştir.

**İtalya:** Akdeniz Havzası'nda ortak çıkarlar ve değerleri paylaşan iki bölgesel güç sıfatıyla Türkiye-İtalya ilişkileri stratejik ortaklık boyutuna ulaşmıştır. Avrupa Birliği'nin kurucu üyeleri arasında yer alan İtalya, ülkemizin AB üyeliğini destekleyen ülkeler arasında da ön sıralarda yer almaktadır.

Türk-İtalyan Forumu'nun sekizinci toplantısı 24-25 Kasım 2011 tarihlerinde İstanbul'da, Dışişleri Bakanları başkanlığında gerçekleştirilmiştir.

Öte yandan, bu yıl içinde gerçekleştirilen diğer karşılıklı ziyaretler ve temaslar da ilişkilerimizin geliştirilmesine önemli katkıda bulunmuştur. 2 Haziran 2011 tarihinde düzenlenen İtalyan Birliği'nin 150. yıldönümü kutlamalarına Sayın Cumhurbaşkanımızı temsilen Dışişleri Bakanımız katılmıştır. Keza, İtalya Aspen Enstitüsü tarafından 4-5 Mart 2011 tarihlerinde İstanbul'da düzenlenen "Europe Beyond the EU: The Geoeconomy of the Wider Continent" konulu uluslararası konferansa da Sayın Dışişleri Bakanımız ile AB Bakanı Sayın Bağış birlikte iştirak etmişlerdir.

**İspanya:** Türkiye ile İspanya arasında her alanda gittikçe gelişerek yoğunluk ve derinlik kazanan ilişkilere kurumsal bir çerçeve kazandırmak amacını taşıyan ve ilkini 5 Nisan 2009'da İstanbul'da düzenlediğimiz Türkiye-İspanya Hükümetlerarası Zirve toplantılarının üçüncüsü Sayın Başbakanımız ve İspanya Başbakanı Jose Luis Rodriguez Zapatero'nun eş başkanlığında 6 Eylül 2011'de Ankara'da gerçekleştirilmiştir. Zirve farklı düzeylerde karşılıklı temaslara ve işbirliğinin geliştirilmesine ilişkin çeşitli projelerin ele alınmasına imkân sunmuştur.

**Portekiz:** Portekiz'le ilişkilerimiz müttefik olmamız ve Akdenizlilik kimliği gibi ortak paydalar üzerinde olumlu bir seyir izlemektedir. AB'nin genişlemesinden yana olan Portekiz, ülkemizin AB üyeliğine de destek vermektedir.

**Avusturya:** Türkiye ile Avusturya tarihten gelen köklü ilişkilerini geliştirme gayreti içinde olan iki dost ülkedir. Sayın Cumhurbaşkanımız 2-4 Mayıs 2011 tarihlerinde Avusturya'ya gerçekleştirdikleri ziyaret sırasında Federal Cumhurbaşkanı Heinz Fischer'le verimli görüşmeler gerçekleştirmişlerdir. Sayın Cumhurbaşkanımız mevkidaşı Fischer'in davetine icabeten "Dördüncü Dünya Siyaset Konferansı" vesilesiyle 9 Aralık 2011'de Viyana'yı bir kez daha ziyaret etmiştir.

**İsviçre:** İsviçre'yle ilişkilerimiz son dönemde ivme kazanan karşılıklı üst düzey ziyaretlerle tüm alanlarda geliştirilmektedir. İsviçre Cumhurbaşkanı ve Dışişleri Bakanı Micheline Calmy-Rey Aralık ayında düzenlenen Büyükelçiler Konferansı vesilesiyle ülkemizi ziyaret etmiştir.

**Hollanda:** Bu ülkeyle ilişkilerimizin kökleri 17. yüzyıla uzanmaktadır. 2012 yılının ülkelerimiz arasında diplomatik ilişkilerin tesisinin 400. yılının Türkiye ve Hollanda'da gerçekleştirilecek etkinliklerle kutlanmasına ilişkin Niyet Beyanı iki ülke Dışişleri Bakanları arasında 2 Şubat 2011'de imzalanmıştır. Türkiye-Hollanda Konferansı'nın dördüncüsü 2 Şubat 2011'de Ankara'da Hollanda Dışişleri Bakanı Uri Rosenthal'ın katılımıyla gerçekleştirilmiştir.

**Belçika:** Belçika'yla ilişkilerimiz geleneksel olumlu çizgisini korumaktadır. Belçika, gerekli koşulları yerine getirmemiz şartına bağlı olarak AB üyeliğimizi desteklemektedir.

**Lüksemburg:** İkili ilişkilerimiz üst düzey ziyaretlerle olumlu bir seyir içindedir. Lüksemburg'un Ankara Büyükelçiliğinin resmi açılışı, 29 Kasım 2011 tarihinde ülkemizi ziyaret eden Lüksemburg Başbakan Yardımcısı ve Dışişleri Bakanı Jean Asselborn ve Sayın Dışişleri Bakanımızın katılımıyla gerçekleştirilmiştir. Bakan Asselborn ayrıca 21-23 Şubat 2011 tarihlerinde de ülkemizi ziyaret etmiştir. Lüksemburg Başbakanı ve Euro Group Başkanı Jean-Claude Juncker de 8-9 Eylül 2011 tarihlerinde ülkemize bir ziyaret gerçekleştirmiştir.

**İrlanda:** İlişkilerimizin sorunsuz bir şekilde ilerlemekte olduğu İrlanda, ülkemizin AB üyeliğini destekleyen ülkeler arasında yer almaktadır. İrlanda'yla başta eğitim ve bilgi teknolojileri olmak üzere farklı alanlarda işbirliği tesisine yönelik çalışmalarımız bulunmaktadır.

**Danimarka:** İlişkilerimiz olumlu yönde ilerlemektedir. Ülkemizin AB üyeliğine ilişkin yapıcı bir tutum sergileyen Danimarka'nın eski Dışişleri Bakanı Lene Espersen'in Mayıs 2011'deki ziyareti, 2012 yılının ilk yarısında AB Dönem Başkanlığını yürüten Danimarka ile Türkiye arasındaki ilişkilerin güçlenmesine önemli bir vesile olmuştur.

Öte yandan, 2004 yılından bu yana Danimarka'dan yayın yapan, PKK terör örgütünün yayın organı ROJ TV ve bağlı bulunduğu şirket aleyhine "terörizmi ilerletmek" suçundan açılan dava 15 Ağustos 2011 tarihinde görüşülmeye başlanmış olup, dava süreci tarafımızdan yakından takip edilmiştir.

**İsveç:** Son yıllarda her alanda gelişen ikili ilişkilerimizin kazandığı ivme karşılıklı ziyaretlere de yansımıştır. Dışişleri Bakanı Carl Bildt 2008 yılından bu yana sonucusu 17 Ekim 2011 tarihinde olmak üzere ülkemizi toplam 7 kez ziyaret etmiştir. Bu çerçevede İsveç, ülkemizin bölgesinde ve ötesinde oynadığı yapıcı rolü takdir eden, ülkemizin AB üyeliğine stratejik açıdan yaklaşabilen ve bu anlamda AB üyeliğimize en kuvvetli desteği veren ülkeler arasında yer almaktadır.

**Finlandiya:** Finlandiya Cumhurbaşkanı Sayın Tarja Halonen'in 28-30 Mart 2011, eski Dışişleri Bakanı Alexander Stubb'un da 18-26 Şubat 2011 tarihlerinde ülkemize gerçekleştirdikleri ziyaretler ilişkilerimizin daha da ileriye taşınmasına vesile olmuştur.

Öte yandan, Ülkemiz, AB üyeliğimize en kuvvetli desteği veren ülkeler arasında yer alan Finlandiya'yla küresel konularda da yakın işbirliği yapmaktadır. Bu kapsamda, geçen yıl Finlandiya'yla başlattığımız Barış için Arabuluculuk girişimi çerçevesinde Türkiye ile Finlandiya'nın hazırladığı karar tasarısı geçtiğimiz Haziran ayında BM Genel Kurulu'nda kabul edilmiş ve böylece arabuluculuk alanında Genel Kurul'da onaylanan ilk karar olmuştur. BM Genel Kurulu sırasında New York'ta 20 Eylül 2011'de de girişim bünyesinde kurulan

Arabuluculuk Dostlar Grubu'nun Bakanlar düzeyindeki toplantısına Sayın Dışişleri Bakanımız ile Finlandiya Dışişleri Bakanı Erkki Tuomioja ortak ev sahipliği yapmışlardır.

**Norveç:** NATO müttefikimiz olan Norveç'le ikili ilişkilerimiz her düzeyde olumlu seyir izlemektedir. Öte yandan, dünyanın çeşitli bölgelerindeki anlaşmazlıkların çözümünde arabuluculuk rolü üstlenen Norveç ile ülkemiz arasında barış arabuluculuğu alanında işbirliğinin kurumsallaştırılması yönünde adımlar atılmaktadır. Bu kapsamda Dışişleri Bakanlığı Müsteşarları düzeyindeki istişarelerin yanısıra, Sayın Dışişleri Bakanımız, Nisan ayında ülkemizi ziyaret eden Norveç Dışişleri Bakanı Jonas Store'la iki ülke arasında diplomat değişimini öngören bir protokol imzalamışlardır.

Diğer taraftan, 22 Temmuz 2011 tarihinde Norveç'te aşırı sağ görüşlü bir kişi tarafından gerçekleştirilen saldırılar ülkemizde de üzüntüyle karşılanmış olup, saldırılarda hayatını kaybeden Türk asıllı Norveç vatandaşı Gizem Doğan'ın cenazesine katılmak üzere Sayın Dışişleri Bakanımız ile Başbakan Yardımcısı Sayın Bekir Bozdağ'la birlikte 1 Ağustos 2011 tarihinde Norveç'i ziyaret etmişlerdir.

**Estonya, Letonya, Litvanya:** NATO çerçevesinde işbirliği yaptığımız ve ülkemizin AB üyeliğine müzahir bir tutum izleyen Baltık ülkeleriyle ilişkilerimizi çok boyutlu hale getirmek, siyasi ve ekonomik işbirliğimizi geliştirmek yönünde ortak iradeye sahibiz.

**Estonya'yla** karşılıklı üst düzey ziyaretler giderek yoğunlaşmaktadır. Keza, **Letonya** eski Dışişleri Bakanı Sayın Girts Valdis Kristovskis 20 Nisan 2011, Başbakan Yardımcısı ve Savunma Bakanı Artis Pabriks ise 9-12 Mayıs 2011 tarihlerinde ülkemizi ziyaret etmişlerdir. **Litvanya'yla** ilişkilerimiz de canlılık kazanmaktadır. Baltık ülkeleriyle özellikle ekonomik işbirliğinin geliştirilmesi için de çalışmalara ayrıca devam edilmektedir.

Ülkemizin AB üyeliğine destek veren **Malta** ve ayrıca **Vatikan'la** ikili ilişkilerimiz de gelişmektedir.

**Çek Cumhuriyeti:** Türkiye ile Çek Cumhuriyeti arasında dostane siyasi ilişkilerin yanısıra, her geçen gün ilerleyen kapsamlı ekonomik, ticari ve kültürel ilişkiler mevcuttur. Çek Cumhuriyeti, ülkemizin AB üyeliğini samimiyetle desteklemekte ve bunu her fırsatta belirtmektedir. TBMM Başkanımız Sayın Cemil Çiçek 20-22 Kasım 2011 tarihlerinde Çek Cumhuriyeti'ni ziyaret etmiştir.

**Slovakya:** Türkiye ile Slovakya arasındaki sorunsuz ilişkiler siyasi, ekonomik ve kültürel alanlarda artan temaslarla birlikte giderek güçlenen bir seyir izlemektedir. Slovakya, ülkemizin AB'ne üyelik yolunda sürdürmekte olduğu müzakerelerin, kriterlerin tarafımızca yerine getirilmesi koşuluyla tam üyelikle sonuçlandırılmasını desteklemektedir. İki ülke arasındaki ziyaretler de düzenli bir şekilde sürdürülmekte olup, 24-26 Ocak 2011 tarihlerinde AB Bakanı ve Başmüzakereci Sayın Egemen Bağış Bratislava'yı ziyaret etmiştir.

**Slovenya:** Türkiye ile Slovenya arasında son yıllarda giderek güç kazanan dostane bir işbirliği ortamı mevcuttur. Slovenya, ülkemizin AB üyeliğine samimi destek vermektedir. Slovenya Başbakanı Borut Pahor 3-4 Mart 2011 tarihlerinde ülkemizi ziyaret etmiştir. Sözkonusu ziyaret çerçevesinde "Türkiye-Slovenya Stratejik Ortaklığı" belgesi imzalanmıştır.

**Polonya:** Polonya'yla ilişkilerimize tarih boyunca hâkim olan olumlu hava günümüzde de tesirlerini hissettirmektedir. Ülkemiz, AB üyeliğimizi kuvvetle destekleyen Polonya'yla her alandaki ilişkileri daha da geliştirmeyi hedefleyen politikasını sürdürmektedir. Sayın Cumhurbaşkanımızın 6-7 Haziran 2011 tarihlerinde Polonya'yı ziyaret etmesi ve bu vesileyle Polonya'yla Bilimsel ve Teknolojik İşbirliği Anlaşması imzalanması, Mayıs 2009'da imzalanan belgeyle stratejik ortaklık seviyesine çıkarılan ilişkilerimize yeni bir soluk kazandırmıştır.

**Macaristan:** Macaristan'la ikili ilişkilerimizde öne çıkan siyasi bir sorun bulunmamaktadır. 2011 yılının ilk yarısında AB Dönem Başkanlığını yürüten Macaristan, AB'ye üyeliğimizi destekleyen, ancak ön plana çıkmayan bir tutum izlemektedir. Üst düzey ikili ziyaretler bağlamında, 12-14 Ocak 2011 tarihlerinde AB Bakanı ve Başmüzakereci Sayın Egemen Bağış Macaristan'ı ziyaret etmiştir. Sayın Dışişleri Bakanımız da 11 Nisan 2011 tarihinde Budapeşte'de temaslarda bulunmuşlardır. Macaristan Cumhurbaşkanı Pal Schmitt ise 14-17 Kasım 2011 tarihlerinde ülkemize resmi bir ziyaret gerçekleştirmiştir.

**Bulgaristan:** Türkiye'yi bölgenin önemli ve güçlü bir ülkesi olarak gören komşu, dost ve müttefik Bulgaristan'la ilişkilerimiz son 20 yıllık zaman zarfında büyük gelişme kaydetmiştir. Bulgaristan ülkemizin AB üyeliğine destek verdiğini en üst düzeyde ifade etmektedir.

Bulgaristan ile ülkemiz arasında geniş bir yelpazeye yayılan ilişkilerimizin tüm veçheleriyle ele alınarak daha da geliştirilmesi amacıyla sıklıkla üst düzey ziyaretler gerçekleştirilmektedir. Bu çerçevede, Sayın Cumhurbaşkanımız 10-12 Temmuz 2011 tarihlerinde Bulgaristan'ı ziyaret etmiştir. Keza, Bulgaristan Başbakanı Borisov, 16 Temmuz 2011 tarihinde ülkemize bir çalışma ziyareti gerçekleştirmiştir. Son olarak, Bulgaristan Dışişleri Bakanı 8 Eylül 2011 tarihinde ülkemizi ziyaret etmiştir. Sayın Cumhurbaşkanlarının talimatıyla 2009 yılında teşekkül ettirilen Türkiye-Bulgaristan Ortak Komisyonu'nun üçüncü toplantısı 24 Kasım 2011'de Ankara'da yapılmıştır.

Öte yandan, Bulgaristan'da yaşayan Türk/Müslüman azınlığa yönelik özellikle aşırı sağ partilerin kışkırtıcı söylem ve eylemlerinin soydaşlarımız arasında yarattığı huzursuzluk her fırsatta ve en üst düzeyde Bulgar muhataplarımızın dikkatine getirilmektedir.

**Romanya:** İlişkilerimiz her düzeyde iyi bir seyir izlemektedir. Romanya, ülkemizin AB üyelik sürecini samimi şekilde destekleyen ülkeler arasındadır.

Romanya Devlet Başkanı Basescu, 12-13 Aralık 2011 tarihlerinde ülkemize resmi bir ziyaret gerçekleştirmiştir. Öte yandan Sayın Dışişleri Bakanımız Romanya Yıllık Diplomasi Toplantısı'nda konuşma yapmak üzere 31 Ağustos-1 Eylül 2011 tarihlerinde Romanya'yı ziyaret etmişler ve bu vesileyle, soydaşlarımızın yoğun olarak yaşadığı Dobruca bölgesine de giderek soydaşlarımızla bir araya gelmişlerdir. Romanya Dışişleri Bakanı Romanya Dışişleri Bakanı Teodor Baconschi ise, Aralık ayındaki Dördüncü Büyükelçiler Konferansı'nın Edirne kısmına katılarak Büyükelçilerimize hitap etmiştir.

Öte yandan, Romanya'yla Karadeniz'in Trans-Avrupa Ulaşım Ekseni'yle bağlantısını güçlendirmek ve limanlarımız arasında Karadeniz ve ötesinde Deniz Otoyolları oluşturarak daha verimli bir şekilde bağlantı kurmak için işbirliğimizi arttırma çalışmalarımız da sürmektedir.

**Ukrayna:** Sorunsuz şekilde ilerleyen Türkiye-Ukrayna ilişkileri, 2011 yılı başında Sayın Başbakanımızın Ukrayna'yı ziyaretinde "Yüksek Düzeyli Stratejik Konsey"nin (YDSK) kurulmasıyla yeni bir döneme girmiştir.

Yıl içinde Ukrayna Meclis Başkanı ile Dışişleri Bakanı ülkemize resmi ziyaretlerde bulunmuş, Ukrayna Başbakanı İstanbul'da düzenlenen "Değişim Liderleri Zirvesi" marjında Sayın Başbakanımız'la bir araya gelmiştir. Sayın Enerji ve Tabii Kaynaklar Bakanımız ile Sayın Avrupa Birliği Bakanımız da yıl içinde Ukrayna'yı ziyaret etmişlerdir. Sayın Dışişleri Bakanımız da 2 Ekim'de Kıımlı Tatar yazar Cengiz Dağcı'nın cenaze töreni vesilesiyle Kıırım'a gitmişlerdir. Ayrıca, Ukrayna Devlet Başkanı YDSK'nin ilk toplantısı çerçevesinde 22-23 Aralık 2011 tarihlerinde ülkemizi ziyaret etmiştir. Ukrayna Dışişleri Bakanı Kostyantyn Gryshchenko, Aralık ayındaki Dördüncü Büyükelçiler Konferansı'na hitap etmiştir.

**Moldova'yla** ilişkilerimizde bir sorun bulunmamakta olup, ikili ilişkilerin daha ileri boyuta taşınması konusunda karşılıklı siyasi irade mevcuttur.

**Belarus**'la ilişkilerimiz olumlu bir mecrada ilerlemektedir. Belarus'ta 19 Aralık 2010 tarihinde düzenlenen devlet başkanlığı seçimleri sonrasında meydana gelen olaylar karşısında Avrupa Konseyi, AB ve AGİT gibi örgütler ve birçok batılı ülke Belarus yönetimini kınayan açıklamalar yapmışlar ve bu ülkeye yaptırımlar uygulanmasını öngören kararlar almışlardır. Bu kararlar ülkemizce desteklenmemiştir.

## BALKANLAR

Ülkemiz Balkanlarda istikrar ve uzlaşının pekiştirilmesine her zaman büyük önem vermekte, bunu Avrupa'nın genel güvenlik ve istikrarının dayanaklarından biri olarak görmektedir.

Balkanlar yıl içinde dikkat çekici ve önemli ölçüde olumlu gelişmelere sahne olmuştur. Buna karşın, bölgenin genelinde normalleşme sürecinin tamamlanmış olduğunu söylemek henüz mümkün değildir. Başta Bosna-Hersek ve Kosova'daki durum olmak üzere bölgede istikrarsızlık unsurları halen mevcut olup, kırılğan yapı devam etmektedir.

Türkiye ayrıca, Balkanlar'da bölgesel işbirliğine verdiği önemi de muhafaza etmiş, ülkemizin de içinde etkin biçimde yer aldığı ve Balkanlar kaynaklı tek işbirliği platformu olma özelliğine sahip **Güney Doğu Avrupa Ülkeleri (GDAÜ) İşbirliği Süreci** ile onun operasyonel kolu olan Bölgesel İşbirliği Konseyi'nin çalışmalarına katkıda bulunmaya devam etmiştir.

Tüm Balkan ülkeleriyle ikili ilişkilerimizin geliştirilmesi için de yıl boyunca yoğun çaba sarfedilmiştir.

**Bosna-Hersek:** Siyasi ilişkilerimiz mükemmel seviyede bulunmakta olup, 2011 yılı yoğun karşılıklı temaslara sahne olmuştur. Sayın Dışişleri Bakanımız Ocak ve Ağustos aylarında iki defa Bosna-Hersek'e giderek Saraybosna, Banja-Luka ve Mostar'ı ziyaret etmişlerdir. Keza, Devlet Bakanı ve Başbakan Yardımcısı Sayın Ali Babacan ve Başbakan Yardımcısı Sayın Bülent Arınç da bu ülkeyi yıl içinde ziyaret etmişlerdir. Cumhurbaşkanlığı

Konseyi Boşnak üyesi İzetbegoviç ise İstanbul'da düzenlenen "Değişim Liderleri Zirvesi"ne katılmak üzere 14-15 Mart 2011 tarihlerinde ülkemize gelmiştir.

Bosna-Hersek'te son dönemde yaşanan iç meseleler, 2010 Ekim ayında düzenlenen genel seçimler sonrası her düzeyde hükümetlerin kurulmasını sorunlu hale getirmiş, ana devlet düzeyinde hükümetin kurulması seçimlerden ancak 15 ay sonra Aralık 2011 sonunda mümkün olmuştur. Bu durum belirtilen süre zarfında aynı zamanda devleti önemli ölçüde işleyemez kılmış ve ülke gerek NATO gerek AB üyelik hedefleri ile reform sürecinde kendisinden beklenen adımları atamamıştır.

Bosna-Hersek gündemini işgal eden meseleler arasındaki öncelikli yerini koruyan Anayasa reformu çalışmaları konusunda da ülkemiz, Barışı Uygulama Konseyi Yönlendirme Kurulu üyesi sıfatıyla Yüksek Temsilcilik Ofisi'yle yakın işbirliği içerisinde bulunmakta, anayasa reformuna etkin destek sağlamakta, bu husustaki görüşlerini B-H makamlarının yanısıra, her vesileyle AB, Rusya ve ABD'nin de dikkatine getirmektedir.

Bosna-Hersek ve Sırbistan arasında yakın istişare ortamı tesis ederek, bu iki ülke arasında güven arttırmak amacıyla başlatmış olduğumuz girişimle ihdas olunan Türkiye-Bosna Hersek-Sırbistan üçlü danışma mekanizması ise, Bosna-Hersek'te ana devlet düzeyinde hükümetin 2011 yılının ancak sonunda kurulabilmiş olmasından dolayı yıl boyunca işletilememiş; ancak, devlet başkanları düzeyinde ilki 2010 Nisan ayında İstanbul'da düzenlenen Türkiye-Bosna-Hersek-Sırbistan Üçlü Balkan Zirvesi'nin ikinci toplantısı 26 Nisan 2011 tarihinde Sırbistan'ın Karadordevo kentinde gerçekleştirilmiştir.

**Sırbistan:** Balkanlar'daki barış, istikrar ve refah bakımından Sırbistan kilit ülke konumundadır. Sırbistan, gerek ticari ve ekonomik çıkarlarımız, gerek Batı Avrupa'da yaşayan vatandaşlarımız açısından önem arzeden Türkiye-Batı Avrupa güzergâhının merkezinde bulunmaktadır.

Türkiye ile Sırbistan arasındaki ilişkiler, "stratejik ortaklık" hedefi doğrultusunda tarihindeki en yüksek düzeyine ulaşmıştır. Sırbistan Başbakanı Cvetkoviç, 10-12 Mart 2011 tarihlerinde ülkemizi ziyaret etmiş olup, Sayın Dışişleri Bakanımız da 24 Ekim ve 12 Kasım 2011 tarihlerinde Sırbistan'a birer günlük çalışma ziyaretleri gerçekleştirmişlerdir. Keza, Sırp Dışişleri Bakanı da 1 Kasım 2011'de ülkemizi ziyaret etmiş, ayrıca Aralık ayındaki Büyükelçiler Konferansı vesilesiyle bir kez daha ülkemize gelmiştir. Sırbistan'la, Cumhurbaşkanı, Meclis Başkanı, Başbakan, Dışişleri Bakanları başta olmak üzere, yapılan karşılıklı ziyaretler sonucunda işbirliğini geliştirmeye yönelik belgeler akdedilmiş; bu kapsamda Serbest Ticaret Anlaşması, karşılıklı vize muafiyeti ve TİKA'nın Sırbistan'da resmi olarak faaliyette bulunması gibi hususlar neticelendirilmiştir.

**Hırvatistan:** 9 Aralık 2011 tarihinde AB Katılım Antlaşması'nı imzalamış bulunan Hırvatistan'ın Temmuz 2013 itibarıyla Birliğin 28. üyesi olması beklenmektedir. Ülkemiz ikili ilişkilerimizin her alanda ilerletilmesine çalışıldığı Hırvatistan'ın AB üyeliği aşamasına gelmesini memnuniyetle karşılamakta ve süreci desteklemektedir. Hırvatistan'la bölgesel konulara ilişkin yakın temas ve işbirliğimiz de güçlenerek devam etmektedir.

Öte yandan, Bosna-Hersek'in barış ve istikrarını desteklemek ve bu ülkenin kurucu unsurları arasında yer alan ve Federasyon çatısı altında birlikte yaşayan Boşnak ve Hırvat halkları arasındaki ilişkilere katkıda bulunmak amacıyla ülkemizin öncülüğünde kurulan

**Türkiye-Bosna Hersek-Hırvatistan** Dışişleri Bakanları arasında üçlü danışma mekanizması maalesef Bosna-Hersek'teki durum nedeniyle 2011 yılında işletilememiştir. Buna mukabil, Hırvat makamlarıyla her vesileyle gerçekleştirilen temaslarımızda Bosna-Hersek'teki durum ve Hırvatistan'ın yapabileceği katkılar ele alınmaya devam etmiştir.

**Karadağ:** 2006 yılında tanıdığımız ve diplomatik ilişki tesis ettiğimiz, 2008 yılından bu yana ise Büyükelçiliğimizin bulunduğu Karadağ'la ilişkilerimiz gayet olumlu seyretmektedir. Karadağ'ın bağımsızlığını kazanmasından bu yana ülkelerimiz arasında üst düzeyli ikili ziyaretler devam etmektedir. Karadağ Cumhurbaşkanı Filip Vujanović, 1-3 Mart 2011 tarihlerinde ülkemize resmi bir ziyaret gerçekleştirmiştir.

**Kosova:** Türkiye-Kosova ilişkileri, ortak tarihi geçmiş ve kardeşlik bağları temelinde mükemmel düzeyde seyretmektedir. Karşılıklı ziyaretlerin yoğunluğu da ilişkilerin ulaştığı seviyeyi göstermektedir. Sayın Dışişleri Bakanımız 26-28 Ağustos 2011 tarihlerinde Kosova'yı resmen ziyaret ederek, Başbakan Taçi, Başbakan Yardımcısı Tahiri ve Dışişleri Bakanı Hoxhaj'la görüşmüş, ayrıca Türk toplumunun temsilcileri ve soydaşlarımızla biraraya gelmiştir. Başbakan Yardımcılarımız Sayın Bekir Bozdağ ve Sayın Bülent Arınç ile Milli Eğitim Bakanımız Sayın Ömer Dinçer de Temmuz-Ağustos 2011 döneminde Kosova'ya birer ziyaret gerçekleştirmişlerdir. Başbakan Hashim Taçi, 14-15 Mart 2011 tarihlerinde İstanbul'da düzenlenen Değişim Liderleri Zirvesi ve bilahare 9-13 Mayıs 2011 tarihlerinde İstanbul'da gerçekleştirilen BM En Az Gelişmiş Ülkeler 4. Konferansı marjında gerçekleştirilen bir yatırım toplantısına katılmak üzere ülkemizi ziyaret etmiştir. Güvenlik Güçleri Bakanı Agim Çeku ise Sayın Milli Savunma Bakanımızın davetlisi olarak 26-29 Ekim 2011 tarihlerinde ülkemize gelmiştir. Ülkemiz, AB kolaylaştırıcılığında yürütülen Belgrad-Priştine diyalog sürecini de desteklemiştir.

**Makedonya Cumhuriyeti:** Ülkemiz, bağımsızlığını kazandığı tarihten itibaren Makedonya'nın egemenlik ve toprak bütünlüğünü kararlılıkla savunmuş, kendi anayasal ismini belirlemeye hakkı olduğunu her platformda dile getirmiştir. Türkiye, Makedonya'nın üniter devlet yapısının yanısıra, çok etnili ve çok kültürlü dokusunun korunmasını da desteklemektedir. Sayın Başbakanımız, 29-30 Eylül 2011 tarihlerinde Makedonya'ya yaptığı resmi ziyaret vesilesiyle, bu ülkenin NATO başta olmak üzere Avrupa ve Avrupa-Atlantik kurumlarıyla bütünleşme hedefine olan desteğimizi teyit etmiştir.

İsim sorunu nedeniyle Avrupa ve Avrupa-Atlantik kurumlarıyla entegrasyonu geciken Makedonya'ya NATO ve AB üyelik hedefleri doğrultusundaki çabalarında ülkemizce verilen destek ihtiyaç duyulduğu sürece devam edecektir.

**Arnavutluk:** Türkiye ile Arnavutluk arasındaki siyasi ilişkiler mükemmel seviyede devam etmektedir. İlişkilerimiz kapsamında önemli bir boyutu da askeri ve güvenlik işbirliği oluşturmaktadır. İki ülke arasındaki üst düzey karşılıklı ziyaretlerin sıklığı ilişkilerde ulaşılan üst seviyeyi TESİD etmektedir. Son olarak, Arnavutluk Cumhurbaşkanı Bamir Topi, 10-12 Ekim 2011 tarihlerinde ülkemize resmi bir ziyaret gerçekleştirmiştir.

Türkiye-Arnavutluk işbirliği sadece ikili planda değil, bölgesel ve uluslararası platformlarda da etkin bir şekilde devam etmektedir. NATO/ISAF çerçevesinde Afganistan'da görev yapmakta olan Arnavutluk Silahlı Kuvvetlerine ait unsurlar Kabil'deki Türk birliği bünyesinde yer almaya devam etmiştir.

## YUNANİSTAN

Yunanistan'la ilişkilerimizin her alanda geliştirilmesi ve çeşitlendirilmesi önceliklerimiz arasındaki yerini korumaktadır. 2010 yılında ihdas edilen Yüksek Düzeyli İşbirliği Konseyi'yle yakalanan ivmenin 2011 yılında da korunması hedeflenmiş olmakla beraber, Yunanistan'ın karşı karşıya bulunduğu ekonomik/mali krizin gittikçe derinleşmesi nedeniyle, Yüksek Düzeyli İşbirliği Konseyi'nin ülkemizde düzenlenmesi planlanan ikinci toplantısı öngörülen tarihte yapılamamıştır.

Bununla birlikte, Yunanistan'la karşılıklı üst düzeyli ziyaretler ve toplantılar düzenlenmesine 2011 yılı boyunca devam edilmiştir. Ayrıca, ilişkilerimizin hukuki çerçevesinde görülen eksikliklerin kapatılması ve işbirliğinin ilerletilmesi bakımından imzalanabilecek yeni mutabakat metinlerinin belirlenmesine yönelik ulusal eşgüdüm çalışmaları sürdürülmüş ve ortaya çıkan metinleri imzaya hazır hale getirmek amacıyla Yunan makamlarıyla teknik düzeyde müzakereler yapılmaya devam edilmiştir.

Yunanistan Başbakanı Papandreu Üçüncü Büyükelçiler Konferansı vesilesiyle 6-7 Ocak'ta Erzurum'a gelmiş, Sayın Dışişleri Bakanımız da 8-10 Mart 2011 tarihlerinde Yunanistan'a bir ziyaret gerçekleştirmişler, bu vesileyle Batı Trakya'yı da ziyaret etmişlerdir. Ayrıca Yunanistan Savunma Bakanı, Güneydoğu Avrupa Savunma Bakanları Toplantısı'na katılmak üzere Ekim ayı başında Antalya'ya gelmiş, Sayın Kültür ve Turizm Bakanımız da 8. Yunan-Türk Turizm Forumu ve Ortak Turizm Komitesi 3. Oturumu'na eşbaşkanlık etmek üzere yine Ekim ayı içinde Atina'ya bir ziyarette bulunmuştur. Türkiye-Yunanistan II. Bölgesel İş Forumu da, 14-15 Ocak 2011 tarihlerinde Gümölcine'de düzenlenmiştir.

Kasım ayında Yunanistan'da Hükümet değişikliği yapılmış olup, Sayın Başbakanımız ve Sayın Dışişleri Bakanımız yeni Yunan kabinesindeki karşıtlarıyla temas ederek başarı dileklerini iletmışler ve ikili ilişkilerimizi ilerletmek amacıyla birlikte çalışmaya hazır olduğumuzu belirtmişlerdir.

Yunanistan, ülkemizin, kendisinden beklenen şartları yerine getirdiğinde, Avrupa Birliği'ne üyeliğinin gerçekleşmesi gerektiği görüşünü savunan ülkeler arasında yer almaktadır.

Selanik'teki Atatürk Evi'nin restorasyonu için gerekli izin süreci tamamlanmıştır. Diğer yandan, Atina Büyükelçiliğimiz için yeni Kaçılırya binası alımı süreci, mevcut binamızın karşısındaki gayrimenkulün tarafımızdan satın alındığına dair sözleşmenin tapuya kaydedilmesiyle sonuçlanmış bulunmaktadır.

## KIBRIS

Türkiye, Kıbrıs sorununun, Birleşmiş Milletler Genel Sekreteri'nin iyi niyet misyonu çerçevesinde, yerleşik BM parametreleri olan siyasi eşitlik ve iki kesimlilik temelinde, eşit statüde iki Kurucu Devleti haiz yeni bir Ortaklık kurulması ve bu yeni Ortaklığın Türkiye'nin etkin ve fiili garantisini içeren Garanti ve İttifak Andlaşmaları'nın teminatı altında kalmaya devam etmesi suretiyle çözümüne tam destek veren ilkeli politikasını 2011 yılında da kararlılıkla sürdürmüştür.



BM Genel Sekreteri, Ada'da 2008 yılından bu yana himayesinde devam eden mevcut kapsamlı müzakere süreci çerçevesinde, KKTC Cumhurbaşkanı Sayın Eroğlu ve Rum lider Hristofyas'la 26 Ocak ve 7 Temmuz 2011 tarihlerinde Cenevre'de ikinci ve üçüncü üçlü görüşmeleri gerçekleştirmiştir. Temmuz'da yapılan görüşmenin ardından müzakereler Ekim ayına kadar yoğunlaştırılmış biçimde sürdürülmüş, bilahare liderler 30-31 Ekim 2011 tarihlerinde New York/Greentree'de Genel Sekreter'le dördüncü defa bir araya gelmişlerdir. Sözkonusu toplantı sonucunda, liderlerin 2012 Ocak ayında Genel Sekreter'le son bir üçlü görüşme için New York'ta bir araya gelmeleri kararlaştırılmıştır. Bu görüşmeleri takiben ise iki tarafın yanısıra, garantörlerin de katılacağı ve sürecin nihai aşaması olacak yüksek düzeyli toplantının kısa sürede düzenlenmesi amaçlanmıştır. Genel Sekreter New York görüşmesinin ardından 1 Kasım 2011 tarihinde yaptığı açıklamada kapsamlı müzakere sürecinin artık nihai aşamasına girmekte olduğunu ifade etmiştir.

Kıbrıs Türk tarafı 2011 yılında da, kapsamlı müzakere sürecinde BM'nin de takdir ettiği yeni ve yapıcı öneriler getirmeye devam eden taraf olmuş, sonuca odaklı bu tutumunu Temmuz-Ekim döneminde yapılan yoğunlaştırılmış müzakereler ve Ekim sonunda yapılan üçlü görüşmede de sürdürmüştür. Rum tarafı ise bu süreçte, özellikle Temmuz ayında Ada'nın güneyinde İran'dan Suriye'ye nakledilirken el konulan silah ve mühimmatın patlamasının sebebiyet verdiği iç siyasi krizden kaynaklanan bahaneleri ileri sürerek, görüşmelerin öngörülen sıklık ve verimlilikte yapılmasını zora sokarken, görüşmelerde yapıcı ve yeni fikirler üretme konusunda da Türk tarafına kıyasla yetersiz kalmıştır.

Öte yandan, gerek Kıbrıs Türk tarafının gerek Türkiye'nin müteaddit uyarılarına rağmen Rum tarafının 19 Eylül 2011 tarihinde Ada'nın güneyinde tek yanlı olarak başlattığı doğalgaz arama faaliyetleri ise çözüm süreci açısından en önemli risk haline gelmiştir. Bu girişimlere karşılık olarak ülkemiz ve KKTC arasında halen Yüce Meclisimizin gündeminde bulunan Kıta Sahaneliği Sınırlandırma Anlaşması 21 Eylül 2011 tarihinde imzalanmış ve KKTC Hükümeti'nce de Türkiye Petrolleri Anonim Ortaklığı'na (TPAO) Ada'nın etrafındaki deniz sahalarında arama ruhsatı verilmesi kararı alınmıştır. TPAO'nun kiraladığı Piri Reis gemisi 26 Eylül tarihinden itibaren bu ruhsat alanlarında iki boyutlu sismik arama çalışmalarına başlamıştır.

KKTC, bir yandan Türkiye'yle birlikte Rumların sondaj faaliyetlerine gerekli karşılığı vermekte kararlılık içinde hareket ederken, diğer yandan Kıbrıs'ta kapsamlı çözüme ulaşılabilmesi yönündeki iradesini korumakta ve çözüm sürecini kolaylaştırmaya yönelik çabalarını sürdürmektedir. Bu çerçevede, sözkonusu krizin aşılabilmesini teminen KKTC Cumhurbaşkanı Eroğlu tarafından BM Genel Sekreteri'ne Ada'nın doğal kaynaklarının hakça paylaşımına yönelik yapıcı bir öneri sunulmuştur. Bu öneri, Ada'da her iki toplumun petrol/doğalgaz çalışmalarını eşzamanlı olarak askıya almalarını veya BM aracılığıyla bir ortak komite kurarak bu çalışmaların nasıl devam edeceği ve gelirlerin nasıl paylaşılacağı konusuna müşterek karar verilmesini öngörmektedir. Uluslararası toplumdan olumlu tepki alan bu öneri hala masadadır.

Ancak Rum tarafı hâlihazırda bu öneriyi iade etmiş ve böylece, doğal kaynakların nasıl paylaşılacağı konusunda takdir yetkisini tamamıyla kendilerinde gördüklerini ve kapsamlı çözüm müzakereleri yürüttükleri Kıbrıslı Türkleri esasen müstakbel ortak olarak görmediklerini bir kez daha gözler önüne sermiştir. Bu öneri üzerinde mutabakata varılincaya kadar Kıbrıs Türkleri, ülkemizin yardımıyla petrol/doğalgaz arama çalışmalarına devam edecek ve önemli bir rezerv bulunması halinde de sondaj faaliyetlerine başlayacaktır.

## ORTA DOĞU

**Genel:** Dış politikamızın, çevremizde bir barış, istikrar ve refah kuşağı oluşturulması yönündeki temel hedefi çerçevesinde, çeşitli sorunlarla örülü Orta Doğu coğrafyası başlıca ilgi alanlarımızdan birini oluşturmaktadır. Orta Doğu halklarıyla köklü tarihi, kültürel ve beşeri bağlarımız ve bölgedeki gelişmelerin Türkiye'ye doğrudan veya dolaylı etkileri, bizi bölge meselelerine odaklanmaya mecbur kılan diğer öğelerdir. Bölgedeki ihtilaflara doğrudan taraf olmayan Türkiye, bölgede kalıcı barış ve istikrarın tesisi amacıyla elinden gelen her türlü katkıyı yapmaktadır.

Bu çerçevede, Kuzey Afrika ve Orta Doğu'da 2011 yılının başından itibaren devam eden ve uluslararası çevrelerde “**Arap Baharı**” olarak adlandırılan tarihi değişim süreci, tüm dünyada olduğu gibi, ülkemizin dış politika gündeminin de önemli bir maddesi haline gelmiştir.

Tunus'ta bir seyyar satıcının kendisini yakmasıyla başlayan ve hızla tüm bölge ülkelerine yayılan, daha onurlu bir yaşam ve daha fazla demokrasi talepli halk hareketleri, Türkiye tarafından tarihin doğal akışı içinde gecikmiş ve kaçınılmaz bir değişim sürecinin başlangıcı olarak görülmüştür. Ülkemiz bu anlayışla halkın meşru ve demokratik taleplerinin yerine getirilmesi gerektiğini savunmuş ve tüm rejimlere bu yönde gerekli reformları hızla yapmaları çağrısında bulunmuştur.

Nitekim Mısır'da eski Cumhurbaşkanı Mübarek'e görevden kendi isteğiyle çekilmesi çağrısında bulunan ilk ülke Türkiye olmuştur. Libya ve Suriye'de de liderlere değişim sürecinin önünü açmaları yönünde müteaddit defalar çağrıda bulunan ülkemiz, bunun mümkün olmayacağını anlaşılmaması üzerine ise, Libya'da sivil halkın korunmasına yönelik NATO operasyonunda görev almış, Suriye'de ise rejim üzerindeki baskısını artırma yoluna gitmiştir.

Gelinen aşamada Arap halk hareketlerinin amaçlarına uygun şekilde başarıya ulaşması sadece bölge bakımından değil, küresel barış ve güvenlik için de önem arz etmektedir. Bu itibarla, uluslararası toplumun halkların yanında yer alarak değişim ve reform süreçlerine azami destek olması gerekmektedir.

Türkiye bu bakımdan gerek bölge ülkeleriyle tarihten kaynaklanan özel bağları, gerek bölge halklarının ülkemizdeki ileri demokrasi düzeyine duyduğu ilgi ve özlem nedeniyle ayrıcalıklı bir konumdadır. Bazı çevrelerce ifade edildiği gibi, ülkemizin bir “model” olma iddiası yoktur. Bununla birlikte, Türkiye'nin bölge ülkeleri ve halkları için ilham ve ümit kaynağı olduğu kesindir.

Bu anlayışla, değişim sürecinden geçen ülkelere tecrübe paylaşımı dâhil her türlü desteği vermeye hazır olduğunu ifade eden ülkemiz, bu yönde Tunus, Libya ve Mısır'ın yanısıra reform yönünde attıkları olumlu ve zamanlı adımlarla istikrarlı bir süreci yürütmeye başlayan Fas, Cezayir ve Ürdün dâhil tüm bölge ülkeleriyle somut işbirliği içindedir.

**Mısır:** Son gelişmeler çerçevesinde, Sayın Cumhurbaşkanımızın 3 Mart 2011, Sayın Başbakanımızın da 12-14 Eylül 2011 tarihlerinde Mısır'a gerçekleştirdikleri ziyaretler dönüşüm sürecine ülkemizin verdiği desteği açıkça ortaya koymuştur. Ülkemiz, Mısır'ın geçiş

süreci boyunca ve sonrasında ülkenin demokratik dönüşümünü başarıyla tamamlaması için gereken her türlü desteği vermeye devam edecektir.

**Tunus:** Arap halk hareketlerine başlangıç noktası teşkil eden ve bu emsal olma özelliği nedeniyle tüm bölgede yakından takip edilen Tunus'ta Ulusal Kurucu Meclis seçimlerinin 23 Ekim 2011 tarihinde gerçekleştirilmesiyle ülkede demokratik dönüşüm sürecinde önemli bir aşamaya geçilmiştir. Başından beri Tunus'ta halkın meşru talep ve beklentileri doğrultusunda demokratik dönüşüm gerçekleştirilmesini savunan Türkiye, bu ülkedeki seçimlere ulusal gözlemci heyeti göndermiş, ayrıca seçimlerin hazırlıklarına mali katkı sağlamıştır. Sayın Başbakanımızın bu ülkeye Eylül ayında yaptığı ziyarette de ifade ettiği üzere, desteğimiz bundan sonra da devam edecektir.

**Libya:** Libya'da Kaddafi'nin 20 Ekim 2011 tarihinde Sirte'de ele geçirilmesi ve öldürülmesiyle birlikte bu ülkede Şubat ayından beri devam eden iç savaşın sonuna gelmiş, Ulusal Geçiş Konseyi Başkanı Mustafa Abdülcelil 23 Ekim 2011 günü Bingazi'de yeni Libya'nın kurtuluşunu ilan etmiştir.

Türkiye, başından beri Libya'da tutarlı ve ilkeli bir politika izlemiştir. Bu çerçevede, öncelikle Libya'da yaşayan vatandaşlarımızın güvenliğinin ve selametinin sağlanması gözetilmiş; ülkede şiddet ve orantısız güç kullanımının derhal durdurulması, ayırım gözetilmeksizin tüm Libya halkına kesintisiz insani yardım ulaştırılması ve Libya halkının meşru beklentileri doğrultusunda ülkede anayasal demokrasiyi hedefleyen siyasi değişim ve dönüşüm sürecinin başlatılması hedeflenmiştir.

Bu politikamız doğrultusunda öncelik Libya'daki yaklaşık 25.000 vatandaşımızın Türkiye'ye geri getirilmesine verilmiştir. Tarihimizin en büyük tahliye operasyonu gerçekleştirilerek, Libya'dan ülkemize toplam 25.568 kişi tahliye edilmiştir. Tahliye edilenler arasında toplam 5.795 yabancı uyruklu da yer almıştır.

Türkiye, Libya'daki krizin çözümünün, Libya içinde ve Libyalılar tarafından barışçıl yollarla gerçekleştirilmesine fırsat verilmesini savunmuş, fakat Kaddafi Yönetimi'nin uzlaşmayan tutum izlemekte diretmesi, sivil halka yönelik orantısız güç kullanımını arttırması ve çatışmaların tırmanması üzerine, ülkemizde, görünür ihtiyaç, uluslararası meşruiyet ve bölgesel katılım şartlarının yerine gelmesi halinde uluslararası çabaların desteklenmesi ve bunlara katkıda bulunulması yönünde tutum izlenmesi kararlaştırılmıştır. Bu tutumdan hareketle, silah ambargosunun uygulanması için gerçekleştirilen NATO operasyonuna muharip olmayan unsurlarımızla katkıda bulunulmuştur.

Uluslararası toplumun Libya sorununa siyasi çözüm arayışlarını koordine etmek amacıyla oluşturulan Libya Temas Grubu'nun çalışmalarına en başından itibaren aktif biçimde dâhil olan ülkemiz, Grubun Dışişleri Bakanları düzeyindeki dördüncü toplantısına Temmuz ayında, Siyasi Direktörler düzeyindeki son toplantısına ise Ağustos ayında İstanbul'da ev sahipliği yapmıştır.

Libya'da muhalif unsurların oluşturduğu Bingazi merkezli Ulusal Geçiş Konseyi'yle (UGK) ilişkilerimiz, karşılıklı üst düzey ziyaretler ve tarafımızdan yapılan insani yardımlar ile hibe ve kredi taahhütleri sonucunda hızla gelişmiş, ülkemiz Geçiş Konseyi'ni son Libya Temas Grubu toplantısının yapıldığı 25 Ağustos 2011 tarihinden itibaren "Libya Devleti'nin ve halkının tek temsilcisi" olarak tanımaya başlamıştır. Türkiye, Trablus'un Geçiş

Konseyi'nin denetimine geçmesinin ardından Trablus'a Büyükelçi gönderen ilk ülke olmuştur.

Sayın Başbakanımızın 16 Eylül 2011 günü Libya'yı ziyareti sırasında en kuvvetli ifadelerle dost ve kardeş Libya halkına duyurmuş olduğu üzere, Türkiye, Libyalı kardeşlerimizin demokrasi, insan hakları ve hukukun üstünlüğü ilkesine dayalı yeni Libya'ya giden yolda atacağı adımlarda her türlü yardım ve desteği sağlamaya kararlılıkla devam edecektir.

**Fas:** Fas'ta yeni Anayasanın 1 Temmuz 2011 tarihinde gerçekleştirilen referandumla kabul edilmesi ertesinde bu ülkede sürdürülen reform sürecinin önemli bir adımını teşkil eden Temsilciler Meclisi (TM) erken seçimleri 25 Kasım 2011 tarihinde gerçekleştirilmiştir. Seçimlerin serbest, adil ve şeffaf biçimde gerçekleştirilmesi, Fas'ın reform ve demokrasi yönünde ilerleme kararlılığının somut göstergesini teşkil etmiştir. Türkiye, Fas'ın reform ve demokratikleşme yolunda attığı adımları desteklemektedir.

**Suriye:** En uzun kara sınırına sahip olduğumuz, köklü tarihi, kültürel ve insani bağlarımızın bulunduğu Suriye'de 2011 yılı Mart ayında başgösteren toplumsal olaylar gerek Suriye'nin, gerek ikili ilişkilerimizin gündemini yeniden belirlemiştir. Suriye'deki olaylar karşısında ülkemizin izlediği politikanın temel parametrelerini Suriye'nin toprak bütünlüğü ve birliğinin korunması, ülkede akan kanın durması ve halkın meşru taleplerinin karşılanmasına yönelik demokratik reform ve dönüşüm sürecinin başlatılması oluşturmuştur.

Daha Suriye'de olaylar başlamadan çok önce, ilk olarak Tunus'ta toplumsal hareketler patlak verdiğinde kaçınılmaz olacağını gördüğümüz dönüşüme uyum sağlayabilmesi, bu geçiş sürecinden zarar görmeden çıkmak için gerekli reformları gerçekleştirmesi konusunda Suriye Yönetimi'ne, bu ülkeyle mevcut özel bağlarımız çerçevesinde gerçekleştirilen çeşitli temaslar sırasında samimi telkinlerde bulunulmuştur.

Bu çerçevede Sayın Dışişleri Bakanımız son olarak 9 Ağustos 2011 tarihinde Suriye'yi ziyaret ederek Cumhurbaşkanı Esad'la uzun bir görüşme gerçekleştirmiş ve kendisine Sayın Cumhurbaşkanımızın mektubu ile Sayın Başbakanımızın mesajlarını iletmiştir. Görüşmede, şiddetin önüne geçilmesi, operasyonların derhal durdurulması, ordunun şehirlerden çekilmesi ve halkın meşru taleplerine karşılık verecek kapsamlı reform sürecinin vakit geçirilmeden başlatılması yönündeki beklentilerimizi açık şekilde belirtmiştir.

Türkiye, Suriye meselesine öncelikle bölgesel ölçekte ve Arap dünyası içinde çözüm bulunmasına verdiği destek ışığında, adımlarını Arap Ligi'nin adımlarıyla uyumlaştırmaya özen göstermiştir. Bu çerçevede, Suriye Yönetimi'nin kendi halkına karşı şiddet uygulamasına olanak tanıyacak her türlü imkân ve kapasiteyi hedef almak üzere ülkemizin bir süredir değerlendirmekte olduğu bazı önlemler, Arap Ligi'nin yaptırım kararını takiben, 30 Kasım 2011 tarihinde kamuoyu ile paylaşılmıştır.

Ayrıca, Suriyeli muhalif gruplarla temaslarımız, hiçbir siyasi, etnik, dini veya mezhep grubunun çıkarı ve bu gruplar arasında herhangi bir ayırım gözetilmeksizin sürdürülmüştür.

Diğer taraftan, Haziran 2011'de Türkiye-Suriye sınırı yakınındaki Cisir el Şugur'da meydana gelen olaylara Suriye ordusunun müdahale etmesi üzerine ülkemize sığınan ve sayıları içinde Aralık 2011 itibarıyla 8.000'i aşan Suriye vatandaşları, Hatay'da kurulan altı

Çadırkentte misafir edilmeye devam edilmiştir. Çadırkentlerdeki misafirlerimizin kış koşullarından olumsuz etkilenmemesini teminen ilgili kurumlarımızla bilistişare gerekli düzenlemeler yapılmıştır. Suriye'deki olaylar nedeniyle zor durumda kalabilecek ve ülkemize geçmek isteyebilecek kişilere kapımızın açık olduğu, kamplardaki kişilerin ise istedikleri sürece ülkemizde kalmaya devam edebilecekleri mesajı dile getirilmeye devam edilmiştir.

**İsrail-Filistin İhtilafı:** Ülkemiz “Arap Baharı”na ilişkin gelişmeleri yakından izlerken, bu değişim sürecinin bölgenin halen en temel sorunu niteliğindeki Arap-İsrail ihtilafının bir an evvel çözüme kavuşturulması gereğini gölgelememesi gerektiğine inanmakta ve bu yönde gayret sarfetmektedir. Ancak, İsrail Hükümeti'nin mevcut politikaları **Orta Doğu Barış Süreci**'nin canlandırılması ve ilerletilmesi çabalarını çıkmaza sokmuş durumdadır.

Diğer taraftan, Filistin Devlet Başkanı Mahmud Abbas'ın 23 Eylül 2011 tarihinde Filistin Devleti'nin BM'ye tam üyelik başvurusunun hemen ardından 4 Ekim 2011 tarihinde Avrupa Konseyi Parlamenterler Meclisi, Filistin Parlamentosu'na “Demokrasi Ortağı Statüsü” tanımış, daha önemlisi, 31 Ekim 2011 tarihinde 36. UNESCO Genel Konferansı çerçevesinde gerçekleştirilen oylama neticesinde Filistin UNESCO'ya örgütün 195. üyesi olarak katılmıştır.

Türkiye'nin de verdiği güçlü destekle ulaşılan bu sonuç tarafımızdan büyük memnuniyetle karşılanmıştır. Böylelikle Filistin halkı, uluslararası camiada hak ettiği konumu elde etme yönünde önemli mesafe katetmiştir. Filistin'in başta BM olmak üzere uluslararası örgütlere yapmış olduğu ve yapmayı öngördüğü tüm başvurular ülkemizce güçlü biçimde desteklenmektedir.

Öte yandan, Filistin'de iç uzlaşının sağlanmasının da, Filistin davasına fevkalade önemli katkı sağlayacağına ve toplumsal barışla birlikte, istikrar ve refahın da yükselebileceğine kuşku yoktur. Bu çerçevede, 4 Mayıs 2011 tarihinde Kahire'de gerçekleştirilen ve Sayın Dışişleri Bakanımızın da katıldığı törenle Hamas ile Fatah arasında imzalanan Uzlaşım Anlaşması önemli bir kilometre taşı oluşturmuştur.

Türkiye, siyasi plandaki çabalarına ve Hebron'da (El Halil) 1997 yılından bu yana faaliyet gösteren El-Halil Geçici Uluslararası Mevcudiyeti'ne (TIPH) ve Lübnan'daki uluslararası barış gücü UNIFIL'e katkılarına ilaveten, Filistin halkının yaşam koşullarının iyileştirilmesi ve gelecekteki Filistin devletinin kurumsal yapılarının oluşturulması amacıyla ikili ve çok taraflı yardım faaliyetlerini de sürdürmektedir. Ülkemiz, uluslararası topluma da bu bağlamda bölünmeyi ve tecridi değil, ulusal uzlaşmayı esas alan yapıcı bir tutum izlenmesi telkininde bulunmaktadır.

Diğer taraftan, **İsrail** Gazze'ye insani yardımdan başka bir yük taşımayan uluslararası konvoyu 31 Mayıs 2010 gecesine uluslararası sulara saldırarak dokuz canı katletmiştir. Ülkemiz, gerçekleştirilen saldırının vahametine rağmen başından bu yana konuya hukuki açıdan ve itidalle yaklaşmış, İsrail'den özür ve tazminat talep etmiştir.

İsrail Hükümeti'nin Türk halkından özür dilemek, saldırıda ölenlerin ailelerine tazminat ödemek perspektifiyle ülkemizle görüşmeye hazır olduğunu bildirmesi üzerine, farklı zamanlarda İsrail tarafıyla görüşmeler gerçekleştirilmiş, bu görüşmelerde ülkemizin özür ve tazminat taleplerini karşılayan anlaşma metinleri üzerinde birkaç kez mutabakat oluşmuş, ancak, bu mutabakatlar daha sonra İsrail tarafından uygulamaya geçirilmemiştir.

İsrail'in saldırısı sonrasında geçtiğimiz yıl BM Genel Sekreteri tarafından kurulan İnceleme Komisyonu'nun raporu ise önce basına sızdırılmış, ardından 2 Eylül 2011 günü açıklanmıştır. Sadece Başkan Palmer ve Yardımcısı Uribe'nin imzasını taşıyan raporda, İsrail'in işlediği suçlar, somut delillere dayandığı ve yoruma yer bırakmadığı cihetle, açık biçimde yer almıştır.

Bununla birlikte, Gazze'ye uygulanan ablukanın hukuka aykırılığı konusunun kuşkuya yer bırakmayacak biçimde kayda geçirilmesi amacıyla konunun Uluslararası Adalet Divanı'nda incelenmesini teminen gerekli çalışmalar yürütülmektedir.

Neticede, İsrail'in oyalama taktiklerini sürdürmesi ve kendisinden beklenen adımları atmaması çerçevesinde, 2 Eylül 2011 tarihinde ülkemiz tarafından yapılan açıklamayla Türkiye-İsrail diplomatik ilişkileri asgari seviyeye indirilmiş, iki ülke arasındaki tüm askeri anlaşmalar askıya alınmış ve bu çerçevede yürütülen tüm projeler durdurulmuştur. İlişkilerimizin bundan sonraki seyri İsrail'in atacağı adımlara bağlı olacaktır.

**Lübnan:** Lübnan'daki gelişmeler 2011 yılında da yakından takip ettiğimiz konular arasında yer almıştır. Bölgedeki mevcut gelişmeler ışığında Lübnan'ın barış ve istikrarının muhafaza edilmesinin önemi daha da artmaktadır. Ülkemiz gerek Suriye'de yaşanan gelişmelerin Lübnan'a muhtemel olumsuz etkilerinin önlenmesi, gerek Lübnan'ın kendi iç istikrarının muhafaza edilmesi amacıyla, Lübnan'ın farklı kesimlerinden çeşitli lider ve kanaat önderleriyle temaslarını yoğun biçimde devam ettirmekte, uluslararası toplumu da bu yönde imale etmeye çalışmaktadır.

Bu çerçevede, Sayın Dışişleri Bakanımız, Katar Dışişleri Bakanı'yla birlikte 2011 başında Lübnan'daki Hükümet krizinin çözümüne yardımcı olmak amacıyla bu ülkeye ziyaret gerçekleştirmiş ve bunun yanısıra, Başbakan Necip Mikati başkanlığında yeni hükümetin kurulması sonrasında da Lübnanlı taraflarla temas içinde olmuştur. Bu bağlamda 2011 yılında da Lübnan iç siyasetini meşgul eden ve Lübnanlı siyasetçiler arasında bölünmelere yol açan Lübnan Özel Mahkemesi'nin finansmanı sorununun kısa süre önce aşılmış olması tarafımızdan memnuniyetle karşılanmıştır.

Diğer taraftan, 1701 sayılı BM Güvenlik Konseyi kararıyla güçlendirilen BM Gücü UNIFIL'e askeri katkımız ile Lübnan'ın yeniden imarına destek amacıyla yaptığımız katkı 2011 yılında da sürmüştür. Taahhütlerimiz çerçevesinde Lübnan'ın çeşitli bölgelerinde halkın ihtiyaç duyduğu okullar ve sağlık merkezleri inşa edilmektedir. Bugüne kadar Lübnan'da toplam 55 prefabrik okul ile 2 adet sağlık merkezinin yapımı tamamlanmıştır. Acil yardım faaliyetleri bağlamında ve ahiren düzenlenen uluslararası yardım konferanslarında açıkladığımız yardım miktarlarıyla birlikte Lübnan'a taahhütlerimizin toplamı 50 milyon Dolar'a ulaşmıştır.

**Ürdün:** Tarihi ve kültürel bağlara sahip olduğumuz Ürdün'le ilişkilerimiz de 2011 yılında olumlu seyrini korumuştur. Dönemin Ürdün Başbakanı Marouf Bakhit'in beraberinde Dışişleri Bakanı Nasser Judeh'le 23 Temmuz 2011 tarihinde ülkemize gerçekleştirdiği çalışma ziyareti sonrasında Sayın Dışişleri Bakanımız 26 Ekim 2011 tarihinde gerek ikili, gerek bölgesel konular hakkında istişarelerde bulunmak üzere Ürdün'ü ziyaret etmiştir. Son olarak Ürdün Dışişleri Bakanı Nasser Judeh'in 25-26 Kasım 2011 tarihlerinde ülkemize gerçekleştirdiği ziyaret, ikili ilişkiler ve bölgesel konuların ele alınması bakımından oldukça yararlı olmuştur.

**Bahreyn ve Yemen:** “Arap Baharı” kapsamında meydana gelen halk hareketlerinin Bahreyn ve Yemen’de de yansımaları görülmüştür. Bu dost ve kardeş ülkelerde vuku bulan gelişmeleri yakından takip eden Türkiye, mevcut sorunların halkların meşru beklentilerine cevap verecek tarzda, ilgili ülkelerin toprak bütünlüğü, egemenliği, bağımsızlığı ve siyasi birliği temelinde ve ulusal uzlaşma anlayışı çerçevesinde çözümlenmesini temenni etmekte ve tüm taraflara bu yönde telkinlerde bulunmaktadır.

**Türk-Arap İşbirliği Forumu:** Bölge ülkeleriyle ikili ilişkilerimizin yanı sıra, Türkiye ile Arap ülkeleri arasındaki işbirliği ve diyalogu kurumsallaştırmak amacıyla bölgesel bir platform olarak 2007 yılında tesis edilen **Türk-Arap İşbirliği Forumu** da bölgeye yönelik politikalarımızın önemli bir ayağını teşkil etmiştir. Forum kapsamında yıl içinde bir kısmı Türkiye’de olmak üzere, Türkiye ve Arap ülkeleri arasındaki sosyal, ekonomik ve kültürel işbirliğini geliştirmeye yönelik çeşitli çalıştaylar düzenlenmiştir.

Bölgemizin içinden geçmekte olduğu bu kritik dönemde Arap ülkeleriyle aramızdaki işbirliğinin geliştirilip güçlendirilmesi her zamankinden önemli hale gelmiştir. Bu yıl 16 Kasım günü Fas’ın ev sahipliğinde Rabat’ta yapılan ve Hükümetimizi temsilen Sayın Dışişleri Bakanımızın katıldığı Türk-Arap İşbirliği Forumu Dışişleri Bakanları Dördüncü Toplantısı, bölgemizde son dönemde yaşanan çarpıcı gelişmelerin diğer bölge ülkeleriyle birlikte değerlendirilmesi bakımından fırsat sağlamıştır. Bu toplantıda ayrıca, Türkiye ve Arap Ligi arasında 2012-2015 döneminde gerçekleştirilmesi planlanan etkinliklere ilişkin bir “Eylem Planı” kabul edilmiştir.

**Körfez İşbirliği Konseyi (KİK):** Körfez İşbirliği Konseyi (KİK) üyesi ülkelerle ilişkilerimiz 2011 yılı içinde gerçekleştirilen karşılıklı üst düzey ziyaretlerle ve çok taraflı platformlardaki temaslarımızla her alanda gelişmeye devam etmiştir. Türkiye-KİK Ekonomik İşbirliği Ortak Komitesi’nin (EİOK) ikinci toplantısı 29 Haziran 2011 tarihinde Ankara’da gerçekleştirilmiştir.

**İslam İşbirliği Teşkilatı (İİT):** Türkiye, İslam İşbirliği Teşkilatı’nın (İİT) uluslararası platformdaki görünürlüğüne ve etkinliğinin artmasına ve örgütün reform sürecini sürdürmesine 2011 yılında da güçlü destek vermiştir. Reform çalışmaları çerçevesinde 38. Dışişleri Bakanları Konseyi toplantısında alınan kararla İslam Konferansı Örgütü (İKÖ) ismi İslam İşbirliği Teşkilatı (İİT) olarak değiştirilmiştir. İİT’deki aktif tutumumuzun bir yansıması olarak ülkemiz İİT 13. İslam Zirvesine ev sahipliği adaylığını açıklamıştır. Arap Ligi Dışişleri Bakanları Konseyi tarafından ülkemizin adaylığının desteklenmesi yönünde alınan karar, İİT içinde adaylığımıza sağlanan desteğin somut göstergesidir.

## IRAK

Orta Doğu’da yaşanan gelişmeler komşumuz Irak’ın önemini daha da arttırmıştır. Irak’ın bölgesel önemini müdrük olarak Türkiye, 2003 işgalinden bu yana bu ülkenin istikrarlı bir yapıya kavuşturulması, iç barışının sağlanması, ekonomik refaha erişmesi, bölge açısından güvenlik ve refah üretebilen bir devlet haline gelmesi, komşuları ve uluslararası toplumla bütünleşebilmesi yönünde çaba sarf etmektedir.

Türkiye bu anlayış doğrultusunda Irak’ın bağımsızlığını, siyasi birliğini, toprak bütünlüğünü, güvenlik ve istikrarını gözetmiş, Irak’taki tüm nüfus kesimlerine eşit mesafede

durmuş, Irak'ın tüm bölgelerine erişim sağlamıştır. Sayın Başbakanımızın 28-29 Mart 2011 tarihlerinde Bağdat, Necef ve Erbil'i ziyaretleri ve bu ziyaretler sırasında ülkedeki tüm nüfus kesimlerinden gördüğü yoğun ilgi, ülkemizin Irak'a yönelik olarak izlediği samimi ve ilkeli politikanın bir tezahürüdür. Bugün Türkiye, Irak halkının tüm kesimlerinin güven duyduğu yegâne bölge ülkesi konumundadır.

Bölgemizde yaşanan gelişmeler, Türkiye ile Irak'ın her alanda işbirliğinin, demokratik, istikrarlı ve müreffeh bir Orta Doğu bakımından taşıdığı önemi daha da arttırmıştır. Türkiye ile Irak arasında kapsamlı bir iktisadi bütünleşmeye doğru atacağımız adımlar, sadece ülkelerimizin değil, bütün bölgemizin geleceği bakımından önem taşımaktadır. Irak'la dış ticaret hacmimiz 2010 yılında 7,4 milyar ABD Doları'na baliğ olmuşken, 2011 yılının ilk sekiz ayında 2010 yılının aynı dönemine kıyasla yaklaşık %50 artarak, 7 milyar ABD Doları'na ulaşmıştır.

Diğer taraftan, PKK terör örgütü Irak'ın kuzeyinde melce bulmaya ve Irak toprakları ülkemizde gerçekleştirilen terör eylemlerinin başlangıç noktası olmaya devam etmektedir. Son dönemde Irak Merkezi Hükümeti ve Irak Kürt Bölgesel Yönetimi'yle temaslarımızın ana konusunu terörle mücadele teşkil etmiştir. Bu bağlamda gerek komşuluk hukuku, gerek Irak'ın kendi anayasasında yer alan hükümler, ayrıca Irak'ın uluslararası hukuktan doğan sorumluluk ve yükümlülükleri çerçevesinde, PKK terör örgütünün Irak'taki mevcudiyetinin ortadan kaldırılması icap ettiği, bu çerçevede gereken tüm adımları gerekirse tek taraflı olarak atacağımız sarih şekilde vurgulanmıştır. Bu çerçevede Irak Başbakanı Maliki'nin Irak topraklarındaki PKK unsurlarının ortadan kaldırılmasının Irak birliklerinin sınıra konuşlandırılması veya başkaca etkili askeri önlemler alınmasıyla sağlanabileceğini belirtmesi, Irak Kürt Bölgesi Başkanı Mesud Barzani'nin ise PKK'nın Irak'ın kuzeyindeki mevcudiyetinden duyulan rahatsızlığı defaatle açıklaması ve son terör eylemlerinin ardından 3-5 Kasım 2011 tarihlerinde ülkemizi ziyaret etmesi, Irak topraklarından kaynaklanan terörle mücadelemizin meşruiyetinin Irak tarafından anlaşıldığını ve teslim edildiğini göstermektedir.

Ülkemiz, Irak'ın kurucu unsurları arasında yer alan Türkmenlerin durumunu da yakından takip etmektedir. Türkiye ile Irak arasında bir dostluk bağı olarak addettiğimiz Türkmenlerin, Irak halkının ayrılmaz bir parçası olarak bu ülkenin siyasetinde giderek daha fazla yer edinmeleri memnuniyet vericidir. Son olarak Irak milli eğitim sistemi içinde Türkmençe eğitimin ayrı bir alan olarak belirlenmesi önemli bir gelişme teşkil etmiştir. Ayrıca, geçtiğimiz yıllarda mezhep çatışmalarına sahne olan Telafer'deki ayrılıkları gidermek üzere Telaferli Türkmenlerin katkılarımızla 24-28 Şubat 2011 tarihlerinde İstanbul'da bir araya gelerek uzlaşmaları bizim açımızdan bir sevinç kaynağı olmuştur. Irak'taki tüm nüfus kesimlerine olduğu gibi, Iraklı Türkmenlere desteğimiz önümüzdeki dönemde de kesintisiz sürecektir.

## İRAN

Komşumuz İran'la ilişkilerimizi sosyal ve tarihsel derinliği, komşu olmamızın kendine has gerekleri ve ekonomik, güvenlik ve uluslararası konjonktür boyutlarıyla bir bütünsellik içinde ele almamız gerekmektedir. Bu çerçevede, ikili ilişkilerimizin içişlerine karışmama, karşılıklı saygı, iyi komşuluk ve güvenlik işbirliği ilkeleri zemininde geliştirmeyi sürdürme irademiz mevcuttur.

Bu siyasanın izlenmesinde üst düzey temas trafiğinin kuşkusuz önemli bir rolü bulunmaktadır. Nitekim, Sayın Başbakanımızın 2009 Ekim ayındaki İran ziyaretinin



ardından, Sayın Cumhurbaşkanımızın 2011 Şubat ayında bu ülkeye yaptığı ziyaret sonrasında her iki tarafın da gayretleriyle ekonomik ve ticari faaliyetlerde önemli bir ivmenin yakalandığı memnuniyetle görülmektedir. Sayın Başbakanımızın ziyareti sırasında ticaret hacminin önümüzdeki beş yıllık dönemde 30 milyar Dolar'a çıkartılması, Sayın Cumhurbaşkanımızın ziyareti esnasında da iki ülke arasında Tercihli Ticaret Anlaşması akdedilmesi hedefleri açıklanmıştır.

Ülkemizle İran arasında gerçekleşen ticaretin artışına paralel olarak, İran'la yeni sınır kapıları açılması için çalışmalar yürütülmekte ve mevcut sınır kapılarının altyapıları güçlendirilmektedir. Bu çerçevede Kapıköy-Razi sınır kapısı 16 Nisan 2011 tarihinde faaliyete geçmiştir. Dilucu-Maku'da da yeni bir sınır kapısı açılacaktır. Sınır ticareti kapsamında yıllık 100 milyon Dolar'a kadar gümrük muafiyeti sağladığımız da dikkate alındığında, İran'la ticari ilişkilerimizdeki bu gelişme önümüzdeki dönemde sınır illerimizin kalkınmasına önemli katkı sağlayacaktır.

Güvenlik işbirliği İran'la ilişkilerimizin bir diğer önemli boyutunu teşkil etmektedir. Terörle mücadele ve sınır güvenliği alanlarında güvenlik makamlarımız arasında tesis edilen mekanizmalar tatmin edici seviyede işlemektedir. Gerek Sayın Dışişleri Bakanımızın Temmuz ayında İran'ı ziyaretinde, gerek İran Dışişleri Bakanı Ali Ekber Salihî'nin Ekim ayında ülkemizi ziyaretinde bu konu ele alınmıştır. Söz konusu ziyaretler sırasında terörle mücadele konusunda her iki tarafta da işbirliğini güçlendirme yönünde ortak kararlık bulunduğu görülmüştür.

Son dönemde ilişkilerimizde ortaya çıkan bir konu, ülkemizde konuşlandırılan NATO Füze Savunması Erken Uyarı radarı hakkında bazı İranlı yetkililerin tehditkâr beyanlarıdır. Söz konusu radar konusunda endişe belirten İran makamlarına bu konuşlandırmanın balistik füzelere karşı NATO ortak güvenlik sisteminin bir parçasını teşkil ettiği, sistemin saldırı değil, tümüyle savunma amaçlı bir sistem olduğu, ayrıca ilgili NATO belgelerinde İran dâhil hiçbir ülkenin hedef alınmadığı müteaddit defalar anlatılmıştır. Buna rağmen, Türkiye'ye yönelik tehditkâr beyanlarda bulunulmasının kabul edilebilir olmadığı ilgili üst düzey İran makamlarının dikkatine getirilmiştir. İran makamları cevaben, bahse konu beyanların İran'ın konu hakkındaki resmi görüşünü yansıtmadığını ve böylesi bir durumun tekrar etmemesi için gereğini yapacaklarını ifade etmişlerdir.

Öte yandan, İran'ın nükleer programının uluslararası toplum bakımından endişe yarattığı bilinmekte ve gelişmeler yakından takip edilmektedir. Bu konudaki tutumumuz açıktır. Barışçı ve sivil amaçlı nükleer teknolojinin geliştirilmesi, ülkelerin egemenlik hakkıdır. Bu itibarla komşumuz İran'ın da nükleer enerjiden barışçı amaçlarla yararlanma hakkı bulunmaktadır. Ancak, bu hakkın kullanımının temel şartı, Nükleer Silahların Yayılmasının Önlenmesi Antlaşması'ndan (NSYÖA) kaynaklanan yükümlülüklerle tümüyle riayet edilmesi ve Uluslararası Atom Enerjisi Ajansı'yla (UAEA) tam işbirliğine gidilmesidir.

Öte yandan, İran ile P5+1 arasında 21-22 Ocak 2011 tarihlerinde düzenlenen İstanbul Toplantısı tarafların karşılıklı somut beklentilerini açıklıkla ortaya koymaları ve üzerinde uzlaşa sağlanamasa da somut birtakım fikirlerin ele alınabilmesi bakımından bir ilerleme teşkil etmiştir. Türkiye gerek İran'ı gerek P5+1'i diyalog, şeffaflık ve işbirliğine teşvik eden telkinlerini sürdürmektedir.

## GÜNEY KAFKASYA

**Genel:** Tarihi, kültürel ve insani bağlarımızın bulunduğu Güney Kafkasya'ya yönelik politikamız öncelikle bölgede barış, güvenlik ve istikrar ortamının yaratılmasını amaçlamaktadır. Ülkemiz böylece bölge ülkelerinin siyasi ve ekonomik istikrara sahip, barış ve işbirliği içinde yaşayan, çağdaş ve evrensel değerleri benimsemiş birer aktör haline dönüşmesini ve bu sayede bölge halklarının huzur içinde yaşayacakları bir refah ortamının oluşturulmasını arzu etmektedir. Doğu-batı ve kuzey-güney ekseninde stratejik enerji ve ulaştırma hatlarının kesiştiği noktada bulunan bu bölge ülkemizi Orta Asya'ya bağlayan bir köprü vazifesi görmesi bakımından da önem taşımaktadır.

Bu vizyon ışığında bölgedeki sorunların barışçı yollardan çözüme kavuşturularak bölgede tam bir normalizasyon sağlanması ülkemizin Güney Kafkasya politikasının ana parametrelerinden birini oluşturmaktadır. Bölgesel çatışmaların çözümü için oluşturulan uluslararası mekanizmalara da imkânlar ölçüsünde katkı sağlayan Türkiye, bölge ülkelerinin üyesi oldukları AGİT, Avrupa Konseyi ve Karadeniz Ekonomik İşbirliği Örgütü gibi uluslararası ve bölgesel örgütlerdeki konumlarını güçlendirmelerine, bölge ülkelerinin NATO ve AB'yle ilişkilerini geliştirmelerine de önem vermektedir.

**Azerbaycan:** Güney Kafkasya bölgesinde köklü insani, kültürel ve tarihi bağlara sahip olduğumuz Azerbaycan, ülkemiz dış politikasındaki öncelikli yerini her zaman muhafaza edecektir. Ülkelerimiz arasındaki özel ilişkiler aynı zamanda stratejik nitelik de taşımakta olup, Azerbaycan'la ilişkilerimizi egemen eşitlik ve içişlerine karışmama ilkeleri doğrultusunda yürütmekteyiz. 2011 yılında 20. bağımsızlık yıldönümünü aynı coşkuyla kutladığımız Azerbaycan'ın 2011 yılının Ekim ayında BM Güvenlik Konseyi geçici üyeliğine seçilmesi, bu ülkenin kısa sürede eriştiği uluslararası saygınlığa işaret etmekte ve bizleri de aynı ölçüde memnun etmektedir.

İki ülke arasındaki ilişkilerin özel niteliğinin sonucu olarak Türkiye, Azerbaycan'la her düzeyde ve konuda dayanışma ortamının yaratılmasına, karşılıklı yardımlaşmaya ve ortak çıkarların korunmasına çalışmaktadır. Bu kapsamda, Eylül 2010'da yapılan Ortak Açıklama'yla kurulan Türkiye-Azerbaycan Yüksek Düzeyli İşbirliği Konseyi'nin (YDSK) ilk toplantısı Sayın Başbakanımızın ve Azerbaycan Cumhurbaşkanı Sayın Aliyev'in eşbaşkanlıklarında 25 Ekim 2011 tarihinde her iki ülkeden çok sayıda Bakan'ın katılımıyla İzmir'de gerçekleştirilmiştir. Böylelikle iki ülke arasındaki işbirliğini bütün veçheleriyle ele alacak önemli bir siyasi diyalog mekanizmasına işlerlik kazandırılmıştır.

İki ülke arasında karşılıklı üst düzey temaslar da yoğun biçimde devam etmektedir. Sayın Başbakanımız 12 Haziran 2011 genel seçimlerinden sonra geleneksel hale geldiği üzere ilk seyahatini KKTC'yi takiben 27 Temmuz 2011 tarihinde Azerbaycan'a gerçekleştirmiştir. Bakan düzeyindeki karşılıklı ziyaretler de yıl boyunca devam etmiştir. Öte yandan Azerbaycan Milli Meclis Başkanı 2011 yılının Eylül ayında ülkemizi ziyaret etmiştir.

Azerbaycan'la vize muafiyeti anlaşması imzalanması yönünde girişimlerimiz ise en üst düzeyde sürdürülmekte olup, Azeri tarafının mutabakatını sağlayarak vatandaşlarımızın en kısa zamanda vizesiz seyahat imkânına kavuşturulması öngörülmektedir.

**Gürcistan:** Gürcistan'la ilişkilerimizdeki istikrarlı gelişme devam etmektedir. Gürcistan'ın Avrasya ulaşım ve enerji nakil hatları üzerinde, BTC petrol ve BTE doğalgaz

boru hatları ile BTK demiryolu projesi güzergâhı üzerinde bulunması, ilişkilerimize ayrı bir boyut kazandırmaktadır.

İki ülke arasındaki temaslar da yoğun şekilde devam etmektedir. Bu çerçevede, Gürcistan Dışişleri Bakanı Grigol Vaşadze'nin davetine icabetle Sayın Dışişleri Bakanımız 11-12 Şubat 2011 tarihlerinde Batum ve Tiflis'i ziyaret etmiştir. Sayın Başbakanımız da 31 Mayıs 2011 tarihinde Sarp sınır kapısının Gürcistan tarafındaki tesislerin açılışını Devlet Başkanı Saakaşvili'yle birlikte gerçekleştirmiştir. Bu tören vesilesiyle iki ülke vatandaşlarının kimlik kartlarıyla karşılıklı seyahat etmelerini sağlayacak bir anlaşma imzalanmıştır.

Diğer taraftan, "Gül Devrimi"nin ardından Gürcistan'da yaşanan ekonomik iyileşme ve yabancı yatırım ortamının iyileştirilmesi sonucunda ekonomik ve ticari ilişkilerimizde yaşanan gelişme de devam etmektedir. Halen Gürcistan'ın birinci ticaret ortağı olan Türkiye, ayrıca en büyük üçüncü yatırımcı ülke konumundadır. Öte yandan, Batum Havalimanı'nın Türkiye ve Gürcistan tarafından ortaklaşa işletilmesi, vatandaşlarımızın karşılıklı ziyaretlerinde 90 güne kadar vize muafiyeti bulunması, Serbest Ticaret Anlaşması'nın yürürlüğe girmesi ve Sarp Sınır Kapısı'nın "tek-pencere" modelinde işletilmesine yönelik çalışmalar, ikili ilişkilerimizin geldiği aşamayı göstermesi yönünden önemlidir.

Diğer taraftan, Ahıska Türklerinin Gürcistan'daki ata topraklarına dönüşleri konusu Gürcü makamlarıyla temaslarımızda gündeme getirilen önemli bir konu olmaya devam etmektedir. Geri dönecek Ahıska Türklerinin kesin sayısının belirlenmesini takiben, dönüş sonrasında gerek geri döneceklerin, gerek bu bölgede hâlihazırda yaşayan halkın istifade edebileceği kapsamlı projeler geliştirilmesine yönelik gayret gösterilmektedir.

**Ermenistan:** Ermenistan'la ülkemiz arasında normal ilişkilerin tesisi amacıyla başlatılan süreci, Bakanlığımızın bu bölgedeki sorunların çözümüne yönelik anlayışı doğrultusunda değerlendirilmektedir. Söz konusu süreç, sadece aynı coğrafyayı paylaştığımız bir komşu ülkeyle mevcut sorunlarımızı ortadan kaldırmayı amaçlayan dar bir vizyonun değil, Kafkasya'da sürdürülebilir bir barış ortamının yaratılmasını amaçlayan geniş bir vizyonun parçasıdır.

10 Ekim 2009 tarihinde Zürih'te imzalanan Protokoller, onay için Hükümetimizce TBMM'ye iletilmiştir. Ermenistan'da ise Şubat 2010 itibarıyla Ermenistan Meclisine sevk edilen Protokollerin onay süreci Cumhurbaşkanının 22 Nisan 2010 tarihli kararnamesi uyarınca durdurulmuş bulunmaktadır.

Gelinen aşamada Türkiye, normalleşme sürecinin ileriye taşınması yönündeki siyasi iradesini korumakla birlikte, bunun aynı zamanda Kafkasya'da kapsamlı barışa yönelik somut adımlar atılması halinde kalıcı ve sürdürülebilir olacağına inanmaktadır.

Bu nedenle, bölgede kalıcı barış ve istikrar ortamının yaratılması için Türkiye-Ermenistan ilişkilerindeki normalleşmenin yeterli olmayacağı ve bu çabalara paralel olarak Yukarı Karabağ sorununun çözümü için de somut adımların atılmasının gerektiği, Ermenistan'la başlatılan sürecin başından beri tüm üst düzey yetkililerimizce vurgulanan bir husus olmuştur.

## ORTA ASYA

**Genel:** Orta Asya Cumhuriyetleri, tarihi ve soy yakınlığımız ile kültür ve dil bağlarımızın yanısıra, ülkemizin Avrasya coğrafyasına yönelik dış politikası bakımından önem taşımaktadır. Bölge ülkelerinin bir yandan bağımsız, müreffeh, siyasi ve ekonomik istikrara sahip, kendi aralarında ve komşularıyla işbirliği içinde varlıklarını sürdürmelerini, diğer yandan uluslararası toplumla bütünleşmelerini ve evrensel demokratik değerleri benimsemelerini desteklemek, Orta Asya bölgesine yönelik politikamızın esasını oluşturmaktadır.

Nitekim, bağımsızlıklarını kazanmalarının ardından kardeş Cumhuriyetlerle pek çok alanda yakın ilişki ve işbirliği tesis edilmiştir. 2011 yılında yapılan karşılıklı üst düzey ziyaretler ilişkilerimizin daha da ileri götürülmesine olanak sağlamıştır. 2011 yılının Türk Cumhuriyetlerinin bağımsızlıklarını kazanmalarının 20. yıldönümü olması nedeniyle bu konuda daha da aktif bir tutum izlenmiş ve çeşitli kültürel ve bilimsel etkinlikler düzenlenmek suretiyle bu önemli yıldönümü birlikte kutlanmıştır.

Diğer yandan Türkiye, Orta Asya bölgesi ve Azerbaycan'la aramızdaki dostluk, kardeşlik ilişkilerini ve dayanışmayı güçlendirmesi bakımından Türk Dili Konuşan Ülkeler Devlet Başkanları Zirveler Sürecine özel önem atfetmektedir. Türkiye, Azerbaycan, Kazakistan ve Kırgızistan tarafından 3 Ekim 2009 tarihinde imzalanan Nahçıvan Anlaşması'yla kurulması kararlaştırılan ve Sekreteryası İstanbul'da yerleşik olan Türk Dili Konuşan Ülkeler İşbirliği Konseyi'nin Birinci Zirve Toplantısı "Ekonomik İşbirliği" temasıyla 20-21 Ekim 2011 tarihlerinde Almatı'da gerçekleştirilmiştir.

Bu sürece paralel olarak, 2008 yılında Türkiye, Azerbaycan, Kazakistan ve Kırgızistan tarafından imzalanan İstanbul Anlaşması'yla kurulan Türk Dili Konuşan Ülkeler Parlamenter Asamblesi'nin (TÜRKPA) ikinci toplantısı da 27-29 Nisan 2011 tarihlerinde Kazakistan'da yapılmıştır.

**Kazakistan:** Orta Asya ülkeleri içinde Kazakistan, ülkemizin bölgedeki en aktif siyasi ve ekonomik ortağı olup, ilişkilerimiz karşılıklı güçlü siyasi irade doğrultusunda istikrarlı bir seyir içinde gelişmektedir. Cumhurbaşkanı Nazarbayev'in 2009 yılında ülkemize yaptığı resmi ziyaret sırasında imzalanan Stratejik Ortaklık Anlaşması 2011 yılında yürürlüğe girmiştir. Öte yandan, Kazakistan'la ikili ticaret hacmimiz, 2010 yılında 3,2 milyar Dolar'a ulaşmıştır. Kazakistan iş adamlarımızın yatırım yaptığı ülkeler arasında ön sıralarda yer almaya devam etmektedir.

**Türkmenistan:** Ülkemizin Türkmenistan'la olan ilişkileri son dönemde üst düzey ziyaret ve toplantılarla memnuniyet verici bir ivme kazanmıştır. Bu çerçevede Türkmenistan'ın, bölgesel ve uluslararası planda dışa açılım politikası ve reform çabaları olumlu karşılanmaktadır. Türkmenistan'la başta NABUCCO projesi olmak üzere, enerji alanındaki işbirliği önem taşımaktadır. Diğer taraftan, ikili ekonomik ilişkilerimiz de gelişmekte ve çeşitlenmektedir.

**Kırgızistan:** Kırgızistan'la ilişki ve işbirliğimiz kardeşlik bağlarımıza yakışır şekilde olumlu bir seyir izlemektedir. Nitekim Kırgızistan'la kurduğumuz Yüksek Düzeyli Stratejik İşbirliği Konseyi'nin ilk toplantısı 26 Nisan 2011 tarihinde Ankara'da yapılmış ve birçok alanda somut işbirliği projeleri ele alınmıştır.

Türkiye, Kırgızistan'ın demokratik reformlarını ve buna paralel olarak ekonomik kalkınmasını sürdürmesini arzu etmektedir. Bu hedef doğrultusunda Kırgızistan'daki demokratik dönüşüm süreci ile siyasi ve ekonomik reformlara desteğimiz 2011 yılında da sürmüştür. Hazırlanan Eylem Planları çerçevesinde siyasi, ekonomik, diplomatik ve güvenlik alanlarında destek verilmiş, ayrıca, 30 milyon Dolar tutarında nakdi yardım, 15 milyon Dolar tutarında da kalkınma yardımı sağlanmıştır. Bunlara ilaveten, Kırgızistan'ın Eximbank kredilerinden kaynaklanan 51 milyon Dolar'lık borcunu silme kararı alınmıştır.

Öte yandan, 30 Ekim 2011 tarihinde gerçekleştirilen Cumhurbaşkanlığı seçimlerini Başbakan Almazbek Atambayev oyların % 63'ünü alarak ilk turda kazanmıştır. Sayın Cumhurbaşkanımız, 1 Aralık'ta gerçekleşen Cumhurbaşkanlığı devir-teslim törenine katılmak üzere, 30 Kasım-1 Aralık 2011 tarihlerinde Kırgızistan'ı ziyaret etmişlerdir.

**Özbekistan:** Özbekistan, coğrafi konumu, doğal kaynakları, nüfusu ve yetişmiş insan gücüyle Orta Asya'da önemli bir konuma sahiptir. Buna karşılık, Özbekistan'la ilişkilerimiz arzu edilen seviyede değildir. Dış politikamız doğrultusunda Özbekistan'la olan ilişkilere önem atfedilip yeni bir dönemin açılması konusunda çalışılmaktadır.

**Tacikistan:** Tacikistan'la ilişkilerimizin seviyesi ise memnuniyet vericidir. Türk Cumhuriyetleri ailesi içinde yer almamakla birlikte, Türkiye'ye yakınlık duyan Tacikistan, ülkemizle siyasi ilişkilerin geliştirilmesine önem atfetmekte ve Türk yatırımcılarını Tacikistan'a çekmeye gayret etmektedir. Afganistan menşeli terör odakları ve narkotik kaçakçılık gibi tehditlere de maruz kalan bu dost ülkenin istikrar ve refah arayışlarına katkıda bulunmaya devam edilecektir.

**Moğolistan:** Topraklarında ilk Türk Devletlerine ev sahipliği yapmış Moğolistan'la coğrafi uzaklığımıza rağmen, ortak tarih ve kültürel değerlere dayalı kardeşlik bağları çerçevesinde ilişki ve işbirliğimizin geliştirilmesi dış politika hedeflerimiz arasında yer almaktadır. Moğolistan'la tarihi mirasımıza sahip çıkma ve ekonomik ortaklığımızın ilerletilmesi yönünde çalışmalar yürütülmektedir.

## GÜNEY ASYA

**Afganistan:** Köklü siyasi, ekonomik ve kültürel bağlarımız bulunan Afganistan'da kalıcı barış ve istikrarın tesisine yönelik gayretlerin desteklenmesi dış politika gündemimizin üst sıralarında yer almaktadır.

Kasım 2006'da Kabil'e mücavir Vardak vilayetinde kurulan İl İmar Ekibimiz bünyesindeki Polis Eğitim Ekibi tarafından Aralık 2006- Eylül 2011 döneminde eğitim verilen Afgan polisi sayısı da 1017'dir. 5 Mart 2011 tarihinde imzalanan Mutabakat Muhtırasıyla, 500 Afgan polis memuruna Sivas Polis Meslek Yüksek Okulunda, NATO Afganistan Eğitim Misyonu ile Japonya'nın da mali desteğiyle, eğitim verilmesi kararlaştırılmış olup, ilk grubun eğitimine 16 Temmuz 2011 tarihinde başlanmıştır.

Türkiye, Afganistan'da, tarihindeki en kapsamlı kalkınma yardımı faaliyetlerinden birini yürütmektedir. Bu çerçevede, TİKA tarafından Afganistan'daki 34 vilayetin 27'sinde çeşitli projeler gerçekleştirilmiştir. Vardak İl İmar Ekibimiz bugüne kadar yaklaşık 40 milyon Dolar tutarında kalkınma projesi gerçekleştirmiş ve yerel ekonomiye 6 milyon Dolar katkı sağlamıştır. Temmuz 2010'da açılan Cevizcan İl İmar Ekibimiz de toplamı 25 milyon Dolar'a

balıĝ olan 51 faaliyet ve proje planlamış, bunlardan 15'ini Temmuz 2011 itibarıyla tamamlamıştır.

Türkiye-Afganistan-Pakistan Üçlü Zirve Süreci kapsamındaki altıncı Zirve 1 Kasım 2011 tarihinde İstanbul'da gerçekleştirilmiştir. Zirvede güvenlik işbirliğine odaklanılmış ve ortak bazı adımların atılması üzerinde mutabakat saĝlanmıřtır. Zirveye paralel olarak üç ülkenin en yüksek düzeyli askeri yetkilileri, İçişleri Bakanları ve istihbarat servisleri başkanları da toplantılar gerçekleştirmiştir.

Altıncı Üçlü Zirve toplantısının ardından, 2 Kasım 2011 tarihinde Afganistan için İstanbul Konferansı, Asya'nın Kalbinde Güvenlik ve İşbirliği temasıyla düzenlenmiştir. Konferansın sonucunda "Güvenli ve İstikrarlı bir Afganistan için Bölgesel Güvenlik ve İşbirliğine dair İstanbul Süreci" başlıklı belge kabul edilmiştir.

Güvenlik sorumluluklarının Afgan makamlarına geçiş sürecinin tamamlanacağı 2014 yılından sonra, uluslararası toplumun Afganistan'la devam ettireceği uzun vadeli dayanışmanın taahhüt edildiği 5 Aralık 2011 tarihinde Bonn'da gerçekleştirilen Uluslararası Afganistan Konferansı'nda da, katılımcılar tarafından İstanbul Süreci belgesine güçlü destek beyan edilmiştir.

**Pakistan:** Türkiye'nin dost ve kardeş Pakistan'la siyasi alandaki ilişkileri mükemmel düzeyde seyretmektedir. Pakistan Cumhurbaşkanı Zardari'nin 12-14 Nisan 2011 tarihlerinde ülkemizi ziyareti oldukça yararlı geçmiştir.

Ülkemiz, Pakistan'ın ekonomik ve diğer sorunlarını sistemli bir şekilde çözmeye yardımcı olmak ve bu ülkenin ihtiyaç duyduğu yardımların teminine matuf uluslararası iradeyi ilerletmek amacıyla 2008 yılında oluşturulan Demokratik Pakistan'ın Dostları Grubu Birinci Kurumsal Kapasite Geliştirme Çalıştayına Ankara'da 8-9 Eylül 2011 tarihlerinde ev sahipliği yapmıştır.

Öte yandan, Pakistan'da Ağustos-Eylül 2011'de yaşanan sel felaketinin ardından da Afet ve Acil Durum Yönetimi Başkanlığının (AFAD) koordinatörlüğünde Sağlık Bakanlığı ve Kızılay gerekli yardım çalışmalarını yürütmektedir. Yardımlarımızın toplam değer 2011 yılı Aralık ayı itibarıyla 560 bin Dolar'a ulaşmıştır.

**Hindistan:** Dünyada kilit önemde bir jeopolitik ve jeostratejik sıklet merkezi haline gelen Hindistan'la ilişkilerimiz, ülkemizin sergilediği aktif diş politika anlayışına da paralel olarak hızla gelişmektedir. Hindistan'la ikili ve bölgesel düzeyde işbirliği potansiyelini yaşama geçirmeye yönelik ortak siyasi irade son dönemlerde yapılan karşılıklı üst düzey ziyaretlerde ve bu çerçevede son olarak Hindistan Cumhurbaşkanı Yardımcısı ve Senato Başkanı Hamid Ansari'nin büyük bir işadamları heyetiyle 2011 yılı Ekim ayında ülkemize yaptığı ziyaret sırasında TESİD edilmiştir.

Ayrıca, resmi açılışı 16 Kasım 2011 tarihinde Ekonomi Bakanımız Sayın Zafer Çağlayan tarafından yapılan Mumbai Birinci Türk İhraç Ürünleri Sergisi'nin, iki ülke işadamlarına yeni iş olanakları sunması beklenmektedir. Öte yandan, ülkemizle Hindistan arasında bir Serbest Ticaret Anlaşması (STA) imzalanması amacıyla yürütölen müzakereler sonuçlanmak üzere.

**Bangladeş:** Kardeş ülke Bangladeş'le ilişkilerin her alanda daha da geliştirilmesi yönünde karşılıklı siyasi irade mevcuttur. Bangladeş Başbakanı Sheikh Hasina'nın 2012 yılının ilk çeyreğinde ülkemize gerçekleştirmesi öngörülen ziyaretin ikili ilişkileri daha da ileri taşıması beklenmektedir.

**Sri Lanka:** Bölgenin önemli ülkelerinden Sri Lanka'nın başkenti Kolombo'da Büyükelçilik açılması Bakanlar Kurulumuzca 10 Ekim 2011 tarihinde uygun bulunmuştur. Sri Lanka da ülkemizde Büyükelçilik açmaya karar vermiştir.

**Maldivler:** Maldivler'le özellikle ekonomi, eğitim ve savunma sanayi alanlarında işbirliği imkânlarının artırılması yönündeki çalışmalarımız sürmektedir.

**Nepal ve Butan:** 2008 yılında Cumhuriyet ilan eden ve tarihi bir dönüşümden geçmekte olan **Nepal**'la ilişkilerimiz de, ülkemizin insani nedenlerle anılan ülkeye yapmış olduğu mütevazı katkılarıyla daha da güçlenmiştir. Benzer şekilde, geçtiğimiz yıl yaşanan doğal afet nedeniyle **Butan**'a Hükümetimizce yapılan nakdi insani yardımın, diplomatik ilişkilerin en kısa sürede kurulmasını arzu ettiğimiz Butan'la ilişkilerimize olumlu yansımaları olmuştur.

**Güney Asya Bölgesel İşbirliği Örgütü (SAARC):** Bangladeş'in girişimiyle 1985 yılında kurulan ve merkezi Nepal'in başkenti Katmandu'da bulunan Güney Asya Bölgesel İşbirliği Örgütü SAARC'a gözlemci üyelik için resmi başvurumuz, 9-13 Mayıs 2011 tarihlerinde İstanbul'da düzenlenen BM En Az Gelişmiş Ülkeler 4. Konferansı marjında SAARC Dönem Başkanı Butan'a iletilmiştir.

SAARC'ın 10-11 Kasım 2011 tarihlerinde Maldivler'de yapılan 17. Zirvesi için Sayın Dışişleri Bakanımıza özel konuk sıfatıyla yapılan davet çerçevesinde, Bakanlığımızdan üst düzey bir temsilci Sayın Bakanımızı temsilen Zirve'ye katılmış ve görüşmelerde bulunmuştur.

## ASYA PASİFİK

Genel: Dünyanın üç büyük ekonomik faaliyet alanı olan ve dünyanın en büyük yirmi ekonomisinden beşini içinde bulunduran Doğu Asya ve Pasifik hâlihazırda dünya nüfusunun yaklaşık 1/3'ünü ve dünya ekonomisinin 1/4'ünden fazlasını temsil etmektedir. Bu özellikleriyle ekonomik ve siyasi açılardan uluslararası alanda önemli bir ağırlık merkezi haline gelen Doğu Asya ve Pasifik bölgesindeki ülkeler ve örgütlerle ilişkilerimizin geliştirilmesi, ihracat pazarlarımızın çeşitlendirilmesi ve ülkemize doğrudan yabancı yatırım çekilmesi yanında, siyasi pozisyonlarımıza destek sağlanması küresel konularda verimli bir işbirliği ortamının tesis edilmesi açılarından da dış politikamızın öncelikli hedefleri arasında yer almaktadır.

**Çin Halk Cumhuriyeti:** Küresel ölçekte siyasi ve ekonomik etkinliği hızla artmakta olan Çin Halk Cumhuriyeti'yle (ÇHC) işbirliğimizin her alanda geliştirilmesine yönelik gayretlerimize özel bir önem atfedilmektedir. Bu çerçevede, Ekim 2010'da stratejik düzeye taşınan işbirliğimiz, diplomatik ilişkilerimizin kuruluşunun 40. yıldönümü olan 2011 yılında karşılıklı üst düzey temas ve ziyaretlerle ivme kazanmıştır.

Çin, bugün Doğu Asya'daki en büyük ticaret ortağımızdır. Bu çerçevede 2011 yılının ilk sekiz ayında 16 milyar Dolar'ı aşan ikili ticaret hacmimizin 2020 yılında 100 milyar Dolar'a

çıkartılması hedefine yönelik olarak son iki yıl zarfında ÇHC ile ticari-ekonomik işbirliği, altyapı, ulaştırma, bilgi ve iletişim teknolojileri ve mali işbirliği alanlarında toplam 8 Mutabakat Zaptı ve Anlaşma imzalanmıştır. Öte yandan, ticaret hacmindeki mevcut Türkiye aleyhindeki açığın olabildiğince giderilmesi amacıyla, Türk inşaat sektörünün Çin'deki altyapı ihalelerinden pay almasının sağlanması, Çinli yatırımcıların ülkemizde doğrudan yatırım yapmaya yönlendirilmeleri, Türk ve Çin müteahhitlik firmalarının üçüncü ülkelerdeki ihalelere ortaklaşa katılmaları ve Türkiye'ye "Resmi Turist Güzergâhı" statüsü tanımış olan Çin'den turist akışının artırılması için gayretlerimiz sürdürülmektedir.

**Japonya:** Japonya'yla esasen çok iyi düzeyde seyreden köklü ilişkilerimiz, 2010 yılının "Türkiye'de Japon Yılı" olarak kutlanması ve Japonya'nın ülkemizdeki bazı altyapı projeleri ile Sinop'ta nükleer santral inşa edilmesine gösterdiği ilgiye paralel olarak ivme kazanmıştır.

2011 yılında ülkenin Kuzeydoğu bölgesinde yaşanan deprem ve tsunami felaketi ile bunu izleyen Fukuşima'daki nükleer santral krizi nedeniyle üst düzey ziyaretlerde belirgin bir duraklama gözlenmiş olmakla birlikte, ikili işbirliğimizin, artarak devamı yönünde kuvvetli bir ortak irade mevcuttur. Son olarak Başbakan Yardımcısı Sayın Ali Babacan'ın 4-7 Aralık 2011 tarihlerinde Japonya'yı ziyareti bu iradenin somut bir göstergesini teşkil etmiştir.

**Güney Kore:** Güney Kore'yle aramızda mevcut tarihi ve özel nitelikli dostluğun, ikili ilişkilerimizin tüm alanlarına yansıtılması, bu ülkeye ihracatımızın artırılması ve aleyhimize gelişen ticaret açığının Kore yatırımlarının ülkemize cezbedilmesi suretiyle dengelenmesi, öncelikli hedeflerimizi oluşturmaktadır. Güney Kore'yle ekonomik ve ticari ilişkilerimiz müzakereleri süren Serbest Ticaret Anlaşması'nın (STA) sonuçlandırılması ve iki ülke Dışişleri Bakanlıkları arasındaki Ortak Eylem Planı'nın yürürlüğe girmesiyle birlikte yeni ve daha güçlü bir zemine oturacaktır.

**Endonezya:** Güneydoğu Asya'daki en önemli aktörlerden biri olan Endonezya'yla ilişkilerimiz son dönemde hız ve derinlik kazanmıştır. Sayın Cumhurbaşkanımız, 4-6 Nisan 2011 tarihlerinde Endonezya'yı ziyaret etmişlerdir. Ziyaret vesilesiyle iki ülke arasındaki ilişkilerin stratejik işbirliği seviyesine yükseltilmesine ilişkin bir Ortak Bildirge kabul edilmiştir.

**Malezya:** Bölgenin bir diğer önemli ülkesi olan Malezya'nın Başbakanı Najib Tun Abdul Razak'ın 21-22 Şubat 2011 tarihlerinde ülkemizi ziyareti, ikili ilişkilere ivme kazandırmış, ayrıca, Malezya'dan ülkemize Başbakan düzeyinde 28 yıl aradan sonra gerçekleştirilen ilk ziyaret olması bakımından önem taşımıştır.

**Avustralya ve Yeni Zelanda:** 2011 yılında düzenlenen Çanakkale Kara Savaşlarını Anma Törenlerine Avustralya Senato Başkanı John Hogg ve Muharip Gaziler Bakanı Warren Snowdon ile Yeni Zelanda Dışişleri Bakanı Murray McCully iştirak etmişlerdir. Öte yandan, özellikle Avustralya'yla işbirliğinin yeni bir vizyonla çeşitlendirilmesi yönündeki ortak irade çerçevesinde, Dışişleri Bakanı Kevin Rudd'ın ülkemizi 1 Şubat 2011 tarihinde, Çanakkale Kara Savaşları'nı Anma Törenleri kapsamı dışında ziyareti ayrı bir önem taşımıştır. Ziyaret vesilesiyle Dışişleri Bakanlıklarımız arasında bir Ortak Eylem Planı imzalanmıştır.

**ASEAN ve PAF Ülkeleriyle İlişkiler:** Güneydoğu Asya Uluslar Birliği (ASEAN) ülkeleri Brunei, Filipinler, Kamboçya, Laos, Myanmar, Singapur, Tayland ve Vietnam'ın



yanısıra, Pasifik Ada Devletleri'yle de ikili ilişkilerimiz sorunsuz seyretmektedir. 2011 yılı içinde bölge ülkeleriyle karşılıklı temas ve ziyaretler sürdürülmüş, Myanmar'da Büyükelçilik açma kararı alınmış, Singapur ise ülkemizde Büyükelçilik açma niyetini bildirmiştir. Ayrıca, Tayland eski Dışişleri Bakanı Kasit Piromya 22-25 Aralık 2010 tarihlerinde ülkemizi ziyaret etmiş, 2011 Mayıs ayında İstanbul'da düzenlenen BM 4. En Az Gelişmiş Ülkeler Konferansı'na katılan Tuvalu Başbakanı Willy Telavi Sayın Cumhurbaşkanımız tarafından kabul edilmiştir. Keza Sayın Dışişleri Bakanımız da Doğu Timor Dışişleri Bakanı Zacarias Albano da Costa ile ikili bir görüşme gerçekleştirmiştir.

ASEAN'a üye ülkeler, 2015 yılı itibariyle ASEAN Topluluğunu kurarak bölgede Avrupa Birliği'ne benzer bir yapı oluşturmayı hedeflemektedir. Bu çerçevede, ASEAN/TAC'a taraf olan ülkemizin gerek ASEAN'la kurumsal gerek üye ülkelerle ikili ilişkilerinin her alanda güçlendirilmesi için çalışmalar sürdürülmektedir.

Türkiye, bölgenin bir diğer önemli örgütü olan **Pasifik Adaları Forumu'nun (PAF)** da Kalkınma Ortağı'dır ve son olarak Temmuz 2011'de Fiji'de gerçekleştirilen PAF Kalkınma Ortakları Toplantısı'na katılmıştır. Nihai hedefimiz, Örgüt'ün Forum Sonrası Diyalog Ortağı olmaktır.

## AFRİKA

Ülkemiz, çok boyutlu dış politika vizyonumuzun bir gereği olarak, Afrika ülkeleriyle siyasi, ekonomik, ticari ve kültürel alanlarda ilişkilerin ve işbirliğinin geliştirilmesi yönünde kaydadeğer çaba sarfetmektedir.

Bu çerçevede, 2008 yılının Ağustos ayında İstanbul'da düzenlediğimiz "Türkiye-Afrika İşbirliği Zirvesi"nde üzerinde mutabakat sağlanan izleme mekanizması kapsamında, 16 Aralık 2011 tarihinde İstanbul'da, ilk Zirve'den bu yana gerçekleştirilen çalışmaları gözden geçirmek ve 2013 yılında bir Afrika ülkesinde düzenlenecek II. Türkiye-Afrika İşbirliği Zirvesi'nin hazırlıkları dâhil önümüzdeki dönemde yapılacak çalışmalara yön vermek üzere "Birinci Türkiye-Afrika Ortaklığı Bakanlar Düzeyinde Gözden Geçirme Konferansı" tertiplenmiştir.

Mevcut çabalarımıza paralel olarak, Afrika stratejimizin uygulanmasında önemli rol üstlenecek yeni Büyükelçiliklerimizin açılması çalışmaları da sürdürülmektedir. Kıta'da Mayıs 2009'da 7'si Sahranın Güneyinde olmak üzere toplam 12 Büyükelçiliğimiz mevcutken, son olarak Mogadişu, Somali (Kasım 2011) ve Banjul, Gambiya (Aralık 2011) Büyükelçiliklerimizin faaliyete geçirilmesi, ayrıca, Juba Başkonsolosluğumuzun ahiren Büyükelçiliğe dönüştürülmesiyle birlikte Kıta'da mevcut Büyükelçiliklerimizin sayısı 27'ye yükselmiştir. 2012 yılında Afrika'daki Büyükelçilik sayımızın 33'e çıkarılması öngörülmektedir.

Kıta ülkeleri de bu çabalarımızı karşılıksız bırakmamıştır. Nitekim son olarak 2011 yılı Eylül ayında faaliyete geçen Kongo Demokratik Cumhuriyeti Ankara Büyükelçiliği ile 9'u Sahranın Güneyindeki Afrika ülkelerine ait olmak üzere ülkemizdeki Afrika Kıtası Büyükelçiliklerinin sayısı 14'e yükselmiştir. Keza, Angola Büyükelçiliğinin faaliyete geçmesine yönelik çalışmalarda da 2011 yılında sona doğru gelinmiştir. 10 Kıta ülkesi daha ülkemizde Büyükelçilik açma kararlarını bildirmişlerdir.

Bilindiği üzere, Afrika'ya açılım politikamızda ön plana çıkan unsurlardan biri de giderek sıklaşan karşılıklı üst düzey ziyaretlerdir. 2011 yılı içerisinde ikili resmi ziyaretler kapsamında; Sayın Cumhurbaşkanımız Gana (23-24 Mart 2011) ve Gabon'u (24-25 Mart 2011); Sayın Başbakanımız Somali (19 Ağustos 2011) ve Güney Afrika Cumhuriyeti'ni (3-5 Ekim 2011); Sayın Dışişleri Bakanımız da Güney Afrika Cumhuriyeti (19-21 Ağustos 2011) ve Etiyopya'yı (22 Ağustos 2011) ziyaret etmişlerdir.

Buna karşılık; Nijerya Cumhurbaşkanı Goodluck Ebele Jonathan (2-3 Şubat 2011), Zanzibar Cumhurbaşkanı Dr. Mohamed Ali Shein (28 Nisan-2 Mayıs 2011), Gana Dışişleri ve Bölgesel Entegrasyon Bakanı Alhaji Mohammmd Mumuni (4 Ağustos 2011) ve Kenya Parlamento Başkanı (27 Şubat-3 Mart 2011) ülkemize ziyarette bulunmuşlardır.

Öte yandan, Somali Cumhurbaşkanı Sharif Sheikh Ahmed, beraberinde geniş bir heyetle birlikte İslam İşbirliği Teşkilatı Ekonomik ve Ticari İşbirliği Daimi Komitesi'nin (İSEDAK) 27. Toplantısına katılmak üzere 19-21 Ekim 2011 tarihlerinde ülkemize bir ziyarette bulunmuş olup, ziyaret sırasında Sayın Cumhurbaşkanımızla bir görüşme gerçekleştirmişlerdir.

9-13 Mayıs 2011 tarihlerinde İstanbul'da düzenlenen BM IV. En Az Gelişmiş Ülkeler (EAGÜ) Konferansı sırasında ise Sayın Cumhurbaşkanımız, Sayın Başbakanımız ve Sayın Dışişleri Bakanımız tarafından Sahra'nın Güneyindeki Afrika (SAGA) ülkelerinden muhataplarıyla toplam 27 ikili görüşme yapılmıştır.

Ayrıca, Devlet Bakanı Sayın Mehmet Aydın, 30 Haziran-1 Temmuz 2011 tarihlerinde Ekvator Ginesi'nde düzenlenen 17. Afrika Birliği Zirvesi'ne katılarak Afrikalı liderlere ülkemizin Afrika'ya katkılarını aktarmıştır.

Kalkınma Bakanı Sayın Cevdet Yılmaz da, Güney Sudan'ın bağımsızlık törenlerine katılmak ve Sayın Cumhurbaşkanımızın ülkemizin Güney Sudan'ı tanıdığına dair resmi mektubunu tevdi etmek üzere 9 Temmuz 2011 tarihinde Juba'ya gitmiştir.

Öte yandan, ikili ve bölgesel siyasi ve ekonomik ilişkilerimizin yanısıra, Afrika'nın insani kalkınmasına katkıda bulunmaya yönelik faaliyetlerimiz de arttırılarak sürdürülmektedir.

Nitekim ülkemiz, Somali'de yaşanan insanlık dramının sona erdirilmesi için elinden gelen çabayı göstermekte bu ülkeye bir yandan ikili düzeyde yardım sağlarken, diğer yandan uluslararası toplumu harekete geçirmek için yoğun çaba sarfetmektedir. Bu bağlamda, Türkiye'de başlatılan yardım kampanyasında 2011 yılının sonunda yaklaşık 500 milyon TL nakdi, 50 milyon TL aynı yardım toplanmıştır. 17 Ağustos 2011 tarihinde İstanbul'da ülkemizin ev sahipliğinde düzenlenen İslam İşbirliği Teşkilatı (İİT) Bakanlar düzeyinde İcra Komitesi Acil Toplantısında ise 350 milyon Dolar taahhüt sağlanmıştır.

Bunun yanısıra, özellikle Sayın Başbakanımızın Sayın Dışişleri Bakanımız dâhil olmak üzere birçok Sayın Bakanımızın da yer aldığı geniş bir heyetle 2011 yılı Ağustos ayında Mogadişu'yu ziyaret etmesi ve bunu takiben Eylül ayında BM Genel Kurulu'nda yaptığı konuşmanın önemli bir bölümünü Somali'deki duruma ayırarak izlenim ve gözlemlerini uluslararası toplumla paylaşması, ülkemizi Somali'ye yönelik çabalar bakımından öncü bir konuma getirmiştir.

Ülkemiz ayrıca, Türk İşbirliği ve Kalkınma İdaresi Başkanlığı (TİKA) vasıtasıyla Afrika ülkelerinin kalkınmasına ve ilişkilerimizin geliştirilmesine katkıda bulunmaya devam etmektedir. Bu kapsamda 2011 yılında, TİKA'nın Addis Ababa (Etiyopya), Hartum (Sudan) ve Dakar'daki (Senegal) Program Koordinasyon Ofislerine ilaveten, Mogadişu (Somali) ve Trablus'ta (Libya) irtibat ofisleri faaliyete geçirilmiştir. TİKA 37 Afrika ülkesinde özellikle sağlık, tarım ve eğitim alanlarında hizmet vermektedir.

## LATİN AMERİKA VE KARAYİPLER

Çok boyutlu dış politika vizyonumuz çerçevesinde son dönemde hız verdiğimiz Latin Amerika ve Karayip (LAK) ülkelere yönelik açılım politikamız da meyvelerini vermeye başlamıştır.

Bölgede bir ilk olarak Şili'yle imzaladığımız Serbest Ticaret Anlaşması (STA) Mart 2011'de yürürlüğe girmiştir. Ekvator ve Kolombiya'yla da STA müzakerelerine başlanmıştır.

LAK bölgesiyle ticaretimiz, 1999 yılında 830 milyon Dolar iken, 2011 yılında 6 milyar Dolar'ı aşmıştır.

Ekonomik ve ticari ilişkilerdeki gelişmeye paralel olarak LAK bölgesiyle artan sayıda karşılıklı üst düzey ziyaret gerçekleştirilmektedir. 2011 yılında ülkemizde Arjantin, Brezilya ve Kolombiya Devlet Başkanları ağırlandı, Dışişleri Bakanı seviyesi dâhil, çeşitli düzeylerde sekiz önde gelen Latin Amerika ülkesiyle siyasi istişareler gerçekleştirilmiştir.

Aynı şekilde Latin Amerika ülkeleri de, Türkiye'ye attıkları önem çerçevesinde ülkemizde yeni temsilcilikler açmaktadır. Peru ve Ekvator'un yanısıra, Kolombiya da 2011 yılında ülkemizde Büyükelçilik açmış, böylece ülkemizdeki Latin Amerika Büyükelçiliklerinin sayısı dokuza ulaşmıştır. Ayrıca, Arjantin ve Brezilya 2010 yılında İstanbul'da birer Başkonsolosluk, Şili ve Kolombiya da 2011 yılında yine İstanbul'da ticaret ofisi açmışlardır.

İlişkilerimizin özel bir kulvarda ilerlediği Brezilya'yla Mayıs 2010'da imzalanan "Stratejik Ortaklık Eylem Planı" çerçevesinde çok yönlü işbirliğimiz sürdürülmektedir.

Bölge ülkeleriyle askeri ve savunma sanayii alanındaki ilişkilerimiz de gelişme göstermektedir. Brezilya ve Şili'yle askeri alanda Çerçeve İşbirliği Anlaşmaları imzalanmış olup, Kolombiya ve Peru'yla Çerçeve İşbirliği Anlaşması müzakereleri sürmektedir. Bu çabalara paralel olarak, Santiyago ve Brezilya'da Askeri Ataşeliklerimiz açılmıştır.

Özetle, bölgedeki belli başlı ülkelerle ilişkilerimizin hukuki altyapısının oluşturulması sürecinde son yıllarda önemli aşamalar kaydedilmiştir. Nitekim, sadece geçtiğimiz yıl bölge ülkeleriyle ekonomik ve ticari işbirliğinden adli yardımlaşmaya uzanan çeşitli alanları kapsayan 13 anlaşma akdedilmiştir.

Diğer taraftan, geçen yıl Güney Ortak Pazarı MERCOSUR'la Siyasi Diyalog ve İşbirliği mekanizması tesisine yönelik Mutabakat Zaptı imzalayan ülkemiz bu yıl benzer şekilde, Karayip Topluluğu CARICOM'la "Danışma ve İşbirliği Mekanizması Tesis Edilmesine Dair Mutabakat Muhtırası" imzalamıştır.

## BİRLEŞMİŞ MİLLETLER VE ULUSLARARASI SİYASİ KURULUŞLAR

Birleşmiş Milletler (BM): Uluslararası politikada meydana gelen köklü değişikliklere ve nitelik değiştiren sorunlara rağmen Birleşmiş Milletler uluslararası barış, istikrar ve güvenliğin sağlanmasında hayati ve vazgeçilmez bir rol oynamayı sürdürmektedir. Birleşmiş Milletlerin bu konumunu muhafaza etmesi ve değişen dünya koşullarına ayak uydurabilmesi amacıyla devam eden reform çalışmaları bu anlayışla yakından izlenmekte, desteklenmekte ve sürece katkıda bulunmaktadır.

BM'nin kurucu üyelerinden biri olan Türkiye, BM gündemindeki tüm konularda yapıcı bir rol oynama ve BM ve diğer ilgili uluslararası kuruluşlarda aktif görev ve sorumluluklar üstlenme gayretinde olmuştur.

Ülkemizin yaklaşık 50 yıllık bir aradan sonra 2009-2010 dönemi için seçildiği BM Güvenlik Konseyi (BMGK) geçici üyeliği sırasında edindiğimiz tecrübe ve gösterdiğimiz etkin performans ışığında ülkemiz, uluslararası barış, güvenlik, istikrar ve refaha katkılarını arttırmak, ayrıca, insan hakları, demokrasi ve hukukun üstünlüğü gibi temel ilke ve değerlerin güçlendirilmesine yönelik çalışmalarını daha da ilerletmek azim ve kararlılığıyla bu defa 2015-2016 dönemi için BM Güvenlik Konseyi geçici üyeliğine yeniden aday olduğunu açıklamıştır.

Diğer taraftan, ülkemizin güvenlik ve istikrara BM zemininde aktif katkı sağlama çabaları bağlamında öne çıkan bir diğer örnek, geçen sene Finlandiya'yla birlikte başlattığımız "Barış için Arabuluculuk" girişimidir. Bu çabalarımız sonucu hazırlanan anlaşmazlıkların barışçı çözümünde arabuluculuğun rolünün güçlendirilmesine ilişkin bir karar tasarısı 22 Haziran 2011 tarihinde BM Genel Kurulunda oybirliğiyle kabul edilmiştir. Bu, arabuluculuk konusunda BM Genel Kurulunda kabul edilen ilk karar olması bakımından önem taşımaktadır. 20 Eylül 2011 tarihinde New York'ta ev sahipliğini Sayın Dışişleri Bakanımızın yaptığı Arabuluculuk Dostlar Grubu'nun Bakanlar düzeyindeki ikinci toplantısında, girişim bünyesinde önümüzdeki dönemde atılacak adımlar belirlenmiştir.

Mayıs 2011'de İstanbul'da ev sahipliği yaptığımız BM 4. En Az Gelişmiş Ülkeler Zirvesi de, Türkiye'nin küresel sorunlara artan duyarlılığının somut bir yansıması olmuştur.

Ülkemiz, BM barışı koruma/destekleme harekâtlarına da güçlü şekilde iştirak etmektedir. 30 Eylül 2011 itibarıyla dünyanın çeşitli yerlerine konuşlandırılmış 10 BM barış operasyonuna ülkemiz 357 askeri personel ve 140 sivil polisle katkıda bulunmaktadır. Türkiye, toplam katkı açısından 193 ülke arasında 33. sivil polis katkısı bakımından ise 22. sırada yer almaktadır.

Medeniyetler İttifakı: Türkiye ve İspanya'nın ortak sunuculuğunda başlatılan ve bir BM girişimi haline gelen Medeniyetler İttifakı'nın Dostlar Grubu hâlihazırda 130'a yakın ülke ve uluslararası örgütü bünyesinde barındırmaktadır. Dostlar Grubu üyeleri, İttifakın ilke ve hedeflerinin hayata geçirilmesine yönelik planlar hazırlamaya ve uygulamaya koymaya teşvik edilmektedirler.

Bu çerçevede hazırlanan Latin Amerika için bir Bölgesel Strateji geliştirilmesine ilişkin çalışmalar, Aralık 2010 ve Mart 2011'de Lima'da yapılan Odak Noktaları toplantılarıyla başlatılmıştır.

Şu ana kadar üç defa yapılan Medeniyetler İttifakı toplantılarının dördüncüsü 11-13 Aralık 2011 tarihlerinde Katar'da düzenlenmiştir. Artık tam anlamıyla küresel bir nitelik kazanan Forum'da İttifak ile BM Binyıl Kalkınma Hedefleri arasında yakın bir bağ kurulması hedeflenmektedir.

## NATO

NATO, uluslararası güvenlik ve savunma politikamızın temel taşı olma özelliğini sürdürmektedir. Ülkemiz, uluslararası barışın sağlanması ve korunmasına verdiği önem muvacehesinde, NATO'nun gerek askeri gerek siyasi etkinliğinin muhafazası için her türlü çabayı sarfetmektedir. Avrupa-Atlantik bölgesi ve ötesinde istikrar ve barışın temini amacıyla üç kıtada misyon ve operasyonlar yürüten İttifak ayrıca, Kafkaslar, Orta Asya, Doğu Avrupa, Orta Doğu ve Akdeniz bölgelerinde kurduğu ortaklık ilişkileri vasıtasıyla da uluslararası güvenlik ve istikrara önemli katkılar sağlamaktadır.

NATO'nun geleceğine yön verecek yeni Stratejik Konsept belgesi 2010 Kasım ayında Lizbon'da gerçekleştirilen NATO Devlet ve Hükümet Başkanları Zirvesi'nde kabul edilmiştir. Ülkemiz bu belge temelinde İttifak bünyesinde sürdürülen çalışmalara aktif katkıda bulunmaktadır.

Lizbon Zirvesi'nde ayrıca, müttefik ülke halklarının, topraklarının ve birliklerinin korunmasına yönelik olarak bir NATO füze savunma sistemi geliştirilmesi kararı alınmıştır. Bu sistem, İttifakın mevcut imkânları temelinde ve Müttefiklerin katkılarıyla inşa edilmiş olup, tamamen savunma amaçlıdır. Sistemin herhangi bir ülkeye karşı kullanılması hedeflenmemektedir. Anılan NATO füze savunma mimarisi kapsamında Kürecik'te bir erken uyarı radarı konuşlandırılmıştır. Türkiye'nin bu unsura ev sahipliği yapması NATO'nun savunma kapasitesini ve daha da önemlisi kendi ulusal savunma sistemini güçlendirecektir. Bu sisteme iştirak edilmesi küresel balistik füze tehdidinin önlenmesi amacıyla füze savunması yeteneğinin geliştirilmesi ve caydırıcılığın kuvvetlendirilmesi yönünde bir Müttefik olarak ortaya koyduğumuz iradeyle de uyumludur.

Türkiye NATO ile AB arasındaki stratejik işbirliğini ve ayrıca AB'nin Ortak Güvenlik ve Savunma Politikasını (OGSP) desteklemektedir. Ülkemizin bu yaklaşımı NATO üyeliğinin, AB üyeliği adaylığının ve bunun da ötesinde uluslararası barış ve istikrarı pekiştirme yanlısı politikasının doğal bir sonucudur. Bu çerçevede Türkiye, bu işbirliğine rehber olacak ilkelerin karşılıklı destek, tamamlayıcılık ve şeffaflık olması gerektiği kanaatinde ve iki örgüt arasındaki işbirliğinin 2002-2003 yıllarında NATO ile AB arasında mutabık kalınan çerçeveye anlaşmaya uygun olarak geliştirilmesi çabalarına iştirak etmektedir.

Ancak, AB OGSP'ye daha etkin dahilimiz konusunda ülkemize vermiş olduğu taahhütleri gereğince yerine getirememektedir. NATO-AB işbirliği bağlamında karşılaştığımız engellemelere karşın ülkemizin OGSP'ye katılımı, gerek Avrupalı bir NATO Müttefikliği, gerek AB'ne katılım sürecinde olan aday ülke sıfatımızla ulusal güvenlik siyasamızın bir gereği olarak görülmektedir. Bu çerçevede bilhassa yakın çevremizdeki OGSP misyonlarına katkımız devam etmektedir. Türkiye hâlihazırda Bosna-Hersek'teki Althea operasyonuna 276 personelle en fazla katkı sağlayan ülkeler arasında ikinci, AB üyesi olmayan ülkeler arasında ise birinci sıradadır. Kosova'daki EULEX misyonuna 86, Bosna Hersek'teki polis misyonuna da (EUPM) 4 personelle katılmaktadır.

Ancak, OGSP'ye katkı konusunu sadece personel katkısı olarak görmemek gerekmektedir. Bu bağlamda, ülkemizin özellikle yakın coğrafyasındaki gelişmelere ilişkin olarak OGSP'ye verdiği siyasi destek büyük önem taşımaktadır.

Türkiye, İttifakın genişlemesinin Avrupa-Atlantik alanının bütününde güvenlik ve istikrarın daha da pekişmesine katkıda bulunduğuna inanmakta ve NATO'nun "açık kapı" politikasını başından beri desteklemektedir. Gerekli yükümlülükleri yerine getirdiği Bükreş Zirvesi'nde teyit edilmiş olan Makedonya'nın da Yunanistan'la arasındaki ikili sorunu bir an önce çözümlenerek en kısa zamanda NATO'ya üye olması Balkanlar'da barış ve istikrarın kalıcı şekilde tesisi bakımından önem taşımaktadır. Bu çerçevede, Uluslararası Adalet Divanı'nın, Makedonya'nın Yunanistan aleyhine açtığı davaya ilişkin olarak Makedonya lehine 5 Aralık 2011 tarihinde açıkladığı kararı önemli bir gelişmedir.

Öte yandan, Saraybosna Büyükelçiliğimizin 2011-2012 dönemi için B-H'de NATO Temas Noktası Büyükelçiliği görevini üstlenmiş olması ülkemizin bu konudaki çabalarının yoğunlaştırılmasına imkân sağlayacaktır.

## **KARADENİZ'DE DENİZ GÜVENLİĞİ**

Karadeniz'in stratejik önemi, işbirliği yoluyla bölgesel istikrarın güçlendirilmesini zorunlu kılmaktadır.

Ülkemizin öncülüğünde oluşturulan ve 8 Nisan 2011 tarihinde kuruluşunun 10. yıldönümünü İstanbul'da bir dizi etkinlikle kutlayan Karadeniz Deniz İşbirliği Görev Grubu (BLACKSEAFOR) aradan geçen 10 yıl zarfında tüm sahil devletlerinin deniz kuvvetleri arasında çok taraflı işbirliğinin geliştirilmesinde etkin rol oynamıştır. Şüpheli gemilerin izlenmesi amacıyla yine ülkemiz tarafından yaşama geçirilen "Karadeniz Uyumu Harekâtı"nın uygulama alanı da Rusya Federasyonu, Ukrayna ve son olarak geçtiğimiz yıl Romanya'yla ikili düzeyde akdedilen anlaşmalarla geliştirilmiştir.

Ülkemiz Karadeniz'de deniz güvenliğinin güçlendirilmesi amacıyla sözkonusu işbirliği mekanizmalarından etkin biçimde istifade edilmesi yönündeki gayretlerini sürdürmektedir.

## **AVRUPA KONSEYİ VE İNSAN HAKLARI**

İnsan haklarının korunması ile demokrasi ve hukukun üstünlüğünün ülkemizde ve dünyada geliştirilmesi devlet politikamızın öncelikli hedefleri arasında yer almaktadır. Vatandaşlarımızın demokratik istek ve beklentilerine daha etkin biçimde yanıt vermeyi amaçlayan reform sürecimizden de aldığımız güçle, insan hakları alanındaki uluslararası örgüt ve mekanizmalar bünyesindeki yapıcı ve diyalogu teşvik eden faaliyetlerimiz 2011 yılında artarak devam etmiştir.

Bu çerçevede ülkemiz, Belarus ve Kosova hariç, kapsadığı coğrafi alan bakımından pan-Avrupa niteliğine sahip yegâne örgüt olan Avrupa Konseyi'nin (AK) yürütme organı niteliğine sahip Bakanlar Komitesi'nin Dönem Başkanlığını 10 Kasım 2010 - 11 Mayıs 2011 tarihleri arasında üstlenmiştir. Dönem Başkanlığımızın yanı sıra, danışma organı niteliğindeki Avrupa Konseyi Parlamenter Meclisi'nin (AKPM) Başkanlığını da bir Türk milletvekilinin, Sayın Mevlüt Çavuşoğlu'nun, yürütüyor olması ülkemizin örgüt içindeki görünürliğini daha da arttırmıştır.

Dönem Başkanlığımız boyunca örgüt içindeki reform çalışmalarına destek verilmiş; Avrupa İnsan Hakları Mahkemesi'nin (AİHM) uzun vadede etkinliğinin sağlanmasına yönelik çalışmalara ivme kazandırılmış; denetim mekanizmalarının rolü ön plana çıkartılmış; AB'nin Avrupa İnsan Hakları Sözleşmesi'ne taraf olması sürecinde yapıcı ve teşvik edici tutum sergilenmiş; ayrıca, Avrupa'da yükselişe geçen hoşgörüsüzlük, dışlama, ayrımcılık, aşırıcılık gibi olumsuz eğilimlerle mücadelede AK'nin oynayabileceği rol üzerinde durulmuştur.

Keza, Kadına Karşı Şiddet ve Aile İçi Şiddetle Mücadele ve Önlenmesi Sözleşmesi'nin hazırlanması ve kabulü, ülkemizin AK Bakanlar Komitesi Dönem Başkanlığı'nın en önemli başarılarından birini teşkil etmiştir. Türkiye, Sözleşmeyi imzalayan ve Meclis'inde onaylayan ilk AK üyesi ülke olmuştur.

Öte yandan, Dönem Başkanlığımız sırasında, 21 Şubat 2011 tarihinde, AK Genel Sekreteri'yle birlikte Dışişleri Bakanımız Tunus'u ziyaret etmiştir. Ziyaret vesilesiyle, Venedik Komisyonu'nun, seçim gözlemcisi eğitimi projesi başta olmak üzere Tunus'ta mevzuat çalışmalarına yardımcı olması sağlanmış, AK'nin yeni bir "komşuluk politikası"yla bu bölgelere nasıl ulaşabileceğini, nasıl yardım edebileceğini incelemeye başlamasının yolu açılmıştır.

2011 yılı içinde ayrıca, Avrupa İşkencenin Önlenmesi Komitesi (AIÖK) heyetinin 4-17 Haziran 2009 tarihlerinde ülkemize gerçekleştirdiği ziyaretin sonuç raporu ile Avrupa Irkçılık ve Hoşgörüsüzlükle Mücadele Komisyonu'nun (ECRI) IV. Türkiye Raporu yayımlanmıştır. İnsan Hakları Komiseri ise Nisan ve Ekim aylarında ülkemizi ziyaret ederek, medya ve ifade özgürlüğü ile yargı sisteminin işleyişinde karşılaşılan sorunlara ilişkin temas ve incelemelerde bulunmuştur. Tüm bu temaslar ülkemizin tam ve etkin işbirliğiyle, örnek bir şeffaflık içinde yürütülmüştür.

## **AGİT, SİLAHSIZLANMA VE SİLAHLARIN KONTROLÜ**

Avrupa Güvenlik ve İşbirliği Teşkilatı (AGİT): Kuzey Amerika, Avrupa, Kafkaslar, Karadeniz ve Orta Asya'dan toplam 56 ülkenin üye olduğu AGİT, güvenliğin siyasi-askeri, ekonomik-çevre ve insani boyutlarını bütünsel bir yaklaşımla ele alan "kapsamlı güvenlik" anlayışı sayesinde uluslararası güvenlik yapılanmaları içindeki önemini korumaktadır.

2011 Litvanya Dönem Başkanlığı, AGİT'in etkinliğinin artırılması amacıyla başlatılan süreci ileri taşımaya yönelik çabalarını sürdürmekte olup, bu kapsamda 6-7 Aralık 2011 tarihlerinde Vilnius'ta düzenlenen AGİT Bakanlar Konseyi toplantısına Sayın Dışişleri Bakanımız başkanlığında bir heyetle katılım sağlanmıştır.

Ülkemiz AGİT'in güçlendirilmesi ve etkinliğinin artırılmasına yönelik gayretlere aktif katkı sağlamakta, ayrıca, Örgüt içinde giderek pekiştiği görülen doğu-batı ayrışmasının giderilmesi yönünde çaba sarf etmektedir. Örgütün her üç boyutundaki faaliyetlerinin dengelenmesi ve karar alma sürecinde oydaşma kuralının muhafazası da önem atfettiğimiz hususlardır.

Ülkemiz ayrıca, yabancılara karşı ayrımcılık, ırkçılık ve hoşgörüsüzlükle mücadele konularının Örgütün gündeminde yer almaya devam etmesini sağlamaktadır.

AGİT üyelerinin tamamının üye olduğu, askeri faaliyetler üzerinde şeffaflık temin eden siyasi bağlayıcı nitelikteki Güven ve Güvenlik Arttırıcı Önlemleri (GGAÖ) içeren Viyana Belgesi'nin devam eden güncelleme çalışmalarına da tarafımızdan aktif şekilde katılım sağlanmaktadır.

**Avrupa'da Konvansiyonel Kuvvetler Antlaşması (AKKA):** Konvansiyonel silahlar alanındaki en kapsamlı ve tek hukuki bağlayıcı düzenleme olan AKKA rejimi, hâlihazırda bir kriz içerisindedir. NATO'nun genişlemesine tepki olarak RF, AKKA yükümlülüklerini 2007 yılında askıya almıştır. Geçtiğimiz süre boyunca diplomatik çabaların sonuç vermemesi üzerine, ülkemizin de dâhil olduğu AKKA'ya taraf NATO üyeleri, Antlaşmanın uygulanmasını münhasıran RF'na karşı 22 Kasım 2011 tarihinden itibaren durdurmuşlardır. AKKA ve ilgili belgelerden kaynaklanan yükümlülüklerimizi diğer üye ülkelere karşı uygulamaya devam edecektir.

Nükleer Silahların Yayılmasının Önlenmesi Antlaşması (NSYÖA/NPT) hedeflerinin hayata geçirilmesine yönelik çabaları desteklemek amacıyla Japonya ve Avustralya'nın öncülüğünde dünyanın farklı bölgelerinden on ülkenin (Türkiye, Japonya, Avustralya, Kanada, Almanya, Hollanda, Polonya, Meksika, Şili, BAE) Dışişleri Bakanları düzeyinde bir araya gelerek oluşturdukları Nükleer Yayılmanın Önlenmesi ve Silahsızlanma Girişimi (NPDİ) bünyesinde yer alan Türkiye, grubun faaliyetlerine de aktif katkı sağlamaktadır.

Ülkemiz ayrıca, Uluslararası Atom Enerjisi Ajansı'nın güvence denetimleri sisteminin güçlendirilmesine, Orta Doğu'da kitle imha silahlarından arındırılmış bölge (WMDFZ) tesisine ve Silahsızlanma Konferansı'ndaki tikanıklığın aşılmasına yönelik girişimleri de aktif olarak desteklemektedir.

Türkiye diğer taraftan, ABD ile RF arasında sonuçlandırılan ve 2011 yılı Şubat ayında yürürlüğe giren yeni Stratejik Silahların Azaltılması Antlaşması'nı memnuniyetle karşılamıştır. Antlaşma konuşlandırılmış stratejik savaş başlıkları ile bunları fırlatma vasıtalarının azaltılmasını öngörmektedir. Türkiye diğer nükleer silah sahibi ülkelerin de dâhil olacağı silahsızlanma müzakerelerinin ilerletilmesini ve stratejik olmayan silahlar dâhil olmak üzere nükleer silahlarda daha fazla azaltıma gidilmesini teşvik etmektedir.

**Asya'da İşbirliği ve Güven Arttırıcı Önlemler Konferansı (AİGK/CICA)** süreci, Asya'da AGİT benzeri amaç ve kurumlara sahip bir işbirliği yapılanmasının temellerini oluşturmayı hedeflemektedir.

Sürece atfettiği önem çerçevesinde ülkemiz, Haziran 2010'da İstanbul'da yapılan AİGK III. Zirvesi'nde iki yıllık bir süre için AİGK Dönem Başkanlığını üstlenmiştir. Dönem Başkanlığımızca AİGK'ya siyasi ve askeri gündem kazandırılması, üyeleri arasında AGİT benzeri bir Güven Arttırıcı Önlemler kültürü oluşturulması ve bu amaçla etkin bir diyalog mekanizmasının tesis edilmesi yönünde çalışmalar yapılmaktadır.

Öte yandan, AİGK Dışişleri Bakanları Gayriresmi Toplantısı ilk kez BM 66. Genel Kurul görüşmeleri marjında 26 Eylül 2011 tarihinde New York'ta ülkemizin başkanlığında geniş katılımı gerçekleştirilmiştir. Bu toplantıların önümüzdeki yıllarda düzenli hale getirilmesi öngörülmektedir.



## ULUSLARARASI VE BÖLGESEL EKONOMİK ÖRGÜTLER

G-20: G-20'nin 3-4 Kasım 2011 tarihlerinde Fransa'nın Dönem Başkanlığında Cannes'da düzenlenen Liderler Zirvesi Yunanistan ve Avro bölgesindeki ekonomik/mali krizin etkisi altında kalsa da, daha önceki Zirve toplantılarında sağlanan ivmeyi korumuş ve dünya ekonomisi ile siyasetine yön veren ülkelerin eşit temelde ve temsil gücü yüksek bir ortamda bir araya gelmelerine imkân veren G-20 oluşumunun küresel ekonomi üzerindeki hâkim rolünü tescil etmiştir. Cannes Zirvesi'nde, G-20 dönem başkanlığının mevcut sistemde son olarak 2015 yılında Türkiye tarafından üstlenilmesi kararlaştırılmıştır.

Ekonomik İşbirliği ve Kalkınma Örgütü'nün (OECD): Ülkemiz Ekonomik İşbirliği ve Kalkınma Örgütü'nün (OECD) çalışmalarını da yakından takip etmekte ve eğitimden ekonomik kalkınmaya kadar Örgütün birçok alanda sürdürdüğü faaliyetlere aktif olarak katılmaktadır.

Türkiye, OECD Konseyi tarafından 20 Ekim 2011 tarihinde onaylanan karar uyarınca, 2012 OECD Bakanlar Konseyi Başkanlığına devralınmıştır. Ülkemiz, kurucu üyesi olduğu OECD'nin Bakanlar Konseyi'ne son olarak 1986'da başkanlık yapmıştır. Uzun bir aradan sonra bu görevi yeniden devralmamız OECD'yle ilişkilerimizin daha da geliştirilmesine hizmet edecek, ülkemizin OECD'ye bugüne kadar sağladığı katkıları yeni bir boyuta taşıyacaktır.

**Birleşmiş Milletler En Az Gelişmiş Ülkeler (BM EAGÜ) Dördüncü Konferansı:** Ülkemizin küresel ekonomik sorunlara artan ilgisi ve En Az Gelişmiş Ülkelere destek sağlama kararlılığı çerçevesinde 9-13 Mayıs 2011 tarihlerinde İstanbul'da gerçekleştirilmiştir. Konferansa 36 Devlet/Hükümet Başkanı, 96 Bakan ve 66 Uluslararası Örgüt Başkanı ile 3600'e yakın delege katılmıştır.

Konferansta EAGÜ'ler ve kalkınma ortakları arasında gerçekleştirilen müzakereler sonucunda, 2020 yılına kadar EAGÜ'lerin kalkınmasına yönelik olarak gerek bu ülkelerde gerek uluslararası alanda hayata geçirilecek faaliyetlere dair güçlü taahhütler içeren İstanbul Eylem Programı ile İstanbul Siyasi Bildirisi kabul edilmiştir. Son derece başarılı geçen sözkonusu konferansta ilk kez Hükümetlerarası boyutun yanısıra, Parlamenter Forumu, Özel Sektör Forumu, Sivil Toplum Forumu ve Entelektüeller Forumu olmak üzere dört ilave boyutta da etkinlikler düzenlenerek konuya en geniş biçimde dikkat çekilmiştir.

Bunun yanısıra, Konferans çerçevesinde gerçekleştirilen Yatırım ve Ortaklık Üst Düzey Toplantısı'nda Sayın Başbakanımız, ülkemizin EAGÜ'lere yönelik olarak hazırladığı Ekonomik ve Teknik İşbirliği Paketi'ni açıklamıştır. Sözkonusu paket çerçevesinde Türkiye, 48 EAGÜ'nün ihtiyaç ve kapasitelerine göre, teknik işbirliği proje ve programları ile eğitim bursları için kullanılmak üzere, 2012'den itibaren yılda toplam 200 milyon Dolarlık kaynak tahsis etme hedefini belirlemiştir.

**Birleşmiş Milletler Nüfus Fonu (UNFPA) Doğu Avrupa ve Orta Asya Bölgesel Ofisi (EECARO):** İstanbul'a taşınan UNFPA-EECARO Bölgesel Ofisin resmi açılışı 10 Mayıs 2011 günü Sayın Dışişleri Bakanımız tarafından yapılmıştır. UNFPA Kafkasya, Orta Asya ve Doğu Avrupa ülkelerine yönelik faaliyetlerini İstanbul'daki yeni ofisinden yürütecektir.

**UNDP Uluslararası Kalkınmada Özel Sektör Merkezi (HCPSD):** Kalkınma sorunlarının çözümüne yönelik küresel ve yerel çabalara özel sektörün daha fazla katkıda bulunmasını sağlama hedefi temelinde İstanbul'da oluşturulan sözkonusu merkezin, kuruluşuna ilişkin anlaşma ile "Türkiye Cumhuriyeti ile Birleşmiş Milletler Kalkınma Programı arasında Ortaklık Çerçeve Anlaşması" 11 Mart 2011 tarihinde Ankara'da imzalanmıştır.

Bu girişimle ülkemizin kalkınma alanındaki tecrübelerini UNDP'yle stratejik işbirliğine dönüştürebilen sayılı ülkelere biri haline getirilmesi, ayrıca, özel sektör alanındaki deneyimlerinin en az gelişmiş ve gelişmekte olan ülkelerle paylaşılması hedeflenmektedir.

**Küresel Girişimcilik Zirvesi:** Küresel ekonomik çabalara katkı bağlamında ilki ABD'nin evsahipliğinde 2010 Nisan ayında gerçekleştirilen Zirve'nin ikincisine 3-6 Aralık 2011 tarihlerinde İstanbul evsahipliği yapmıştır. Zirve, yerleşmiş ve yeni girişimcileri bağlantılar oluşturmak ve farklı fikirleri teati etmek için bir araya getirmek bakımından önemli bir fırsat teşkil etmiştir.

**Ekonomik İşbirliği Teşkilatı (EİT):** Kurucu üyesi olduğumuz EİT'in daha etkin performans sergilemesi ülkemizin öncelikli hedefleri arasında yer almaktadır.

Sayın Cumhurbaşkanımızın önerileri üzerine kurulan Akil Adamlar Grubu'nun ilk toplantısı 25-26 Temmuz 2011 tarihlerinde Ankara'da düzenlenmiş, sözkonusu toplantıda genel çalışma esasları ele alınmış, 3-4 Ekim 2011 tarihlerinde Tahran'da düzenlenen ikinci toplantısında ise çalışma takvimi ve yöntemi karara bağlanmıştır.

**Karadeniz Ekonomik İşbirliği Örgütü (KEİ):** Türkiye, kendi girişimiyle 1992 yılında kurulan ve uluslararası toplum tarafından da bölgede işbirliğinin temel platformu olarak görülen KEİ'yi güçlü biçimde desteklemeye devam etmektedir.

2012 yılı hem KEİ'nin kuruluşunun 20. yıldönümü olacak hem de altı ayda bir değişen Dönem Başkanlığı yılın ikinci yarısında ülkemizce üstlenilecektir. KEİ içinde her beş yılda bir Devlet Başkanları Zirvesi düzenlenmesi bir gelenek haline geldiğinden, Dönem Başkanlığımız sırasında KEİ 20. Yıl Zirvesi'ne evsahipliği yapmak isteğimiz de açıklanmıştır.

**İslam İşbirliği Teşkilatı (İİT) Ekonomik ve Ticari İşbirliği Daimi Komitesi (İSEDAK):** İİT ülkeleri arasında ekonomik ve ticari ilişkilerin geliştirilmesi ve dünyadaki ekonomik gelişmelerin değerlendirilmesi açısından Başkanlığını Sayın Cumhurbaşkanımızın yaptığı önemli bir forum niteliği kazanmıştır.

27. İSEDAK toplantısı 17-20 Ekim 2011 tarihleri arasında İstanbul'da düzenlenmiş olup toplantıya 26'sı Bakan düzeyinde olmak üzere 48 üye devletin yanısıra, gözlemci ülkeler Bosna-Hersek, RF, Tayland ve KKTC'nin temsilcileri katılmışlardır. Toplantıda ayrıca, 21 uluslararası kuruluş ile İİT'ye bağlı daimi komiteler ve uzmanlık kuruluşlarının temsilcileri hazır bulunmuşlardır. Bu yılki teması "Ulaştırma Ağlarının Ticaret ve Turizme Etkisi" olan İSEDAK Bakanlar görüş alışverişi oturumunda Ulaştırma Bakanımız Sayın Binali Yıldırım bir sunuş yapmıştır.

**Gelişen Sekiz Ülke (D-8):** Güney-Güney diyalogu ve işbirliğinin önemli örneklerinden biri olan üyesi olduğumuz D-8 oluşumu, kalkınma yolundaki ülkelerin dünya ekonomisi

içindeki konumlarını iyileştirmeyi, ticari ilişkilerini çeşitlendirmeyi, halklarının yaşam seviyesini yükseltmeyi ve uluslararası karar mekanizmalarına güçlü biçimde katılımlarını sağlamayı hedeflemektedir.

Dışişleri Bakanımız, 2009 yılında Kuala Lumpur’da düzenlenen 12. Bakanlar Konseyi Toplantısı’nda, D-8 için küresel ekonomik gelişmeler çerçevesinde yeni bir vizyon oluşturulmasını önermiştir. Bu öneri çerçevesinde 13-15 Ekim 2011 tarihlerinde ülkemizin evsahipliğinde İstanbul’da gerçekleştirilen D-8 Komisyonu Küresel Vizyon Özel Oturumu, D-8’in önümüzdeki döneme ilişkin önceliklerinin belirlenmesi ve kurumsallaştırılması yönündeki çalışmalara ivme kazandırması bakımından son derece yararlı olmuştur.

Diğer yandan, D-8 İkinci Sanayi Bakanları ve Altıncı Sanayi Çalışma Grubu Toplantıları da 4-6 Ekim 2011 tarihlerinde İstanbul’da yapılmıştır. Bilim, Sanayi ve Teknoloji Bakanımız Sayın Nihat Ergün’ün de iştirak ettiği sözkonusu toplantıda, D-8 ülkeleri arasında ticari, sanayi ve teknik alanlarda işbirliğinin artırılması ve ticari ilişkilerin çeşitlendirilmesi imkânları ele alınmıştır.

Ayrıca, 14 Temmuz 2011 tarihinde Dönem Başkanı Nijerya’nın ev sahipliğinde Abuja’da gerçekleştirilen ve işbirliği konularının gözden geçirildiği D-8 14. Bakanlar Konseyi Toplantısına Başbakan Yardımcısı Sayın Bülent Arınç’ın başkanlığında bir heyetle katılım sağlanmıştır.

## **ENERJİ KORİDORLARI**

Ülkemizin çok boyutlu enerji stratejisinin başlıca unsurlarını; kaynak ve güzergâh çeşitlendirilmesi, nükleer ve yenilenebilir enerjinin de dâhil edilmesi suretiyle enerji sepetinin çeşitlendirilmesi, Doğu-Batı ile Kuzey-Güney eksenlerindeki enerji rolümüzün güçlendirilmesi, ülkemizin bir enerji merkezine dönüştürülmesi ve Avrupa’nın enerji güvenliğine katkıda bulunulması olarak sıralamak mümkündür.

Doğal gazın Türkiye-Bulgaristan-Romanya ve Macaristan üzerinden Avusturya’ya taşınmasını öngören Nabucco Boru Hattı Projesine ilişkin Proje Destek Anlaşmaları Nabucco Uluslararası Şirketi (NIC) ile beş Taraf Devlet arasında 8 Haziran 2011 tarihinde Kayseri’de imzalanmıştır. Nabucco Projesi bağlamında tesis edilen Komite’nin “kick-off” toplantısı da aynı tarihte Kayseri’de gerçekleştirilmiştir.

Öte yandan, Şah Deniz Faz 2 projesi kapsamında ülkemiz ile Azerbaycan Devlet Petrol Şirketi (SOCAR) ve Şah Deniz Konsorsiyumu arasında yaklaşık bir yıldan bu yana sürdürülen müzakereler sonucunda Türkiye ile Azerbaycan arasındaki Hükümetlerarası Anlaşma ile BOTAŞ ve Şah Deniz Konsorsiyumu arasındaki sözleşmeler Türkiye-Azerbaycan Yüksek Düzeyli Stratejik Konsey toplantısı vesilesiyle 25 Ekim 2011 tarihinde İzmir’de imzalanmıştır.

Samsun-Ceyhan ham petrol by-pass boru hattı projesine tarafımızdan büyük önem verilmekte olup bu proje konusunda RF tarafıyla temaslar sürdürülmektedir.

Öte yandan 12 Mayıs 2010 tarihinde RF’yle Akkuyu’da bir nükleer güç santrali tesisine yönelik bir Hükümetlerarası Anlaşma imzalanmış olup, Akkuyu’da kurulacak nükleer santrale ilişkin çalışmalara bu Anlaşma çerçevesinde başlanmıştır.

Sinop'ta kurulması planlanan nükleer santrale ilişkin olarak ise önce Güney Kore bilahare Japonya'yla müzakerelere başlanmış fakat Japonya'da meydana gelen tsunami felaketi sonrası Fukushima Daiichi Nükleer Santrali'nde ortaya çıkan durum nedeniyle görüşmelere ara verilmiştir.

## ÇEVRE VE SU

Birleşmiş Milletler İklim Değişikliği Çerçeve Sözleşmesi (BMİDÇS) 17. Taraflar Konferansı 28 Kasım - 9 Aralık 2011 tarihlerinde Güney Afrika'nın Durban şehrinde düzenlenmiş olup Türkiye toplantıya kendisiyle aynı sosyal ve ekonomik koşullara sahip ülkelerle benzer haklardan yararlanma amacıyla aktif katılım sağlamıştır.

Su konusu da geçmişte olduğu gibi uluslararası gündemin üst sıralarında yer almaya devam etmektedir. Nitekim ülkemiz sınıraşan suların hakça, akılcı ve optimum kullanımını, suyun yararlarının paylaşılmasını ve diğer kıyıdaş ülkelerle yakın işbirliğine gidilmesini savunmaktadır.

Bu anlayışla su kaynakları politikamız suyun ülkemizin ekonomik ve sosyal kalkınması, enerji gereksinimimiz, tarımsal üretim ve gıda güvenliği açısından önceliklerimiz, ayrıca AB'yle tam üyelik müzakereleri ve bölgesel gelişmeler göz önünde bulundurularak oluşturulmakta ve değişen koşullara göre gözden geçirilmektedir.

## TERÖRİZMLE ULUSLARARASI MÜCADELE

Terörizmle uluslararası mücadelede en ön saflarda yer alan ülkemiz, bu alandaki ilkeli ve tutarlı tutumunu 2011 yılında da sürdürmüş ve terörizme karşı kararlı ve etkin önlemler alınmasına yönelik çabalara aktif katkı sağlamaya devam etmiştir.

Bu anlayışla ülkemiz bir yandan terörizmle mücadelede BM başta olmak üzere uluslararası örgütlerle ve üçüncü ülkelerle işbirliğinin geliştirilmesi ve derinleştirilmesi yönündeki çabalarını aralıksız sürdürmüş; diğer taraftan PKK'yla etkin şekilde mücadele edilebilmesine yönelik çabalara ağırlık vermiştir. Bu çerçevede, PKK'nın melce bulduğu kuzey Irak'tan tasfiyesi ve bu bölgeden ülkemize düzenlediği terörist saldırıların engellenmesi, ayrıca başta finans temini olmak üzere, terör örgütünün Avrupa'daki yasadışı faaliyetlerinin önlenmesine matuf çalışmalarda bulunulmuştur.

Bu kapsamda, AB'yle terörizmle mücadele alanındaki istişarelerin üçüncüsü 24 Haziran 2011 tarihinde Brüksel'de gerçekleştirilmiştir.

Son bir yıllık dönemde ayrıca, ABD, Danimarka, Almanya, Hollanda, Çin, Japonya, Singapur, İtalya ve İngiltere'yle terörle mücadele istişareleri gerçekleştirilmiştir.

Öte yandan, 2010 yılında terör örgütü yapılanmalarına karşı Belçika'da gerçekleştirilen operasyonlar sonucu elde edilen deliller üzerine Brüksel'de PKK'ya karşı bir dava süreci başlatılmıştır.

2010 yılında ROJ TV ve bu televizyon kanalının ana şirketi olan "Mezopotamya Yayıncılık Şirketi"ne karşı, terörizm propagandası yaptıkları ve PKK terör örgütünü destekledikleri

gerekçesiyle Danimarka'da açılan dava ise, 15 Ağustos 2011 tarihinde Kopenhag Şehir Mahkemesi'nde görülmeye başlanmıştır.

Diğer taraftan, EUROPOL'ün 2010 yılına ait "AB Terörizm Durum ve Eğilim Raporu" 2011 Nisan ayında yayımlanmıştır. Raporda, PKK'nın uluslararası düzeyde tanınma ve siyasi olarak kendi kaderini tayin etme hedeflerini taşıdığı, bu çerçevede AB ülkelerinde kültür/spor faaliyetleri ve gösteriler düzenleyerek ve ROJ TV televizyon kanalı aracılığıyla görüşlerini yaydığı, AB ülkelerinde hiçbir terör saldırısı düzenlemediği halde Türkiye'deki silahlı saldırılarını sürdürmesinin örgütün izlediği iki veçheli politikanın bir tezahürü olduğu belirtilmiştir. Raporda ayrıca, terör örgütünün AB üyesi ülkelerdeki organize suç ve terörizmin finansmanı faaliyetleri bakımından yarattığı tehdidin ciddiyeti vurgulanmıştır.

Türkiye, Irak ve ABD arasında oluşturulan Üçlü Mekanizmanın son Geniş Katılımlı Alt Komite toplantısı 28 Temmuz 2011 tarihinde Bağdat'ta yapılmıştır. Toplantıda Üçlü Mekanizma kapsamındaki işbirliğinin geldiği aşama ile atılabilecek ilave adımlar konusunda görüş alışverişinde bulunulmuştur. Bu sürecin daha etkin kılınmasına yönelik çalışmalar devam etmektedir. Bilindiği üzere, bu konuda Irak Hükümeti ve kuzeydeki Kürt yerel makamlarıyla yürütülen ikili işbirliği ve temaslara da son dönemde hız verilmiştir.

Terör örgütüyle mücadelede diğer ülkelerle işbirliği bağlamında yıl içinde kaydedilen bir başka önemli gelişme de, ABD Hazine Bakanlığı bünyesindeki Yabancı Varlıkların Kontrolü Ofisinin (Office of Foreign Assets Control-OFAC) "Yabancı Narkotik Çeteleri Belirleme Yasası" (Kingpin Act) çerçevesinde, 20 Nisan 2011 tarihinde Cemil Bayık, Duran Kalkan, Remzi Kartal, Sabri Ok ve Adem Uzun'u "Özel Olarak Belirlenmiş Uyuşturucu Kaçakçısı" listesine dâhil etmesi olmuştur. PKK'nın da dâhil olduğu listede hâlihazırda sekiz PKK mensubu bulunmaktadır.

Öte yandan, Yeni Zelanda Hükümeti 13 Eylül 2011 tarihinde DHKP-C'yi terör örgütleri listesine dâhil etmiştir.

Ülkemiz, şiddete varan aşırıçılık ve terörün her çeşidiyle mücadelede uluslararası işbirliğinin güçlendirilmesinin taşıdığı önemin bilinciyle, Terörle Mücadele Küresel Forumu'nun (TMKF) kurulmasında da öncü rol oynamıştır.

Terörizmle mücadele alanında bugüne kadar oluşturulan küresel ve bölgesel mekanizmaların dolduramadığı eksiklikleri gidermeye matuf olarak gündeme getirilen ve Türkiye dâhil 29 ülke ve AB'nin katılımıyla oluşturulan TMKF'nin resmi açılışını 2011 Eylül ayında New York'ta ABD Dışişleri Bakanı Clinton ve Dışişleri Bakanımız beraber gerçekleştirmiştir. Ülkemizin ABD'yle iki yıllığına eşbaşkanlığını üstlendiği Forum çerçevesinde 2'si tematik, 3'ü bölgesel olmak üzere 5 çalışma grubu oluşturulmuştur. Ülkemiz, Afrika Boynuzu/Yemen çalışma grubunun eş başkanlığını AB'yle birlikte üstlenmiştir.

## **KÜLTÜR VE TANITMA FAALİYETLERİ**

Yurtdışı tanıtım stratejimizin esasını, ülkemizin sahip bulunduğu zengin tarihi ve kültürel değerlerin dünya kamuoyuna sunulması teşkil etmektedir. Bu amaçla, ilgili diğer kurumlarla işbirliği halinde, imkânlar ölçüsünde uluslararası fuar, sergi, festival, sanat ve spor

etkinliklerinin sunduğu fırsatlardan yararlanılmakta, ayrıca kültür yılları/haftaları/günleri gibi Türkiye'ye özgü kapsamlı etkinlikler düzenlenmektedir.

Bu doğrultuda, ülkelerin birikimlerini paylaştığı uluslararası nitelikteki Sergilere (Dünya, Uluslararası ve Botanik Expo'ları) katılım sağlanmaktadır. Tayland'ın Chiang Mai şehrinde Aralık 2011'de başlayıp ve 2012 Mart ayında sona ermekte olan "*Royal Flora Ratchaphruek 2011*" Uluslararası Bahçecilik Sergisine "*Türkiye Bahçesi*" ile iştirak edilmiştir.

Bunun yanısıra, İzmir'in 2020 Dünya Sergisi'ne "*Daha İyi Bir Dünya için Yeni Yollar/Herkes için Sağlık*" temasıyla ev sahipliği yapma isteği Sayın Başbakanımızın Uluslararası Sergiler Bürosu (BIE) Genel Sekreteri'ni muhatap 28 Nisan 2011 tarihli Niyet Mektubuyla BIE'ye resmen iletilmiş ve İzmir'in ilk adaylık sunumu Paris'te 22-23 Kasım 2011 tarihlerinde düzenlenen BIE 150. Genel Kurul toplantısında yapılmıştır. Aynı Genel Kurul toplantısında, BIE nezdinde Başdelege olarak görevlendirilen Büyükelçi (E) N. Murat Ersavcı, BIE Genel Kurul Başkan Yardımcısı ve Usul Komitesi Başkanlığına seçilmiştir. Expo 2020 adaylığımız, BIE'nin 2013 Kasım/Aralık ayında yapılacak Genel Kurul toplantısında oylanacağı cihetle, 2012-2013 yılları boyunca yurtdışında yoğun lobi faaliyeti yapılacaktır. İzmir'in adaylığına ilişkin hazırlık çalışmaları Bakanlığımızın yanısıra Kültür ve Turizm Bakanlığı ile Ulaştırma, Denizcilik ve Haberleşme Bakanlığı tarafından yürütülmektedir. 08.08.2011 tarih ve 649 sayılı Kanun Hükmünde Kararname ve 11.10.2011 tarih ve 2342 sayılı Bakanlar Kurulu Kararı ile "EXPO 2020 İzmir Yönlendirme Kurulu" oluşturulmuştur. "*Expo 2020 İzmir Yönlendirme Kurulu*" ile bu kurul bünyesinde ihdas edilen mali sorumluluğu haiz "*Yürütme Komitesi*"ne Dışişleri Bakanlığı da üyedir. Dışişleri Bakanlığını Kurul ve Komite nezdinde Bakanlığın İzmir Temsilcisi Büyükelçi Serpil Alpman temsil etmektedir.

BIE 150. Genel Kurul toplantısında ayrıca, Expo 2016 Botanik Sergisi'ne "*Çiçekler ve Çocuklar*" temasıyla Antalya'nın ev sahipliği yapması kesinlik kazanmıştır. Söz konusu Expo'ya ülkemizin ev sahipliği için gerekli hazırlıklar, Başbakanlık tarafından Koordinatör Kurum olarak görevlendirilen Gıda, Tarım ve Hayvancılık Bakanlığı eşgüdümünde yürütülmektedir. Anılan Bakanlığın bu amaçla düzenlediği toplantılara Dışişleri Bakanlığınca katılım ve katkıda bulunmaktadır.

12 Mayıs-12 Ağustos 2012 tarihlerinde Güney Kore'nin Yeosu şehrinde düzenlenecek "*Yaşayan Okyanuslar ve Kıyılar*" temalı uluslararası Expo ile Milano'da "*Gezegeni Beslemek, Hayat için Enerji*" temasıyla 1 Mayıs-31 Ekim 2015 döneminde gerçekleştirilecek Dünya Sergisi'ne (World Expo) Türkiye'nin katılımının sağlanması için 2011 yılı içinde Büyükelçi (E) Burak Gürsel, sırasıyla "Expo 2012 Yeosu Sergi Yüksek Komiseri" ve "Expo 2015 Milano Türkiye Pavyonu Yüksek Komiseri" sıfatıyla görevlendirilmiştir.

Türkiye ile Hollanda arasında diplomatik ilişkilerin tesisinin 400. yıldönümünün, Dışişleri Bakanı Sayın Prof. Dr. Ahmet Davutoğlu ile Hollanda Dışişleri Bakanı Uri Rosenthal'in 2 Şubat 2011 tarihinde imzaladıkları Niyet Beyanı çerçevesinde kutlanması için Kültür ve

Turizm Bakanlığı ve Ekonomi Bakanlığı ile işbirliği halinde bir program hazırlanmıştır. 400. yıldönümünün bu program çerçevesinde Mart-Kasım 2012 döneminde çeşitli etkinliklerle kutlanması öngörülmektedir. 400. yıl kutlamalarının resmi açılışının, Sayın Cumhurbaşkanımızın Kraliçe Beatrix ile 2012 Nisan ayında Hollanda'ya mutasavver resmi ziyaret programı dâhilinde gerçekleştirilmesi planlanmaktadır.

Türkiye'yi, kültürümüzü ve Türkçeyi yurtdışında tanıtmak ve öğretmek üzere 5653 sayılı Yunus Emre Vakfı Kanunu temelinde ihdas edilen ve 2009'da faal hale gelen Yunus Emre Vakfı, Dışişleri Bakanlığı ile işbirliği halinde, 2011 yılı sonuna kadar 17 Yunus Emre Türk Kültür Merkezi (Saraybosna, Tiran, İşkodra, Kahire, Üsküp, Astana, Londra, Brüksel, Şam, Priştine, Prizren, Bükreş, Köstence, Tokyo, Tahran, Beyrut, Fojnica) açmıştır. 15'in üzerinde ilave kentte kültür merkezi açılmasına yönelik çalışmalar da belli bir aşamaya gelmiştir. Yunus Emre Türk Kültür Merkezleri projesinin uzun vadeli hedefi, küresel ölçekte bir kültür merkezleri ağı oluşturulmak suretiyle Türkiye'nin kültürel sahadaki küresel etkinliğinin arttırılmasıdır. Dışişleri Bakanlığı, bu amaca yönelik olarak Yunus Emre Vakfı'nın özerk statüsünü dikkate alan ikili Kültür Merkezleri Anlaşmalarının müzakeresine hız vermiştir.

Türk İşbirliği ve Koordinasyon Ajansı Başkanlığı tarafından yürütülen Türkoloji projesi Yunus Emre Vakfı'na devredilmiştir. Dışişleri Bakanlığı merkez ve dış teşkilatı, Yunus Emre Vakfı'nın yurtdışında Türkolojinin geliştirilmesine yönelik faaliyetlerine de destek olmaktadır. Bu çerçevede, Türkoloji kürsülerinin, stratejik olarak öncelikli coğrafyalarda planlı bir biçimde geliştirilmesi için gerekli değerlendirmeler yapılmış; mevcut kürsülerin güçlendirilmesi ve desteklenmesi ile yeni kürsüler açılması projelerinin hayata geçirilmesine matuf çalışmalar, Milli Eğitim Bakanlığı, YÖK ve Yunus Emre Vakfı ile birlikte sürdürülmüştür.

Kurulduğu 1993 yılından itibaren Türk Dünyasının önemli bir boyutunu teşkil eden, Türk dili, kültürü ve sanatının korunması, canlandırılması ve araştırılması yönünde birçok çalışma ve faaliyeti ülkemizin de desteğiyle başarıyla gerçekleştiren, Ankara'da yerleşik Uluslararası Türk Kültürü Teşkilatı (TÜRKSOY) ile Bakanlığımız arasında akdedilen Evsahibi Ülke Anlaşması TBMM tarafından onaylanarak 2011 yılında yürürlüğe girmiştir.

İstanbul'da Türkçe ve Almanca tedarisatlı eğitim vermek üzere Türkiye ile Almanya arasında 2008'de imzalanan bir anlaşma temelinde kuruluş çalışmaları başlatılan Türk-Alman Üniversitesi'nin (TAÜ) "İlk Taşı" Almanya eski Federal Cumhurbaşkanı Christian Wulff'un Ekim 2010'da ülkemizi resmi ziyareti sırasında iki Devlet Başkanının iştirak ettikleri bir törenle yerleştirilmişti. 2011-2012 öğretim yılında Dortmund Üniversitesi ile işbirliği halinde Almanya'da bir Yüksek Lisans programı açmış olan TAÜ'nün, 2012-2013 eğitim-öğretim yılından itibaren de İstanbul Beykoz'da inşa edilen yeni kampusunda öğrenci kabul etmesi hedeflenmektedir. Türk-Alman Üniversitesi'nin, Almanya ile ilişkilerimizi eğitim, bilim, ekonomi ve kültür gibi bir dizi alanda daha da ileriye götürmesi, ayrıca gençlerimize Almanca bilgisi gerektiren iş sahalarında istihdam imkânı sağlaması öngörülmektedir.

Ülkemiz, bir yandan kendi girişimleriyle büyük ölçekli tanıtım projeleri yürütürken, diğer yandan da diğer ülkelerle kültürel işbirliğinin sağlam hukuki temellere dayandırılması yönündeki çalışmalarına devam etmektedir. Bu bağlamda, yürürlükte bulunan Kültürel Değişim Programları ve Kültürel İşbirliği Protokollerinin yenilenmesi ve bu tür metinlerin

daha fazla sayıda ülkeyle imzalanması için gayret sarf edilmektedir. Ülkemiz, eğitim ile bilim ve teknoloji alanlarında da Dışişleri Bakanlığı kanalıyla uluslararası işbirliği anlaşmaları imzalamaktadır.

Ülkemizin yabancı öğrencilere sunulacak imkân ve fırsatlar bakımından bir cazibe merkezi haline gelmesini sağlamak, bu amaçla devlet ve hükümet burslarının sayısını arttırmak da başlıca hedeflerimizdendir. Bu çerçevede, 2011-2012 eğitim/öğretim yılında Türk Cumhuriyetleri ile Türk ve Akraba Toplulukları'na toplam 1614 devlet bursu kontenjanı tahsis edilmiş, yıl içinde gelen ek kontenjan talepleri çerçevesinde bu sayı toplam 1657'ye yükseltilmiştir. Hükümetimizce de 2011-2012 eğitim/öğretim yılı için yabancı hükümetler emrine toplam 2029 burs kontenjanı tahsis edilmiştir.

Türkiye, uluslararası ilişkilerde kültürlerarası diyalog düşüncesinin de öncülüğünü yapmakta, bu kapsamdaki projeleri desteklemektedir.

Balkanlar, Ortadoğu ve Kuzey Afrika ülkeleri başta olmak üzere geniş bir coğrafyaya yayılmış bulunan yurtdışındaki Türk kültür mirası kapsamındaki tarihi eserlerimizin onarım çalışmaları Dışişleri Bakanlığı'nın öncelikleri arasındadır. Bakanlık, bu çalışmalara 2011 yılında da önemli katkılarda bulunmuştur. Son olarak, ülkemizin mali ve teknik yardımlarıyla onarılan Üsküp'teki Mustafa Paşa Camii 29 Temmuz 2011'de, ülkemizin mali ve teknik yardımlarıyla yenilenen Prizren'deki Sinan Paşa Camii de 31 Temmuz 2011'de törenle ibadete açılmıştır. Ayrıca, Budapeşte'deki Gülbaba Türbesi'nin Macaristan tarafıyla işbirliği içinde yenilenmesi öngörülmekte olup, bu çerçevede oluşturulan Türk-Macar Ortak Komitesinin ilk toplantısı 11 Mayıs 2011'de Budapeşte'de düzenlenmiştir.

2011 yılında, Dışişleri Bakanlığı, ülkemizden yasadışı yollarla çıkarılmış eserlerin iadesi konusunda Kültür ve Turizm Bakanlığıyla yakın işbirliği içinde büyük mesafe kaydetmiştir. Bu eserlerden Almanya Berlin Pergamon Müzesi'nden 94 yıl süren uğraşlar sonucunda alınan Boğazköy Sfenksi ile 30 yıllık gayretlerin semeresi olarak Boston Güzel Sanatlar Müzesi'nden alınan Herakles Heykeli yurda getirilmiştir. Ayrıca, Sırbistan makamlarınca 2005'te ele geçirilen ülkemizden kaçırılmış yaklaşık 1100 arkeolojik eser yine bu yıl içinde ülkemize iade edilmiştir.

Kurucu 20 üyesi arasında yer aldığımız Birleşmiş Milletler Eğitim, Bilim ve Kültür Teşkilatı (UNESCO) bünyesindeki faaliyetlere aktif katılım, dışa yönelik kültür, eğitim ve bilim ilişkilerimizde önemli bir yer tutmaya devam etmektedir. UNESCO kapsamındaki çalışmalarımız ülkemizin son yıllarda çok taraflı diplomasi alanında artan etkinliğini yansıtmakta ve ülkemiz UNESCO içinde giderek daha ağırlıklı bir konuma gelmektedir.

Nitekim, 25 Ekim-10 Kasım 2011 tarihleri arasında düzenlenen 36. UNESCO Genel Konferansı sırasında gerçekleştirilen seçimlerde ülkemiz, Kültürel Varlıkların Ait Oldukları Ülkelere İadesinin Teşviki Hükümetlerarası Komitesi (ICPRCP), Sosyal Değişimlerin Yönetimi Programı Hükümetlerarası Konseyi (MOST) ve Beden Eğitimi ve Spor Hükümetlerarası Komitesi (CIGEPS) üyeliklerine seçilmiştir. Böylece, mevcut İnsan ve Biyosfer Programı (MAB) ile Hükümetlerarası Oşinografi Komisyonu üyeliklerimizle birlikte UNESCO'nun beş faaliyet alanından (Eğitim, Kültür, Doğa Bilimleri, İletişim ve Enformasyon, Felsefe) dördünde temsilimiz sağlanmıştır.



36. Genel Konferans sırasında ayrıca, UNESCO'nun ana karar organlarından biri olan Yürütme Kurulu'nda 2013 yılından itibaren iki yıl süreyle temsilimiz, ülkemizin de dâhil olduğu Birinci Seçim Grubu (Batı Avrupa ve Kuzey Amerika) içinde İspanya'yla varılan mutabakat neticesinde kesinleştirilmiştir. Söz konusu uzlaşma çerçevesinde, Yürütme Kurulu üyeliğine seçilen İspanya, 2013 yılında üyelikten ülkemiz lehine çekilecektir.

Ülkemiz, Filistin'in UNESCO'ya tam üye olma sürecinde de etkin bir rol oynamış, Genel Konferansa bu konuda sunulan karar tasarısına ortak sunucu olmuş ve oylamada olumlu oy kullanarak Filistin'in UNESCO'ya tam üyeliğinin gerçekleşmesine katkı sağlamıştır.

2011 yılında Edirne Selimiye Camii ve Külliyesi'nin de kaydedilmesi sonucu, ülkemizin hâlihazırda UNESCO Dünya Kültürel ve Doğal Mirası Listesi'nde kayıtlı toplam 10 alanı bulunmaktadır (İstanbul'un Tarihî Alanları, Kapadokya, Divriği Camii ve Hastanesi, Hattuşaş, Nemrut Dağı, Xanthos-Letoon, Pamukkale, Safranbolu, Truva, Edirne Selimiye Camii ve Külliyesi).

UNESCO İnsanlığın Somut Olmayan Kültürel Mirası Temsili Listesi'nde ise, "Meddah Hikâyeleri", "Mevlevi Sema Ayini", "Âşıklık Geleneği", "Karagöz Gölge Oyunu", "Nevruz Kutlamaları", "Kırkpınar Yağlı Güreşleri Festivali", "Semah" ve "Geleneksel Sohbet Toplantıları" olmak üzere sekiz adet kültürel mirasımız kayıtlıdır.

Türk İşbirliği ve Koordinasyon Ajansı Başkanlığı (TİKA) ile UNESCO arasında 12 Mayıs 2011 tarihinde bir İşbirliği Mutabakat Muhtırası imzalanmıştır. Mutabakat Muhtırasında, UNESCO ve TİKA'nın görev alanlarında özellikle kültürel miras, mesleki eğitim, kapasite geliştirme ve suyla bağlantılı konularda işbirliği öngörülmekte; Afrika, Balkanlar, Orta Asya ve Orta Doğu bölgelerinde uygulamaya konulabilecek ortak projelerin çerçevesi çizilmektedir. Söz konusu işbirliğiyle UNESCO ile TİKA'nın deneyim ve ortak girişim kapasitelerini birleştirmelerinin, ilgili bölgelerin eğitim, kültür, bilim, iletişim ve enformasyon alanlarında gelişimine önemli katkı sağlaması beklenmektedir.

Ülkemizin yurtdışında tanıtılmasına yönelik kişi ve kuruluşlar tarafından hazırlanarak Bakanlığımız aracılığıyla 2011 yılında Başbakanlık Tanıtma Fonu Kurulu Başkanlığına 118 proje sunulmuş ve bu projelerden 52'sine maddi destek sağlanmıştır. Bu projeler, ilgili kurumlarımız ve dış temsilciliklerimizle işbirliği halinde yürütülmektedir. Geçmiş yıllarda ve 2011 yılında destek sağlanmış süresi sona eren projelerin de mahsup ve kapatma işlemleri gerçekleştirilmiştir.

## **YURTDIŞINDA YAŞAYAN VATANDAŞLARIMIZ**

Yurtdışında 5 milyonu aşkın vatandaşımız yaşamaktadır. Bunların büyük bölümü 1960'lar ve sonrasında çalışmak için başta Almanya olmak üzere diğer Avrupa ülkelerine giden vatandaşlarımız ve onların ailelerinden oluşmaktadır. Ayrıca eğitim ve çalışma amacıyla ABD, Kanada ve Avustralya gibi ülkelerde de vatandaşlarımız yaşamaktadır. Zaman içinde, vatandaşlarımızın, yaşadıkları ülkelerin başta ekonomik olmak üzere siyasi ve kültürel hayatına artan ölçüde katılmaya başladıkları gözlenmektedir.

Yurtdışında yaşayan vatandaşlarımıza ilişkin politikamız, meskûn buldukları ülkelerin toplumsal dokusuna asimile olmadan etkin biçimde katılırken, anadilleri, anavatanları ve

özkültürleriyle bağlarını korumaları, yasalara saygılı, müreffeh ve başarılı bir hayat sürmeleri anlayışına dayanmaktadır. Bu çerçevede, vatandaşlarımızın ülkemizle olan bağlarının güçlendirilmesi, benliklerinin korunması, durumlarının iyileştirilmesi, uyumlarının kolaylaştırılması, eğitim, kültür, din ve diğer alanlarda ihtiyaç duyulan hizmetlerin geliştirilmesi yönünde yoğun çaba gösterilmektedir.

Bu hizmetler kapsamında halen yurtdışında Bakanlıklararası Ortak Kültür Komisyonu kararıyla atanan 1.479 öğretmen, 99 okutman ve 1.293 din görevlimiz bulunmaktadır.

Yurtdışındaki vatandaşlarımıza yönelik faaliyetlerin yürütülmesinde, ilgili ülke makamlarıyla somut temellerde işbirliği içerisinde olmaya özel önem verilmektedir. Bu çerçevede, çalışan nüfusumuz ve aile fertlerinin sosyal haklarının korunmasına yönelik olarak başta Avrupa ülkeleri olmak üzere 26 ülkeyle ikili sosyal güvenlik anlaşmaları imzalanmıştır. Aramızda ahdi bir temel olmayan ülkelerdeki vatandaşlarımızın haklarının garanti altına alınması için de girişimlerimiz sürdürülmektedir.

Yurtdışındaki temsilciliklerimizin vatandaşlarımıza sundukları geleneksel konsolosluk hizmetlerinin yanı sıra yerel makamlarla ilişkilerinde hukuki konularda ihtiyaç duyabilecekleri bilgi ve yönlendirmenin sağlanması amacıyla, özellikle Batı Avrupa ülkelerindeki temsilciliklerimizde 2001 yılından itibaren Sözleşmeli Hukuk Danışmanlarının hizmetlerinden yararlanılmaya başlanmıştır. Uyum sorunları, yabancı düşmanlığı, ırkçılık, İslamofobi, ayrımcılık içerikli eylem ve uygulamalar yanında, göç ve entegrasyon yasaları gibi mevzuat değişiklikleri ile giderek çeşitlenen sorunlar karşısında vatandaşlarımıza hâlihazırda, Avrupa ülkelerindeki 34 Temsilciliğimizde toplam 36 hukuk danışmanı ile hizmet verilmektedir.

Vatandaşlarımız kendi aralarındaki iletişim ağını genişletmeleri, dayanışmayı güçlendirmeleri ve toplum hayatına daha etkili biçimde katılmaları için de teşvik edilmektedirler. Bu bağlamda, yurtdışında bulunan vatandaş derneklerimizle iletişim içinde olunmaya, vatandaşlarımızın Sivil Toplum Kuruluşları (STK) etrafında örgütlenmelerinin desteklenmesine, anadilimizin ve kültürel değerlerimizin korunması ve yeni nesillere aktarılmasına katkı sağlanmaya çalışılmaktadır.

Ayrıca, vatandaşlarımıza, mallarına, camilerine/ibadethanelerine yönelik yabancı düşmanlığı, ayrımcılık ve ırkçılık içerikli saldırılar ile bu kapsamdaki söylem ve uygulamalarla etkin bir şekilde mücadele edilmesi yönünde her düzeyde girişim gerçekleştirilmektedir. Bu bağlamda, konuya ilişkin görüş ve beklentilerimiz ikili temaslarımızda muhataplarımıza iletilmekte ve uluslararası platformlarda da konu yakından izlenmektedir.

Bu bağlamda Türkiye-Bulgaristan Ortak Komisyonu 3. Toplantısı çerçevesinde Emlak ve Sosyal Güvenlik Çalışma Grubu toplantısı 24 Kasım 2011 tarihinde Ankara'da yapılmıştır. Ayrıca, Birleşik Arap Emirlikleri ile taşınmaz edinimde karşılıklılık koşulunun kaldırılmasını amaçlayan Emlak Anlaşması müzakereleri 4 – 5 Ekim 2011 tarihlerinde Ankara'da gerçekleştirilmiş ve taslak metin üzerinde mutabakat sağlanmıştır.

Sonuç olarak, yurtdışında yaşayan vatandaşlarımızın, buldukları ülkelerle Türkiye arasında köprü oluşturacakları ve yaşadıkları toplumlar ile ülkemiz arasındaki işbirliği alanlarını çeşitlendirecekleri düşünülmektedir. Bu anlayışla ve kolektif bilgi ve tecrübeden

yararlanmaya dayalı bir tutumla, ilgili temsilciliklerimizce sık sık vatandaşlarımızın sorunlarını ve beklentilerini irdelemeye ve çözüm yolları üretmeye yönelik toplantılar düzenlenmektedir.

## KONSOLOSLUK KONULARI

Ülkeler arasındaki ilişkiler hızlı şekilde küreselleşen dünyada yalnızca devletlerarasındaki temaslardan ibaret olmaktan çıkmaktadır. Farklı ülkelerdeki bireyler ya da gruplar artan şekilde birbiriyle irtibata geçmekte; ekonomik, ticari ve sosyal bakımdan ilişkiler kurmaktadır. Bu ilişkilere binaen konsolosluk alanındaki faaliyetler de derinlik ve yoğunluk kazanmaktadır.

Bakanlığımızın konsolosluk ilişkileri, vatandaşlarımızın yurtdışı ilişkilerinin ve temaslarının çoğalması, buna bağlı olarak daha fazla sayıda adli, hukuki, ticari ve vize sorunlarıyla karşılaşmaları ve daha fazla sayıda yabancıların yatırım yapmak, çalışmak, öğrenim görmek, turistik ya da muhtelif nedenlerle ülkemizi ziyaret etmesi ya da ülkemize yerleşmesi nedeniyle her geçen yıl artmaktadır. Bakanlığımız ve yurtdışı temsilciliklerimiz “Konsolosluk İlişkileri Hakkında Viyana Sözleşmesi”nin taraf ülkelere tanıdığı haklar ve karşılıklılık ilkesi çerçevesinde, çeşitli vesilelerle yurtdışında bulunan ve/veya yurtdışına giden vatandaşlarımızın hak ve çıkarlarının korunması için ilgili ülkelerin yerel makamları ve bu ülkelerin Türkiye’deki temsilcilikleriyle yoğun işbirliği içinde azami çaba sarfetmektedir.

Özellikle vatandaşlarımızın yoğun olarak bulunduğu ülkelerle her yıl konsolosluk görüşmeleri yapılmakta; bu alandaki ilişkilerimizin en ileri seviyeye ulaştırılmasına çalışılmaktadır. Bu kapsamda, 2011 yılında AFC, Romanya, KKTC, Fransa, Rusya Federasyonu, Kırgızistan, Türkmenistan, Kazakistan, Bosna Hersek, Polonya, Çin, İran ve Irak’la konsolosluk istişareleri gerçekleştirilmiştir.

Bunun yanı sıra, 2011 yılında vuku bulan Libya örneğinde olduğu gibi, öngörülemeyen olaylar nedeniyle vatandaşlarımızın buldukları ülkelere tahliyeleri sözkonusu olabilmektedir. Bu durumlarda vatandaşlarımıza yardım ve kolaylık sağlanması için eldeki tüm imkânlar seferber edilmekte; bu amaçla Bakanlığımız mensuplarının geçici olarak yurtdışında görevlendirilmesi zarureti de ortaya çıkabilmektedir. Ayrıca, yurtdışında muhtaç duruma düşen çok sayıda vatandaşımızın yurda geliş masrafları da tarafımızdan karşılanmaktadır.

Öte yandan, hazırlıklarına 2005 yılında başlanan ve dış temsilciliklerimizde daha önceden kullanılan konsolosluk otomasyonu programının ileri bir aşaması olan Konsolosluk.Net otomasyon sistemi 2011 yılı içinde geliştirilmiştir. 2011 yılında ayrıca, Konsolosluk.Net projesinin bir ayağı olan “e-Konsolosluk” adlı internet sitesi de yenilenmiştir.

Konsolosluk işlemleriyle ilgili konularda telefonla yapılan bilgi taleplerini karşılamak amacıyla kurulan Konsolosluk Çağrı Merkezi konsolosluk mevzuatında eğitilmiş, yabancı dil bilen 20 uzman personelle Türkçenin yanı sıra, beş dilde (İngilizce, Fransızca, Almanca, İtalyanca ve Flamanca) vatandaşlarımızın sorularını 7 gün 24 saat cevaplamaktadır. Bu hizmet sayesinde vatandaşlarımızın talep ve sorunlarını ilgili mercilere ulaştıramama yönündeki şikâyetleri de önemli ölçüde azalmıştır.

Yurtdışında yaşayan vatandaşlarımıza daha kaliteli ve süratli konsolosluk hizmeti sunulması amacıyla yeni temsilciliklerimiz de açılmaktadır. Bu çerçevede 2011 yılı içinde

açılan Büyükelçilik Konsolosluk Şubelerimizin dışında beş Fahri Başkonsolosluğumuz da hizmet vermeye başlamıştır.

Öte yandan, vatandaşlarımızın seyahat özgürlüklerinin önündeki engellerin başında gelen vize uygulamasının kaldırılması veya serbestleştirilmesi için diğer ülkeler nezdinde yoğun çaba sarf edilmektedir.

Özellikle Schengen vizesi temininde karşılaşılan zorlukların giderilmesine, dahası vatandaşlarımızın Schengen alanına vizesiz girişlerine ilişkin girişimlerimiz sürdürülmektedir. Türkiye bu hedef doğrultusunda üzerine düşen görevleri hızla yerine getirmiştir. Bu çerçevede, ülkemiz üzerinden giden kaçak göçmenlerin geri kabulüne dair anlaşmanın Avrupa Birliği'yle müzakereleri bu yılın Ocak ayında dengeli ve uygulanabilir bir metin üzerinde sonuçlandırılmış; biyometrik pasaportlar kullanılmaya başlanmış, ayrıca entegre sınır yönetimi konusunda ciddi adımlar atılmıştır. Bu konu hakkında yakın gelecekteki beklentimiz, AB'nin ülkemizle vizesiz seyahate ilişkin müzakereleri biran önce başlatmasıdır. Pek çok vatandaşımızı yakından ilgilendiren mezkûr hususla ilgili girişimlerimiz en üst düzeyde sürdürülmektedir.

Diğer yandan 2011 yılında Portekiz (hizmet ve hususi pasaport), Rusya Federasyonu ve Sırbistan'la (tüm pasaportlar) vize muafiyeti anlaşmaları yürürlüğe girmiş; Kafkaslardan Orta Doğu ve Afrika'ya uzanan bir coğrafyada yaklaşık on ülkeyle de vize muafiyeti müzakereleri sürdürülmüş veya anlaşma akdiyle sonuçlandırılmıştır.

Bunlara ilaveten, ülkemize iş görüşmesi amacıyla gelmek isteyen Sahra'nın Güneyindeki Afrika ülkeleri işadamlarına kolaylıklar sağlanmaktadır. Keza, turizmi destekleyici mahiyette Batı ve Körfez ülkelerinden gelecek yabancılara sınırda vize verilmesine matuf uygulama sürdürülmektedir. Ayrıca, bazı Güney Asya (Hindistan, Pakistan ve Bangladeş gibi) ve Latin Amerika (Meksika) ülkelerine de 2010 yılında tanınan vize kolaylıkları 2011 yılında kapsamı genişletilerek devam ettirilmiştir.

Diğer taraftan, küreselleşmenin getirdiği irtibat ve seyahat kolaylığı uluslararası göç hareketlerinin giderek karmaşık bir niteliğe bürünmesine yol açmıştır. Yoksulluk ve istikrarsızlıktan kaynaklanan **düzensiz göçün** yarattığı sorunlar ülkelerin tek başlarına çözemeyecekleri kadar geniş kapsamlı olup, bu olgunun önlenmesi uluslararası toplumun sorumluluk ve dayanışma içinde birlikte hareket etmesini gerektirmektedir.

Ülkemiz bulunduğu coğrafya nedeniyle maruz kaldığı düzensiz göç akınıyla kararlılık ve ciddiyetle mücadele etmektedir. Yurdumuza yasadışı yollardan giren veya yasal yollardan girdikten sonra yasadışı konuma düşen yabancıların ülkelere veya kat ettikleri ülkelere geri gönderilmeleri kamu düzeni açısından da önem taşımaktadır. Bu itibarla, yasadışı göçmenlerin hukuki zeminde, hızlı ve insan onuruna yaraşır şekilde geri gönderilmelerini düzenleyen geri kabul anlaşmalarının kaynak veya geçiş ülkeleriyle imzalanmasına yönelik çalışmalarımız sürdürülmektedir.

Bu çerçevede, bölgemize yönelik düzensiz göçten ülkemizle birlikte olumsuz etkilenen komşumuz Yunanistan'la ve Avrupa Birliği ülkeleriyle yakın işbirliği sürdürülmesi özel önem taşımaktadır. Yunanistan'la 2001 yılında imzalanan Geri Kabul Protokolü'nün daha etkin uygulanmasına yönelik olarak 2010 yılında kabul edilen Ortak Beyanat uyarınca ilgili makamlarımızın da katılımlarıyla yılda iki kez tekrarlanan toplantılarda Yunan yetkililerle gelişmeler gözden geçirilerek gelecek dönemde ihtiyaç duyulacak işbirliği hususları

saptanmaktadır. Aynı anlayışla, yukarıda da değinildiği üzere Ocak 2011’de Avrupa Birliği’yle geri kabule dair anlaşmanın müzakereleri sonuçlandırılmıştır. Avrupa Birliği Adalet ve İçişleri Konseyi’nin vatandaşlarımızın Schengen alanına dâhil Avrupa Birliği üyesi ülkelere vizesiz seyahatlerine ilişkin müzakerelerin resmen başlatılması için Avrupa Birliği Komisyonu’na yetki vermesi halinde bu alanda ilerleme sağlanabilecektir.

Düzensiz göçün önlenmesinde uluslararası işbirliği boyutuna verdiğimiz önem çerçevesinde, Başkanı olduğumuz **Budapeşte Süreci** bünyesinde de ülkemiz öncülüğünde İpek Yolu Bölgesi Çalışma Grubu kurulmuş ve göç güzergâhındaki kaynak, transit ve hedef ülkeler bir araya getirilerek diyalog sağlanmıştır. Aynı anlayışla, ilgili diğer çoktarafli platform ve süreçlerde de aktif faaliyet gösterilmektedir. Bu anlayışla, ülkemiz 2006’da gerçekleştirilen "Uluslararası Göç ve Kalkınma Üst Düzey Diyalogu" sonucunda ortaya çıkan Küresel Göç ve Kalkınma Forumunun (GFMD) 2015 Dönem Başkanlığını üstlenecektir.

Düzensiz göçün uluslararası boyutunun ve özellikle Batı Avrupa ülkeleriyle ikili ilişkilerimize olumsuz yansımalarının değerlendirilebilmesi bakımından faaliyetlerini İçişleri Bakanlığı eşgüdümünde sürdüren Yasadışı Göçle Mücadele Koordinasyon Kurulu’nun çalışmalarına da tarafımızdan etkin katılım sağlanmaktadır. Aynı şekilde, eriştiği kalkınma seviyesiyle giderek bir cazibe merkezi haline gelen ülkemizin göç ve iltica alanında ihtiyaç duyduğu çağdaş, insan haklarına saygılı ve AB müktesebatıyla uyumlu mevzuatın yazım çalışmaları İçişleri Bakanlığımızla yakın işbirliğiyle sürdürülmektedir.

Öte yandan, **İnsan Ticaretiyle Mücadele** Ulusal Koordinatörlüğü görevini yürüten Bakanlığımız bu alanda sürdürülen faaliyetlerin etkinliğinin ve taraf olunan uluslararası antlaşmalara uygunluğunun sağlanması amacıyla gerekli katkılarda bulunmaktadır. Bu alanda ihtiyaç duyulan mevzuat çalışması İçişleri Bakanlığımızla birlikte sürdürülmektedir. Ayrıca, bu suçun mağdurlarının korunması ve desteklenmesine yönelik olarak sığınma evleri ile 157 Yardım ve İhbar Hattının idare ve işletmesine de katkı sağlanmaktadır.

## **STRATEJİK ARAŞTIRMALAR MERKEZİ (SAM)**

STRM, uluslararası ilişkiler ve Türk dış politikası kapsamında karar vericilere güvenilir bilgi, bağımsız görüş ve öneriler sunmak, ayrıca, kamu diplomasisi faaliyetlerine de katkıda bulunmak amacıyla kurulmuştur. Türk ve yabancı üniversite, kurum ve uzmanlarla işbirliği yapan STRM, Bakanlığımızın düşünce kuruluşları ve üniversitelere açılan penceresi işlevini de görmektedir.

Bugüne kadar STRM 60’a yakın ülkede faaliyet gösteren akademik ve düşünce kuruluşuyla işbirliği bağları oluşturmuş ve 20 yabancı düşünce kuruluşuyla da işbirliği amacıyla anlayış muhtırası imzalamıştır. STRM son yıllarda yüksek tanıtım değerine haiz “Forum” faaliyetlerini de düzenlemeye başlamıştır.

STRM, üç ayda bir düzenli olarak İngilizce hazırlanan “Perceptions: Journal of International Affairs” dergisini yayınlamaktadır. Dergide Türk ve yabancı uzmanlar ile akademisyenlerin makalelerine yer verilmektedir. “Perceptions” hâlihazırda PAIS ve CSA adlı uluslararası akademik endeks sistemlerine dâhil edilmiş bulunmaktadır. Ayrıca, “TÜBİTAK ULAKBİLİM Ulusal Atıf Sistemi” kapsamında taranmaya da başlanmıştır.

“Perceptions” dergisine ilaveten, gerekli görüldüğünde, kitap formatında “STRM Papers” adlı yayın da çıkartılmaktadır.

2011 yılı içerisinde STRM tarafından gerçekleştirilen faaliyetlerden bazıları aşağıda özetlenmiştir.

|  |  |
|--|--|
| <b>5 Ocak 2011, Ankara</b>                     | Sayın Bakanımızın katılımıyla siyaset, akademi, kamu ve medya dünyasıyla sivil toplum kuruluşları mensupları ve kanaat önderlerinden oluşan birçok ismin katıldığı Ankara Palas'ta BM En Az Gelişmiş Ülkeler (EAGÜ) Toplantısı Küresel Vicdan Zirvesi Entelektüeller Forumu” Hazırlık Toplantısı |
| <b>10-12 Ocak 2011, Riyad, Suudi Arabistan</b> | Suudi Arabistan Dışişleri Bakanlığı Diplomatik Çalışmalar Enstitüsü Stratejik Araştırmalar Merkezi'nin işbirliğiyle Riyad'da I. Türk-Suudi Forumu'na heyetimizin katılımı  |
| <b>10-14 Ocak 2011, New York-ABD</b>           | Birleşmiş Milletler Genel Merkezi'nde düzenlenen “Hükümetlerarası Hazırlık Komitesi” toplantısına iştirak  |
| <b>20 Ocak 2011, İstanbul</b>                  | “BM En Az Gelişmiş Ülkeler (EAGÜ) Konferansı - Akademik Nitelikli Organizasyon Hazırlık Çalışması” toplantısına Merkez Başkanımız Bülent Aras'ın katılımı  |
| <b>28 Ocak 2011, İstanbul</b>                  | “Kırgızistan'da Barış İçin Kadın Girişimi” Hazırlık Toplantısı   |
| <b>3 Şubat 2011, Ankara</b>                    | Bakanlığımız ilgili birimleri, ilgili devlet kurumları ve Ermeni meselesi alanında çalışmalarını bulunan emekli Büyükelçilerin katılımıyla düzenlenen “Ermeni Meselesine İlişkin Toplantı”   |
| <b>9-11 Şubat 2011, Roma-İtalya</b>            | Merkezimizin eş-sponsor olduğu “Reintegration, Reconstruction and Reconciliation” ve “Issues of Governance” Çalışma Grupları Toplantılarına Merkez Başkanımız Bülent Aras'ın katılımı  |
| <b>27 Şubat – 3 Mart 2011, Kırgızistan</b>     | Merkez Başkanı Prof. Dr. Bülent Aras ve beraberindeki bazı Türk sivil toplum kuruluşu (STK) temsilcinin katılımıyla Kadın ve Gençlik konulu toplantıların düzenlenmesi ve mutabakat muhtırası imzalanması  |
| <b>5-7 Mart 2011</b>                           | Merkez Başkanı Prof. Dr. Bülent Aras ve beraberindeki heyet ile Azerbaycan Stratejik Araştırmalar Merkezi'ne ziyaret düzenlenmesi ve mutabakat muhtırası imzalanması   |
| <b>8-11 Mart 2011</b>                          | Merkez Başkanı Prof. Dr. Bülent Aras ve beraberindeki heyet ile Makedonya Stratejik Araştırmalar Merkezi'ne ziyaret düzenlenmesi   |
| <b>31 Mart 2011, Ankara</b>                    | Çin Halk Cumhuriyeti (Ç. H. C.) Dışişleri Bakan Yardımcısı Zhang Zhijun'un ile Türk akademisyenlerin katılımıyla gerçekleştirilen toplantı   |
| <b>31 Mart 2011, Ankara</b>                    | “China Institute of Contemporary International Relations” Heyeti ve Ç. H. C. konusunda uzman Türk akademisyenlerin de katılımıyla gerçekleştirilen yuvarlak masa toplantısı  |

|   |   |
|---|---|
| <b>Ocak-Nisan 2011</b>                    | Bakanlığımız Diploması Akademisi'nde STRM tarafından hazırlanan ders programının, yurtiçi ve yurtdışından akademisyen ve üst düzey bürokratların verdikleri derslerle icra edilmesi   |
| <b>2-4 Mayıs 2011, Bursa</b>              | Başbakanlık Basın Yayın ve Enformasyon Genel Müdürlüğü'nün işbirliğiyle, 12 Balkan ülkesinden yüz yabancı basın temsilcisinin katılımıyla "Balkan Ülkeleri Medya Forumu" düzenlenmesi   |
| <b>9-13 Mayıs 2011, İstanbul</b>          | Merkez Başkanımız Prof. Dr. Bülent Aras'ın koordinatörlüğünde, çoğunluğu yabancı konuşmacı olmak üzere otuzdan fazla entelektüelin katılımıyla "Entelektüeller Forumu" düzenlenmesi   |
| <b>25-27 Mayıs 2011</b>                   | STRM' de Daire Başkanı Oğuz Ateş'in, Bakanlığımız ve ülkemizdeki düşünce kuruluşları yetkililerinden oluşan bir heyet dâhilinde Norveç'i ziyareti   |
| <b>1 Haziran 2011, Ankara</b>             | Ç. H. C. sosyal bilimler alanındaki en büyük düşünce kuruluşu olan "Ç. H. C. Sosyal Bilimler Akademisi (CASS)"nin, altı kişiden oluşan bir heyetle Merkezimizi ziyareti   |
| <b>27-30 Haziran 2011, Ankara</b>         | Azerbaycan Cumhurbaşkanlığı Himayesindeki Stratejik Araştırmalar Merkeziyle Yapılan Toplantı  |
| <b>11-22 Temmuz 2011, Ankara</b>          | Bakanlığımızın çalışmaları hakkında genel bilgiler vermek ve dış politikaya ilgi duyan gençlere diploması mesleğine ilişkin ön bilgiler kazandırmak amacıyla gerçekleştirilen Yaz Okulu   |
| <b>14-18 Eylül, Ohri-Makedonya</b>        | Makedonya Bilimler Akademisi Stratejik Araştırmalar Merkezi tarafından, STRM'nin de kurucuları arasında bulunduğu "Balkan İletişim Ağı" Yıllık Konferansı'na heyetimizin katılımı   |
| <b>12-16 Eylül 2011, Vaşington-ABD</b>    | "Regional Network of Strategic Studies Center" isimli düşünce kuruluşunun STRM'nin de kurucu üyeleri arasında bulunduğu "NESA Direktörler İletişim Ağı Toplantısı"na Başkanımız Prof. Dr. Bülent Aras'ın katılımı                   |
| <b>19-20 Eylül 2011, Atina-Yunanistan</b> | Karadeniz Ekonomik İşbirliği Teşkilatı'na bağlı, merkezi Atina'da bulunan Stratejik Çalışmalar Enstitüsü'nün toplantısına STRM heyetinin katılımı   |
| <b>7-9 Ekim 2011, İngiltere</b>           | İngiliz Ditchley Vakfı ve Merkezimiz tarafından düzenlenen "Türk-İngiliz Tatlıdil Forumu"na merkezimizden Prof. Dr. Bülent Aras başkanlığında bir heyetin katılımı  |
| <b>17-18 Ekim 2011</b>                    | Merkezimiz, Başbakanlık Basın Yayın ve Enformasyon Genel Müdürlüğü'yle birlikte Azerbaycan, Kazakistan, Kırgızistan, Türkmenistan ve KKTC'den medya mensuplarının katıldığı "Türk Dünyası Medya Platformu Çalışma Grubu" toplantısı |
| <b>25 Ekim – 1 Aralık 2011</b>            | Karadeniz Teknik Üniversitesi, Atatürk Üniversitesi, İğdir Üniversitesi, Kafkas Üniversitesi ve Selçuk Üniversitesi kampuslarında Azerbaycan'ın bağımsızlığının 20. yıldönümü vesilesiyle paneller düzenlenmesi.                    |
| <b>27-29 Ekim 2011, Bakü-Azerbaycan</b>   | Türk Dili Konuşan Ülkelerin ve Toplulukların II. Medya Forumu'na STRM heyetinin katılımı  |

|   |  |
|---|--|
| <b>29-30 Ekim 2011,<br/>İstanbul</b>          | Merkezimiz ile ODTÜ ve TOBB Üniversitesi Uluslararası İlişkiler Bölümlerinin İşbirliğiyle, “Türkiye ile Ermenistan Arasındaki Normalleşme Sürecinin Yeniden Canlandırılması” başlıklı bir çalıştayın düzenlenmesi        |
| <b>14 Kasım 2011,<br/>Belgrat-Sırbistan</b>   | Belgrat’ta kâin Sırbistan Uluslararası Siyaset ve Ekonomi Enstitüsü’nün merkezimiz tarafından ziyareti ve iki merkez arasında İşbirliği Mutabakat Muhtırası imzalanması  |
| <b>24-25 Kasım 2011,<br/>İstanbul</b>         | Türk ve İtalyan akademisyenler, gazeteciler ve sivil toplum temsilcileri ve iş adamlarının katılımıyla gerçekleştirilen sekizinci Türk-İtalyan Forumu  |
| <b>28 Kasım – 1 Aralık<br/>2011, İstanbul</b> | Kuzey Afrika, Orta Doğu ve Güney Asya’daki Araştırma Enstitüleri arasında işbirliğini artırmayı amaçlayan, Merkezimizin de üyesi olduğu, Stratejik Etütler Merkezleri Bölgesel Ağı’nın Sekizinci Yıllık Genel Toplantısı |
| <b>30 Kasım – 1 Aralık<br/>2011, İstanbul</b> | Başbakanlık BYEGM ve Merkezimiz tarafından, ülkemizden ve 23 farklı Arap ülkesinden medya temsilcilerinin katılımıyla düzenlenen Türk-Arap Medya Forumu  |
| <b>3-5 Aralık 2011,<br/>Riyad-S.Arabistan</b> | Suudi Arabistan Krallığı Diplomatik Araştırmalar Enstitüsü ve Gulf Research Center (GRC) “The Gulf and Globe” başlıklı foruma Merkezimiz başkanı Prof. Dr. Bülent Aras’ın katılımı                                       |
| <b>Kasım-Aralık 2011</b>                      | Bakanlığımız Diploması Akademisi’nde STRM tarafından hazırlanan ders programının yurtiçi ve yurtdışından akademisyen ve üst düzey bürokratların verdikleri derslerle icra edilmesi                                       |

## DİPLOMASİ AKADEMİSİ BAŞKANLIĞI

Akademi Başkanlığı, 22 Ocak 1968 tarihinde Dışişleri Akademisi adıyla faaliyete geçmiş; 24 Haziran 1994 tarih ve 4009 sayılı “Dışişleri Bakanlığı’nın Kuruluş ve Görevleri Hakkında Kanun’la “Dışişleri Eğitim Merkezi” adını almış ve son olarak 7 Temmuz 2010 tarih ve 6004 sayılı yeni Teşkilat Kanunu ile ismi “Diplomasi Akademisi Başkanlığı” olarak değişmiştir.

Yeni Teşkilat Kanunu’yla Eğitim Merkezimizin bir Diplomasi Akademisi haline getirilmiş olması, günümüzde süratle değişen ve yenilenen uluslararası ortamda yerinde değerlendirmeler yapıp etkili çözümler üretebilen, kararlaştırılan politikaları etkin şekilde uygulayabilen, ileriye dönük politikalar üretebilecek kapasiteye sahip, diplomasi kültür ve geleneğini iyi bilen personel yetiştirilmesine verilen önemi göstermektedir. Önümüzdeki yıllarda gerekli hukuki ve fiziki zemin oluşturularak Diplomasi Akademisinin yüksek lisans programları verebilecek bir yapıya kavuşturulması arzu edilmektedir.

Diplomasi Akademisinin faaliyetlerini Bakanlık mensuplarına, diğer kamu kurum ve kuruluşlarına ve yabancı diplomatlara yönelik olmak üzere üç gruba ayırmak mümkündür.

**Bakanlık mensuplarına yönelik faaliyetler** çerçevesinde en önemli görevlerden biri, Bakanlığımıza yeni katılan tüm aday memurlarımızın eğitimidir. Aday memurlarımız, Temel Eğitim, Hazırlayıcı Eğitim ve son aşamada Bakanlık icra birimlerinde ve/veya yurtdışındaki misyonlarımızda yapılan ikişer haftalık stajlar olmak üzere üç aşamalı bir hizmet içi eğitim sürecinden geçmektedir. 2011 yılında göreve başlayan 47. Dönem Aday Meslek Memurları



ile 1. Dönem Aday Konsolosluk ve İhtisas Memurları'na temel ve hizmet içi eğitim programı yapılmıştır. 2011 yılında göreve başlayan merkezde görevli Aday Bilgisayar İşletmenleri için de hazırlayıcı eğitim programı yapılmıştır.

Diplomasi Akademisi ayrıca, merkez memurlarının ve sürekli görevle ilk defa yurtdışına atanan mensuplarımızın eşleri için de ihtiyaçlarını dikkate alarak eğitim program ve kursları düzenlemektedir.

**Diğer kamu kurum ve kuruluşlarına yönelik faaliyetlerin** başında, yurtdışına atanan diğer kamu mensupları için yılda dört defa düzenlenen yönlendirme programları gelmektedir. Ayrıca diğer kamu kurumlarında düzenlenen hizmet içi eğitim programları çerçevesinde Bakanlık mensuplarının uzmanlık alanlarında konferanslar vermesi istenmekte ve bu talepler Diplomasi Akademisinin eşgüdümünde yerine getirilmektedir.

**Yabancı diplomatlara yönelik faaliyetler,** Diplomasi Akademisinin kamu diplomasisi açısından yerine getirdiği önemli bir görevi teşkil etmektedir. 1992 yılında Sovyetler Birliği'nin dağılmasıyla bağımsızlığını kazanan ülkelerde Dışişleri bürokrasisini oluşturmak ve Dışişleri Bakanlıklarında ülkemizi tanıyan ve yakınlık duyan kadroların gelişimine katkıda bulunmak amacıyla başlatılan Uluslararası Genç Diplomatlar Eğitim Programı, zamanla giderek bu coğrafya dışına da yayılmıştır. Uluslararası Genç Diplomatlar Eğitim Programı'nın 17'ncisi, 58 ülkeden (Kafkasya, Asya, Balkanlar, Avrupa, Ortadoğu, Uzak Doğu, Latin Amerika ve Afrika) gelen 58 genç diplomatın katılımıyla 16 Mayıs – 10 Haziran 2011 tarihleri arasında gerçekleştirilmiştir.

Anılan program sırasında Bakanlığımız mensupları ve üniversitelerden öğretim üyeleri ve düşünce kuruluşlarından temsilciler tarafından teorik dersler verilmiştir.

Ülkemizin tanıtımına yönelik olarak geziler (Kapadokya, İzmir, İstanbul) düzenlenmiştir.

2011 yılında veya daha önceki yıllarda antlaşma imzalanan ülkelere (Yemen, Romanya, Sudan, Suriye, Tacikistan) davet edilen genç diplomatlara yönelik birer haftalık mesleki eğitim programı verilmiştir.

Ayrıca ülkelere gelen talepler doğrultusunda Kosova ve Sierra Leone heyetlerine de birer haftalık mesleki eğitim programı düzenlenmiştir.

Diplomasi Akademimizin 2011 yılı içerisinde imzaladığı, diplomat eğitimi konusunda işbirliği yapılmasını öngören Mutabakat Zaptları ve Stajyer Değişim Protokolleri aşağıda gösterilmektedir.

|   |              |
|---|--------------|
| Arjantin ile Akademiler Arası İşbirliği     | : 20.01.2011 |
| Azerbaycan ile Akademiler Arası İşbirliği   | : 25.10.2011 |
| Güney Afrika ile Akademiler Arası İşbirliği | : 04.10.2011 |
| Kolombiya ile Akademiler Arası İşbirliği    | : 18.11.2011 |
| Peru ile Akademiler Arası İşbirliği         | : 15.04.2011 |
| Romanya ile Akademiler Arası İşbirliği      | : 01.09.2011 |
| Yemen ile Akademiler Arası İşbirliği        | : 10.01.2011 |
| Almanya ile Stajyer Değişim Protokolü       | : 17.01.2011 |
| Kazakistan ile Stajyer Değişim Protokolü    | : 03.08.2011 |

Norveç ile Stajyer Değişim Protokolü : 18.04.2011

Polonya ile Stajyer Değişim Protokolü : 13.09.2011

Diplomasi Akademisi diğer işlevlerine ilaveten, her yıl Bakanlık tarihçesini hazırlamak suretiyle kurumsal hafıza açısından da önemli bir işlevi yerine getirmektedir.

## **ENFORMASYON HİZMETLERİ VE KAMU DİPLOMASİSİ**

Ülkemizin uluslararası anlaşmazlıkların çözümü, terörle mücadele, bölgesel, hatta küresel barış ve istikrarın tesis ve muhafazası, enerji güvenliği gibi konularda üstlendiği roller, ulusal medyamızın dış politik gelişmeleri, uluslararası basının da ülkemizi daha yakından takip etmesine neden olmaktadır. Türkiye'nin 2009-2010 dönemi için yürüttüğü Birleşmiş Milletler Güvenlik Konseyi geçici üyeliği ise, ülkemizin çok daha geniş bir siyasi yelpazede, çok daha yakından izlenen bir uluslararası aktör haline gelmesi ile sonuçlanmıştır.

Doğru kaynaklardan medyaya bilgi akışının aksadığı ve kamuoyunda bilgi boşluğunun oluştuğu durumlarda, basında yanıltıcı mahiyette, tek yanlı ve kasıtlı haber yer alma ihtimalinin yükseldiği tespitinden hareketle, basın kaynaklarının doğru bilgi ile zamanlıca donatılması, bu anlamda önalan bir politika izlenmesi, arzulanan iletişim hedeflerine erişilmesinde önemli rol oynamaktadır.

Bu çerçevede, Bakanlığımız bünyesinde olağan basını bilgilendirme toplantıları düzenlenmekte, güncel gelişmelere ilişkin düzenli basın açıklamaları yapılmakta, basın ve kamuoyunun ilgisini çekebileceği düşünülen konulardaki özlü notlar e-posta aracılığıyla iletilmekte, basının takibinde yarar görülen çeşitli uluslararası etkinlikler ve üst düzey ziyaretlere ilişkin koordinasyon vazifesi yerine getirilmekte, medyanın bilgi, fotoğraf ve görüntü gereksinimleri karşılanmakta, sözkonusu bilgiler eşgüdüm amacıyla dış teşkilatımızla da paylaşılmaktadır.

Diğer taraftan, görüş ve eylemlerimizin uluslararası basında objektif ve kapsamlı bir şekilde yer bulmasını sağlamaya yönelik çalışmalar kapsamında, yabancı basın mensuplarının ülkemizi ziyaret ederek üst düzey yetkililerimizle röportaj yapmaları sağlanmakta, yazılı mülakat taleplerinin gereği yerine getirilmektedir.

Türkiye'yi ziyaret eden üst düzeyli yabancı zevata eşlik eden basın mensuplarının ülkemizdeki çalışmaları da mümkün olan ölçüde kolaylaştırılmakta; keza yurtdışı seyahatlerde üst düzey yetkililerimize refakat eden basın mensupları için de görevlerini yerine getirebilecekleri olanaklar sağlanmaya çalışılmaktadır.

Örneğin, Suriye'de son dönemde yaşanan olaylar nedeniyle insani mülahazalarla ülkemize giriş izni verilen ve halen Hatay ilindeki geçici barınma merkezlerinde misafir edilen Suriye vatandaşlarının durumları ile ülkemizce gerçekleştirilmekte olan insani yardım faaliyetleri hakkında, talepte bulunan yerli ve yabancı basın mensuplarına yönelik bilgilendirme faaliyetleri yürütülmektedir. Bu kapsamda, Başbakanlık Afet ve Acil Durum Yönetimi Başkanlığı, Basın Yayın ve Enformasyon Genel Müdürlüğü, Hatay Valiliği ve yerel makamlarımızla eşgüdüm yapmak üzere arazide görevlendirilen Bakanlığımız Hatay Görev Gücü'yle bilistişare, 18 Haziran 2011 tarihinden bu yana basını bilgilendirme turlarının yanı sıra çok sayıda münferit girişe izin verilmiştir.

Öte yandan, ulusal çıkarımızın takibi, dış politika icraatlarımızın doğru iletişim kanalları üzerinden ulusal ve uluslararası kamuoyuna layıkıyla yansıtılabilmesine de bağlıdır. Bu görev, ilgili birimlerle eşgüdüm halinde etkin bir kamu diplomasisi yürütülmesini zorunlu kılmaktadır. Günümüzde sadece yabancı muhataplarımızla temas edip tutum ve görüşlerimizi aktarmak etkin bir dış politika için yeterli olmamaktadır. Mensuplarımız artık, buldukları ülkenin basın-yayın organları, düşünce kuruluşları, kanaat önderleri ve üniversiteleriyle sürekli biçimde diyalog halindedir. Bu bağlamda, Bakanlığımızın kamu diplomasisi faaliyetlerinin eşgüdümünden sorumlu olan ve çalışmalarımızı daha stratejik bir düzlemde yürütülmesini, araçlarımızın daha etkin kullanımını hedefleyen yeni birimimiz 2011 Aralık ayında faaliyetlerine başlamıştır.

Başarılı bir kamu diplomasisi stratejisinin anahtarı “diyalog” olup, iletişimin iki yönlü işlemesi gerekmektedir. Bu itibarla, günümüzün temel eğilimi olan internet ve sosyal medya araçlarına öncelik verilmektedir. Bakanlığımızın yeni web sitesi yeni görünümü ve yeni içeriğiyle IV. Büyükelçiler Konferansı sırasında faaliyete geçmiştir. Dış politikamıza ilişkin güncel bilgi ve gelişmelerin hızlı, düzenli ve doğru şekilde iletilmesi anlayışıyla idare edilen web sitemizin “Güncel Gelişmeler”, “Sorularla Dış Politika” ve “Dış Politika Bilginizi Test Edin” bölümleri vatandaşlarımız tarafından ilgiyle takip edilmektedir.

İletişim kanallarımızın çeşitlendirilmesi amacıyla, 2011 yılında Türkçe “Facebook” ve “Twitter” hesaplarımızın yanısıra, İngilizce hesaplarımız da oluşturulmuştur. Sosyal medya üzerinden dış politikaya ilişkin konuların yanısıra, Bakanlığımızla ilgili farklı bilgiler de paylaşılmaya başlanmış olup, faaliyet ve çalışmalarımızı sosyal medya üzerinden takip edenlerin sayısı hatırı sayılır bir biçimde artmaktadır.

Dış siyasetimizi öncelikle kendi halkımıza her türlü imkân ve araçtan yararlanarak daha etkin biçimde tanıtmak, çeşitli katmanlarda daha geniş biçimde tartışılmasını sağlamak, izlenen politikalara kamuoyu desteğini artırmak ve halkla ilişkiler faaliyetlerimizin yurt sathına yayılması amacıyla başlatılan “Hariciye Şehrimizde” programı kapsamında, Müsteşar Yardımcısı veya Genel Müdür düzeyindeki Büyükelçilerimizin başkanlığındaki heyetlerimiz 2011 yılında da il ziyaretlerini sürdürmüşlerdir.

“4982 Sayılı Bilgi Edinme Hakkı Kanunu ve 3071 Sayılı Dilekçe Hakkının Kullanılmasına Dair Kanun” çerçevesinde Bakanlığımıza yöneltilen sorular da Enformasyon Genel Müdür Yardımcılığı bünyesinde faaliyet gösteren “Bilgi Edinme Birimi” tarafından koordine edilmekte olup; 2011 yılı içinde 10.863 adet başvuruya yanıt verilmiştir.

## BÜYÜKELÇİLER KONFERANSI

Dış politikamızın oluşturulması sürecinde, Büyükelçilerimizin engin deneyimlerini kurumsal bir havuzda toplamak, bu birikimlerden azami surette yararlanmak, ayrıca Türk diplomasisinin kurum içi istişare ve eşgüdüm kapasitesini geliştirmek için ilki 2008 yılında düzenlenen Büyükelçiler Konferansının büyük yarar sağladığı görülmüştür. Böylelikle, yurtdışında ve Merkezde görev yapan tüm Büyükelçilerimizin katılımlarıyla, bugün ve geleceğe bakışımızı olgunlaştıracak kolektif bir çaba için bir forum oluşturulmuştur. Sağlanan yararlar ışığında Üçüncü Büyükelçiler Konferansı 3-9 Ocak 2011 tarihlerinde, Ankara ve Erzurum'da; Dördüncü Büyükelçiler Konferansı ise takvim değişikliğinin getireceği faydalar göz önüne alınarak 23-30 Aralık 2011 tarihlerinde Ankara ve Edirne'de gerçekleştirilmiştir.

## IV. KURUMSAL KABİLİYET VE KAPASİTENİN DEĞERLENDİRİLMESİ

### A. Güçlü Yönlerimiz

Bakanlığımız, dış politika faaliyetlerimizde üstlendiği sorumluluğu mütevazı bir kadroyla ve kısıtlı bir bütçeyle yerine getirmektedir. Diplomasi alanındaki geniş birikimimiz, özverili çalışma anlayışı gelişmiş ve nitelikli insan kaynağımız başlıca güçlü yönlerimizi oluşturmaktadır.

Uzun ve köklü bir geçmişi yansıtan diplomasi geleneğimiz, gerek uluslararası toplumun gündeminde olan en önemli gelişmelerin cereyan ettiği yakın çevremizde, gerekse ülkemizi etkin bir biçimde temsil etmeye çalıştığımız uluslararası platformlarda sergilediğimiz proaktif dış politika sayesinde edinilen birikimle her geçen gün daha da zenginleşmektedir.

Dış politikamızın vizyon ve hedefleri ile uluslararası ilişkilerin genişleyen kapsamının bir sonucu olarak, çok çeşitli alanlarda ve coğrafyalarda yeni görev ve sorumluluklar üstlenmeyi sürdüren Bakanlığımızın dış teşkilatı, son 20 yıl içerisinde en büyük genişleme sürecinden geçmektedir. Bu kapsamda 2011 yılında faaliyete geçen veya kararnamesi çıkmış yeni temsilciliklerimizle birlikte, Bakanlığımızın yurtdışı teşkilatını oluşturan temsilcilik sayısı 214'e ulaşmıştır.

Bakanlığımızın kurumsal kapasitesinin geliştirilmesi yolunda 2009'da başlatılan yeniden yapılanma sürecinde Ağustos 2010 ayında yürürlüğe giren 6004 sayılı yeni Teşkilat Kanunu önemli bir adım olmuştur.

Söz konusu yeniden yapılanma sürecinin hukuki zeminini oluşturan ve aktif dış politikamızın daha sağlam bir zeminde icra edilmesi açısından büyük önem taşıyan yeni Teşkilat Kanunumuzun insan kaynakları yönetimi bakımından hayata geçirilebilmesi amacıyla, liyakat ve şeffaflık esaslarına dayalı, hukuk devletinin gereklerine uygun, çağdaş yönetim anlayışı çerçevesinde ikincil mevzuatlar da zaman kaybedilmeden yürürlüğe konulmaya başlanmıştır.

Yeniden yapılanma süreci, Bakanlığın sahip bulunduğu insan kaynaklarının niteliği, niceliği ve yönetimi, bütçe imkânları, personelimizin özlük hakları, hukuki, fiziki ve bilişimsel altyapısı gibi birbirine sıkı sıkıya bağlı pek çok ana unsur barındırmaktadır.

Yeni Teşkilat Yasamızın yürürlüğe girmesi ile birlikte merkez teşkilatımız ile yurtdışı temsilciliklerimizde görev yapan Bakanlığımız mensuplarının özlük haklarında çeşitli iyileştirmeler sağlanmış, 2011 yılında da Bakanlığımız personelinin çalışma koşullarının güçlendirilmesi, ayrıca idari, mali ve teknik alanlarda yeni projelerin hayata geçirilmesi amacıyla bir dizi çalışma gerçekleştirilmiştir.

Personelin özlük haklarında yapılan söz konusu iyileştirmeler, Bakanlığımızın kabiliyetli gençlerin meslek seçiminde öncelikli bir yer almasını da sağlamaktadır.

Seçici bir sınav sistemiyle alınan Bakanlığımız diplomatik kariyer memurlarının, öğrenim düzeyi ve donanımı genel itibarıyla standardın üzerindedir. En az bir yabancı lisanı iyi

derecede bilmekte, ayrıca, mesleklerinin gereği olarak kariyerlerinin büyük kısmında yurtdışında görev yapmaları nedeniyle uluslararası ilişkiler ve dış politika hakkında sağlam bir vizyona sahip olabilmektedirler. Edindikleri bu vizyon, uluslararası alandaki gelişmeleri algılamada tutarlılığa ve ülkemizin menfaatlerinin savunulmasında sağlıklı, gerçekçi ve doğru değerlendirmeler yapabilmelerine imkân sağlamaktadır.

Dış politika faaliyetlerinin gözlem, tahlil ve değerlendirmeyi zorunlu kılması nedeniyle, Bakanlığımız diplomatik kariyer memurları, meslek yaşamlarının en başından itibaren stratejik düşünme ve stratejik yönetim gibi kavram ve yöntemlere aşina olabilmektedirler. Bu özellikleri sayesinde özellikle dış temsilciliklerimizde gerekli durumlarda yönetim sorumluluğunu mesleklerinin daha ilk yıllarından itibaren üstlenebilmektedirler.

Bakanlığımızın diğer kategorilerde yer alan personeli de görevlerini, sorumluluk bilinci ve dış politika faaliyetlerimizin giderek yoğunluk kazandığı günümüzde her geçen gün artan bir fedakârlık anlayışı ile yerine getirmektedir.

## B. Güçlendirilmesi Gereken Yönlerimiz

- Çok boyutlu ve vizyoner dış politikamızın bir sonucu olarak çeşitli alanlarda ve coğrafyalarda yeni görev ve sorumluluklar üstlenmeyi sürdüren Bakanlığımızın % 0,42 olan genel bütçe içindeki payının günümüz koşullarına uygun olarak arttırılması gerekmektedir.
- Bakanlığımızın, Merkez ve Yurtdışı Teşkilatında verilen hizmetlerin özellikleri ve yoğunluğuyla orantılı fiziki koşul ve mekânlara ivedilikle kavuşturulması önem taşımaktadır.
- Bakanlığımızın teknolojik imkânlardan en yüksek düzeyde yararlanan bir kurum konumuna ulaştırılması yönünde çalışmalara daha da hız verilmelidir.
- Dışişleri Bakanlığı çalışanlarının mali ve sosyal haklarının merkezdeki eşitlerine ve diğer ülkelerin benzer görevlerdeki memurların düzeyine ulaştırılmasına yönelik çalışmalar sürdürülmelidir.
- Başta komşu ülkelerde konuşulan diller olmak üzere, İngilizce, Fransızca, Almanca gibi diller dışında kalan yabancı dillere hâkim personel sayısının artırılmasına yönelik çalışmaların sürdürülmesi gerekmektedir.
- Müteakip yıla ilişkin hizmet içi eğitim faaliyet ve süreçlerinin, Bakanlıktaki her düzey memuru kapsayacak şekilde yaygınlaştırılması, programa bağlanması ve bütçelenmesi gerekmektedir.
- Bakanlık bünyesinde oluşturulması çalışmalarına 2010 yılında başlanan Tercüme Bürosu'nun yoğun dış politika gündemine paralel olarak, gerek fiziki altyapı, gerek nitelikli personel bakımından güçlendirilmesinin yararlı olacağı düşünülmektedir.

## MALİ HİZMETLER BİRİM YÖNETİCİSİNİN BEYANI

Mali hizmetler birim yöneticisi olarak yetkim dâhilinde;

Bu idarede, faaliyetlerin mali yönetim ve kontrol mevzuatı ile diğer mevzuata uygun olarak yürütüldüğünü, kamu kaynaklarının etkili, ekonomik ve verimli bir şekilde kullanılmasını temin etmek üzere iç kontrol süreçlerinin işletildiğini, izlendiğini ve gerekli tedbirlerin alınması için düşünce ve önerilerimin zamanında üst yöneticiye raporlandığını beyan ederim.

İdaremizin 2011 yılı Faaliyet Raporunun “III/A- Mali Bilgiler” bölümünde yer alan bilgilerin güvenilir, tam ve doğru olduğunu teyit ederim.



H. Taner Seben  
Büyükelçi  
Strateji Geliştirme Başkanı



## İÇ KONTROL GÜVENCE BEYANI

Üst yönetici olarak yetkim dâhilinde;

Bu raporda yer alan bilgilerin güvenilir, tam ve doğru olduğunu beyan ederim.

Bu raporda açıklanan faaliyetler için bütçe ile tahsis edilmiş kaynakların, planlanmış amaçlar doğrultusunda ve iyi mali yönetim ilkelerine uygun olarak kullanıldığını ve iç kontrol sisteminin işlemlerin yasallık ve düzenliliğine ilişkin yeterli güvenceyi sağladığını bildiririm.

Bu güvence, üst yönetici olarak sahip olduğum bilgi ve değerlendirmeler, iç kontroller, iç denetçi raporları ile Sayıştay raporları gibi bilgim dâhilindeki hususlara dayanmaktadır.

Burada raporlanmayan, idarenin menfaatlerine zarar veren herhangi bir husus hakkında bilgim olmadığını beyan ederim.



Feridun Hadi Sinirlioğlu  
Büyükelçi  
Müsteşar